

Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumi

VIDES PĀRSKATS

Izstrādāts stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros

SATURS

Saturs	2
1. Ievads	4
2. Plānošanas dokumenta sastāvs, mērķis un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	5
2.1. Teritorijas plānojuma grozījumu sastāvs	5
2.2. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes mērķis un process	5
2.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	6
3. Vides pārskata izstrādes procedūra, iesaistītās institūcijas un sabiedrības līdzdalība	6
3.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra	6
3.2. Iesaistītās institūcijas	7
3.3. Sabiedrības informēšana un līdzdalība	7
4. Esošā vides stāvokļa apraksts, teritorijas, kuras plānošanas dokumenta grozījumu īstenošana var ietekmēt	10
4.1. Teritorijas īss raksturojums	10
4.2. Gaisa kvalitāte	12
4.3. Troksnis	17
4.4. Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte	17
4.5. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un bioloģiskā daudzveidība	22
4.6. Kultūrvēsturiskais mantojums	36
4.7. Riska teritorijas un objekti	36
4.8. Dabas resursu izmantošanas teritorijas	50
4.9. Apdzīvotās vietas	53
5. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokumenta grozījumi netiktu īstenoti	55
6. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas un vides stāvoklis teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt	56
7. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi	58
7.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	58
7.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	59
8. Plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums	60
8.1. Tiešās un netiešās ietekmes	60
8.2. Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes	64
8.3. Summārās ietekmes	65
9. Ietekmes uz vidi samazināšanas pasākumi	66
9.1. Funkcionālā zonējuma izmaiņas	66
9.2. Grozījumi teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos	69
10. Iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums	73
11. Kompensēšanas pasākumi	82
12. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums	82
13. Īstenošanas monitorings	82
14. Kopsavilkums	84

1. IEVADS

Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumu (turpmāk - Teritorijas plānojuma grozījumi) izstrāde uzsākta saskaņā ar Ventspils novada pašvaldības domes 26.03.2020. lēmumu “Par Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumu izstrādes uzsākšanu” (protokols Nr.61, 4§).

Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk - VPVB) 13.07.2020. lēmumu Nr.4-02/42 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir novērtēt vietējās pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokumenta – Teritorijas plānojuma grozījumu potenciālo ietekmi uz vidi.

Prasības stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesam un saturam nosaka Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Vides pārskatā analizēta plānošanas dokumenta grozījumu risinājumu atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēti Teritorijas plānojuma grozījumu risinājumi (1.0, 2.0, 3.0 un 4.0 redakcijas) attiecībā uz prasībām teritorijas izmantošanai un apbūvei, t.sk. funkcionālais zonējums, publiskā un transporta infrastruktūra, apgrūtinātās teritorijas un objekti, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi.

Vides pārskata izstrāde nepieciešama arī plānošanas dokumentiem, kuru ieviešana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes *NATURA 2000* īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Ventspils novads ir viens no lielākajiem novadiem Latvijā platības ziņā un līdz ar to, tā teritorijā atrodas ievērojams skaits *NATURA 2000* teritoriju vai to daļu (dabas liegumi, dabas parki, Moricsalas dabas rezervāts) un vairāki dabas pieminekļi (dižkoki, parki, alejas).

Vides pārskatu Teritorijas plānojuma grozījumiem izstrādāja SIA “Reģionālie projekti” sadarbībā ar Ventspils novada pašvaldības speciālistiem, un ņemot vērā attiecināmo normatīvo aktu prasības, VPVB, Dabas aizsardzības pārvaldes, Valsts vides dienesta un citu institūciju nosacījumus, atzinumus.

2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SASTĀVS, MĒRĶIS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

2.1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMU SASTĀVS

Teritorijas plānojuma grozījumu sastāvā ietilpst:

- ☐ **PASKAIDROJUMA RAKSTS**, kur ietverts Teritorijas plānojuma grozījumu pamatojums un risinājumu apraksts.
- ☐ **GRAFISKĀ DAĻA**, kur atbilstoši mēroga noteiktībai:
 - noteikts:
 - ciemu robežas;
 - funkcionālais zonējums;
 - teritorijas ar īpašiem noteikumiem;
 - pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas;
 - attēlotas:
 - novada administratīvā un teritoriālo vienību robežas;
 - teritorijas un objekti, kuriem noteikts nacionālo interešu objekta statuss;
 - atbilstoši mēroga noteiktībai - apgrūtinātās teritorijas un objekti, kuriem nosaka aizsargjoslas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par apgrūtinātajām teritorijām;
 - citas teritorijas un objekti.
- ☐ **TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI**, kur noteiktas:
 - prasības teritorijas izmantošanai katrā funkcionālajā zonā un apakšzonā un apbūves parametri katrā funkcionālajā zonā un apakšzonā;
 - citas prasības, aprobežojumi un nosacījumi, ņemot vērā teritorijas īpatnības un specifiku.
- ☐ **ZIŅOJUMI PAR SAŅEMTAJEM INSTITŪCIJU ATZINUMIEM UN SABIEDRĪBAS PRIEKŠLIKUMIEM**

Kā Ventspils novada pašvaldības saistošie noteikumi tiek apstiprināti Teritorijas plānojuma grozījumu Grafiskā daļa un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

2.2. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMU IZSTRĀDES MĒRĶIS UN PROCESS

Spēkā esošais Ventspils novada teritorijas plānojums 2014. – 2026. gadam apstiprināts ar Ventspils novada domes 17.03.2016. lēmumu (ārkārtas sēdes protokols Nr.69, I.§) “Par Ventspils novada teritorijas plānojuma grafiskās daļas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu”. Ventspils novada teritorijas plānojuma Grafiskā daļa un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi izdoti kā pašvaldības 17.03.2016. saistošie noteikumi Nr.5.

Īstenojot Ventspils novada teritorijas plānojumu, konstatētas vairākas neprecizitātes un nepilnības, kas būtu papildināmas vai labojamas, un kuru risināšana iespējama, veicot grozījumus spēkā esošajā teritorijas plānojumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumu Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 93. punktu teritorijas plānojumā noteiktā funkcionālā zonējuma, teritorijas izmantošanas aprobežojumu un apgrūtinājumu izmaiņas izstrādā kā pašvaldības teritorijas plānojuma grozījumus.

Ventspils novada pašvaldības dome 26.03.2020. pieņēma lēmumu (sēdes protokols Nr.61, 4.§) “Par Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014. - 2026. gadam grozījumu izstrādes uzsākšanu” un apstiprināja darba uzdevumu.

Darba uzdevumā noteiktie **Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes uzdevumi**:

1. Izvērtēt Ventspils novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (turpmāk - Apbūves noteikumi) nepilnības un atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, veikt nepieciešamās izmaiņas.
2. Izvērtēt esošo ciemu robežas un nepieciešamības gadījumā veikt ciema robežu precizēšanu teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā. Paskaidrojuma rakstā iekļaut ciema robežu izmaiņu pamatojumu.
3. Izvērtēt Užavas pagasta Sārnates ciema statusa maiņu.
4. Grozīt un precizēt Grafisko daļu, t.sk. grozot funkcionālo zonējumu atsevišķām zemes vienībām, precizējot applūstošās teritorijas, virszemes ūdensobjektu izvietojumu un aizsargjoslas, precizējot ainaviski vērtīgās teritorijas, vietējās nozīmes dabas teritorijas u.c. informāciju.
5. Veikt nepieciešamos tehniska rakstura grozījumus Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.
6. Izvērtēt saņemtos ierosinājumus un priekšlikumus par Ventspils novada teritorijas plānojumu. Atbilstoši izvērtējumam veikt nepieciešamos grozījumus Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

7. Nodrošināt sabiedrības līdzdalību Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes procesā atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
8. Veikt konsultācijas par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību un pieprasīt lēmumu Vides pārraudzības valsts birojam par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.
9. Ja atbildīgā institūcija par ietekmes uz vidi novērtējumu ir pieņēmusi lēmumu par Stratēģiskā ietekmes uz vidi procedūras piemērošanu, nodrošināt normatīvajos aktos par ietekmes uz vidi novērtēšanu noteiktās procedūras ievērošanu, par to pieņemot atsevišķu domes lēmumu.
10. Nodrošināt Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS), ievērojot normatīvos aktos noteiktās prasības.

Teritorijas plānojuma grozījumi sagatavoti ņemot vērā sabiedrības, dažādu jomu speciālistu pamatotu viedokli teritorijas attīstības plānošanā un ievērojot plānošanas pamatprincipus – ilgtspējīgas attīstības principu, pēctecības principu, līdzdalības principu, interešu saskaņotības principu, sadarbības un atklātības principu.

Teritorijas plānojuma grozījumu sastāvu un izstrādes kārtību, kā arī prasības teritorijas plānojuma izstrādei, izmantojot vienotu valsts informācijas sistēmu – Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu (turpmāk – TAPIS) nosaka 14.10.2014. MK noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem".

07.10.2019. un 15.10.2020. tika grozīti Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumi Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr.240), kas nosaka vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei un teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju.

2.3. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Izstrādājot Teritorijas plānojuma grozījumus, ievērots Teritorijas attīstības plānošanas likumā ietvertais savstarpējās saskaņotības princips, kas nosaka, ka izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, tos savstarpēji saskaņot un vērtēt ar citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

Teritorijas plānojuma grozījumi izstrādāti ievērojot pēctecību un ņemot vērā savstarpēji saskaņotus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus:

- ✓ nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Nacionālo attīstības plānu;
- ✓ reģionālajā līmenī - Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015. - 2030. gadam (2022. gadā aktualizēta redakcija), Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmu 2021. - 2027. gadam;
- ✓ vietējā līmenī:
 - Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030 (noteikti novada teritorijas attīstības ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi un telpiskās attīstības perspektīva);
 - Ventspils novada teritorijas plānojumu 2014. - 2026. gadam (noteikts novada funkcionālais zonējums, teritorijas ar īpašiem noteikumiem, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi);
 - Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā Attīstības programma 2021. - 2027. gadam (noteikti novada teritorijas attīstības vidēja termiņa uzstādījumi);
 - spēkā esošie lokālplānojumi un detālplānojumi.

Ventspils novads robežojas ar Ventspils pilsētu, Talsu, Kuldīgas un Dienvidkurzemes novadiem. Izstrādājot Teritorijas plānojuma grozījumus ņemti vērā blakus esošo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, lai nodrošinātu sabalansētu un saskaņotu teritorijas attīstības plānošanu.

3. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDES PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

3.1. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Teritorijas plānojuma grozījumiem SIVN procedūra veikta pamatojoties uz likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums".

Teritorijas plānojuma grozījumiem veikts SIVN un izstrādāts Vides pārskats, lai novērstu vai pēc iespējas samazinātu plānošanas dokumentā paredzēto risinājumu (attiecībā uz Grafiskajā daļā noteikto un attēloto teritorijas funkcionālo zonējumu, teritorijām ar īpašiem noteikumiem, aizsargjoslām un apgrūtinājumiem un Teritorijas izmantošanas un

apbūves noteikumos iekļautajiem vispārējiem un atsevišķajiem nosacījumiem un prasībām turpmākajai novada teritorijas izmantošanai un apbūves veidošanai) iespējamo negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi, t.sk. iedzīvotājiem, dabu, kultūrvēsturiskajiem objektiem u.c. aspektiem. Izstrādājot Vides pārskatu, veikts detalizētāks iespējamo ietekmju izvērtējums.

Vides pārskats sagatavots izvērtējot esošo vides stāvokli Ventspils novadā (*dati apkopotī un sagatavoti uzsākot Teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakcijas un Vides pārskata projekta izstrādi 2020. gadā, papildināti pēc Teritorijas plānojuma grozījumu 3. redakcijas 2023. gadā*). Veikta analīze, pamatojoties uz informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti u.c. informāciju, kas iekļauta Ventspils novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi un valsts statistikas atskaitēs pieejamos datus. Izvērtēti pieejamie dati par dabas bioloģisko daudzveidību, aizsardzības pasākumiem un saglabāšanu. Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās) un veikts paredzēto izmaiņu un iespējamās ietekmes novērtējums.

Lai sagatavotu Vides pārskatu, izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, pētījumi, inventarizācijas akti, kā arī dažādi publicētie materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, Ventspils novada pašvaldības attīstības plānošanas un pašvaldības rīcībā esoši dati par vides stāvokli novadā.

3.1.1. BŪTISKĀKIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- ✓ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes un valsts statistikas pārskati - “2-Ūdens”, “2-Gaiss”, “3-Atkritumi”, Zemes dzīļu informācijas sistēma, Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns un Plūdu riska pārvaldības plāns, dažādi publiski pieejami pārskati u.c.;
- ✓ Dabas aizsardzības pārvalde - dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” dati par īpaši aizsargājamām teritorijām, mikroliegumiem, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, dabas aizsardzības plāni;
- ✓ VPVB - dati par piesārņojošās darbības atļaujām, informācija par SIVN procedūru, indikatoru saraksts, informācija pašvaldībām, metodiskie materiāli;
- ✓ pašvaldības plānošanas dokumenti, publiskie pārskati, u.c..

3.2. IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Vides pārskata redakcijas tika nosūtītas VPVB norādītajām institūcijām atzinumu un komentāru saņemšanai (institūciju saņemtos atzinumus apkopotā veidā skatīt ziņojumos Ziņojums par institūciju atzinumiem par teritorijas plānojuma 1.0 redakciju, 2.0 redakciju un 3.0 redakciju):

- ✓ Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei (*agrāk - Ventspils reģionālajai vides pārvaldei*);
- ✓ Dabas aizsardzības pārvaldei;
- ✓ Veselības inspekcijai.

Par Teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 redakciju saņemti 20 institūciju atzinumi, kas bija snieguši nosacījumus Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei un atzinumi par Vides pārskata projektu. Atsevišķas institūcijas sniedza pozitīvus atzinumus bez iebildumiem, pārējās atzinumos norādīja priekšlikumus Teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 redakcijas un Vides pārskata projekta pilnveidošanai.

Par Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakciju un Vides pārskatu saņemti institūciju atzinumi, kas bija sniegušas nosacījumus Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei un no institūcijām, ko bija norādījis VPVB pieņemot lēmumu par SIVN procedūras piemērošanu. Vairākas institūcijas atzinumos norādīja priekšlikumus teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijas pilnveidošanai.

Par Teritorijas plānojuma grozījumu 3. redakciju un Vides pārskatu tika saņemti institūciju atzinumi, kas bija sniegušas nosacījumus teritorijas plānojuma izstrādei un no institūcijām, ko bija norādījis VPVB pieņemot lēmumu par SIVN procedūras piemērošanu. Atsevišķas institūcijas savos atzinumos norādīja priekšlikumus Teritorijas plānojuma grozījumu 3. redakcijas un Vides pārskata pilnveidošanai vai precizēšanai.

Pēc atzinumu saņemšanas no institūcijām, Vides pārskata redakcijas tika papildinātas un precizētas atbilstoši institūciju sniegtajiem atzinumiem un tiks iesniegts VPVB izvērtēšanai.

3.3. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN LĪDZDALĪBA

MK 23.03.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, MK 14.10.2014. noteikumi Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” un MK 25.08.2009.

noteikumi Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesos" nosaka sabiedrības informēšanas un līdzdalības principus Vides pārskata izstrādes un apstiprināšanas gaitā.

Publiskajai apspriešanai tiek nodots izstrādātais attīstības plānošanas dokumenta projekts un Vides pārskata projekts, kā arī tiek rīkotas publiskās apspriešanas sanāksmes.

Uzsākot Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tika publicēti paziņojumi pašvaldības tīmekļa vietnē un vietējā laikrakstā ar aicinājumu sniegt priekšlikumus Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei. Tika saņemti 23 fizisko un juridisko personu iesniegumi ar priekšlikumiem, kas tika apkopoti un izskatīti Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes darba grupu sanāksmēs. Iesniegumos izteiktos ierosinājumus apkopotā veidā skatīt ziņojumā "Ziņojums par priekšlikumiem, kas saņemti uzsākot teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi".

Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 redakcija un Vides pārskata projekts publiskajai apspriešanai tika nodots ar Ventspils novada domes 27.05.2021. lēmumu (sēdes protokols Nr.85, 4.§).

Publiskā apspriešana tika uzsākta pēc publisko pasākumu klātienē aizlieguma atcelšanas. Publiskās apspriešanas termiņš tika noteikts no 31.08.2021. līdz 28.09.2021.

Par publisko apspriešanu tika publicēti paziņojumi pašvaldības tīmekļa vietnē, laikrakstā "Ventspils Novadnieks" un Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapā internetā.

Ar Teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakciju un Vides pārskata projektu publiskās apspriešanas laikā tika nodrošinātas iespējas iepazīties:

- 1) elektroniskā veidā: Ventspils novada tīmekļa vietnē www.ventspilsnovads.lv un portālā geolativija.lv;
- 2) izdrukā veidā: Ventspils novada pašvaldības ēkā Skolas ielā 4, Ventspilī, apmeklētāju pieņemšanas laikā.

Publiskās apspriešanas laikā tika nodrošinātas iespējas iesniegt rakstiskus priekšlikumus un ierosinājumus Ventspils novada pašvaldībai.

Publiskās apspriešanas sanāksmes notika 07.09.2021., plkst. 15:00 Ventavā un plkst. 18:00 Tārgales pagastā. Ventavā sanāksmi apmeklēja 18 personas, Tārgales pagastā – arī 18 personas. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātājas SIA "Reģionālie projekti" pārstāvis iepazīstināja ar Teritorijas plānojuma grozījumu risinājumiem un Vides pārskata projektu. Sanāksmē diskusijas galvenokārt bija par noteikumiem vēja elektrostaciju būvniecības ierobežojumiem un uzsāktajiem vēja parku attīstības projektiem novada teritorijā.

Publiskās apspriešanas laikā saņemti 95 iesniegumi (vairāki kolektīvi iesniegumi) ar iebildumiem par Teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 redakcijas risinājumiem un priekšlikumiem tās pilnveidošanai. Skaitliski lielākā daļa iesniegumu saņemti par noteikumiem vēja elektrostaciju būvniecības ierobežojumiem – gan ar iebildumiem, gan atbalstoši.

Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumu 2.0 redakcija un Vides pārskata pilnveidotais projekts publiskajai apspriešanai tika nodots ar Ventspils novada domes 24.02.2022. lēmumu (protokols Nr.15, 5.§) "Par Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumu 2.0 redakcijas nodošanu publiskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai".

Publiskā apspriešana ilga no 10.03.2022. līdz 31.03.2022.

Par publisko apspriešanu tika publicēti paziņojumi pašvaldības tīmekļa vietnē, laikrakstā "Ventspils Novadnieks" un Ventspils novada pašvaldības sociālā tīkla Facebook kontā un Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapā internetā.

Ar Teritorijas plānojuma grozījumu 2.redakciju un Vides pārskatu publiskās apspriešanas laikā bija iespējas iepazīties:

- 1) elektroniskā veidā Ventspils novada pašvaldības interneta vietnē;
- 2) interneta vietnē geolativija.lv – https://geolativija.lv/geo/tapis#document_23039;
- 3) izdrukā veidā – Ventspils novada pašvaldības ēkā Skolas ielā 4, Ventspilī, apmeklētāju pieņemšanas laikā.

Publiskās apspriešanas laikā tika nodrošinātas iespējas iesniegt rakstiskus priekšlikumus un ierosinājumus Ventspils novada pašvaldībai.

Publiskās apspriešanas sanāksmes notika 23.03.2022. plkst.15:00 Ventavā un plkst.18:00 Tārgales pagastā. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātājas SIA "Reģionālie projekti" pārstāvis iepazīstināja ar Teritorijas plānojuma grozījumu 2.redakcijas risinājumiem. Sanāksmē diskusijas galvenokārt bija par noteikumiem vēja elektrostaciju būvniecības ierobežojumiem un uzsāktajiem vēja parku attīstības projektiem novada teritorijā.

Publiskās apspriešanas laikā saņemti 43 iesniegumi (vairāki kolektīvi iesniegumi) ar iebildumiem par Teritorijas plānojuma grozījumu 2.0 redakcijas risinājumiem vai priekšlikumiem pilnveidošanai. Skaitliski lielākā daļa iesniegumu saņemti par noteikumiem vēja elektrostaciju būvniecības ierobežojumiem – gan ar iebildumiem, gan ierobežojumus atbalstoši.

Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumu 3.0 redakcija un Vides pārskata projekts publiskajai apspriešanai tika nodots ar Ventspils novada domes 27.10.2022. lēmumu (protokols Nr. 31, 17.§) "Par Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumu 3.0 redakcijas nodošanu publiskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai".

Publiskā apspriešana ilga no 2022. gada 8. decembra līdz 2023. gada 8. janvārim.

Par publisko apspriešanu tika publicēti paziņojumi pašvaldības tīmekļa vietnē, laikrakstā "Ventspils Novadnieks", Ventspils novada pašvaldības sociālā tīkla Facebook kontā un Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapā internetā.

Ar Teritorijas plānojuma grozījumu 3.redakciju un Vides pārskatu publiskās apspriešanas laikā bija iespējas iepazīties:

- 1) elektroniskā veidā Ventspils novada pašvaldības interneta vietnē;
- 2) interneta vietnē geolatvija.lv – https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_25724;
- 3) izdruku veidā – Ventspils novada pašvaldības ēkā Skolas ielā 4, Ventspilī, apmeklētāju pieņemšanas laikā.

Publiskās apspriešanas laikā tika nodrošinātas iespējas iesniegt rakstiskus priekšlikumus un ierosinājumus Ventspils novada pašvaldībai.

Publiskās apspriešanas sanāksme notika 2023. gada 4. janvārī plkst. 17.00 Piltenes kultūras namā, Maija ielā 8, Piltenē, Ventspils novadā. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātājas SIA "Reģionālie projekti" pārstāvis iepazīstināja ar Teritorijas plānojuma grozījumu 3. redakcijas risinājumiem. Sanāksmē diskusijas galvenokārt bija par noteikumiem vēja elektrostaciju būvniecības ierobežojumiem un uzsāktajiem vēja parku attīstības projektiem novada teritorijā.

Publiskās apspriešanas laikā saņemti septiņi iesniegumi (vairāki kolektīvi iesniegumi) ar iebildumiem par Teritorijas plānojuma grozījumu 3.0 redakcijas risinājumiem vai priekšlikumiem pilnveidošanai. Skaitliski lielākā daļa iesniegumu saņemti par noteikumiem vēja elektrostaciju būvniecības ierobežojumiem.

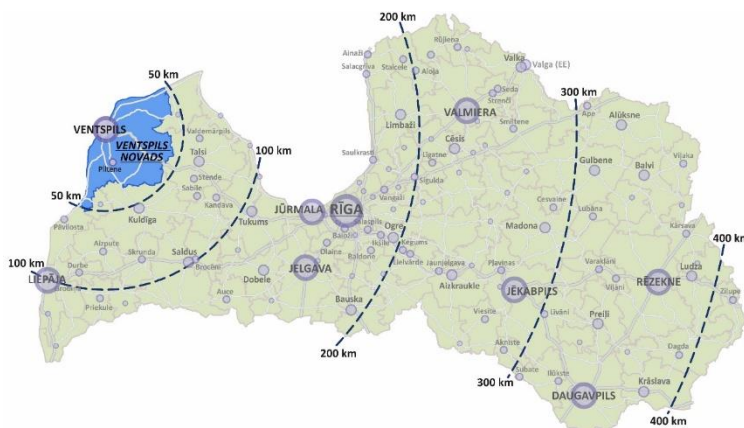
4. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS, TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GROZĪJUMU ĪSTENOŠANA VAR IETEKMĒT

4.1. TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS

4.1.1. ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS UN TERITORIJĀ

Ventspils novads atrodas Latvijas ziemeļrietumos Baltijas jūras piekrastē, Kurzemes plānošanas reģionā (1. attēls). Ventspils novada krasta līnija gar Baltijas jūru stiepjas nepilnu 91,9 km garumā. Novads robežojas ar Ventspils pilsētu, Talsu, Kuldīgas un Dienvidkurzemes novadiem. Novada teritorija - 2472 km², desmitais teritoriāli lielākais novads Latvijā.

Novada administratīvajā teritorijā ietilpst Piltene pilsēta un 12 pagasti – Ances, Jūrkalnes, Piltene, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles, Usma, Užavas Vārves, Ziru un Zlēku pagasti.

1. ATTĒLS. VENTSPILS NOVADS LATVIJAS TERITORIJĀ

4.1.2. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Apdzīvojuma struktūru veido Piltene, 54 ciemi, viensētu grupas un atsevišķas viensētas (2. attēls). Tā veidojusies ģeogrāfisko faktoru - lielo mežu masīvu, purvu, atsevišķo lauksaimniecības zemju teritoriju, jūras piekrastes, vēsturisko faktoru un transporta būvju - ceļu un dzelzceļa tīkla ietekmē. Koncentrētāka apdzīvojuma struktūra izveidojusies ap Ventspils pilsētu, gar autoceļiem (A10, P108, P111, P122) un abpus Ventai. Relatīvi rets apdzīvojams ir novada austrumu un dienvidu daļā, kur teritoriju klāj plaši mežu masīvi.

4.1.3. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

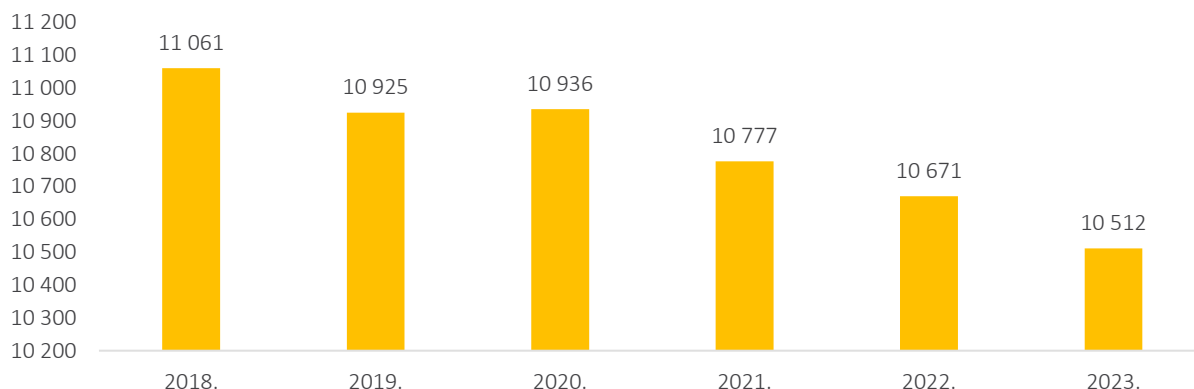
Novadu šķērso valsts nozīmes autoceļš A10 (E22) Rīga – Ventspils un dzelzceļa līnija Rīga – Ventspils (tiek veikti kravu pārvadājumi). Novada apdzīvoto vietu sasaisti nodrošina valsts reģionālie autoceļi: P51 Ventspils pievedceļš, P77 Ventspils – Dundaga, P108 Ventspils–Kuldīga–Saldus, P111 Ventspils (Leči)–Grobiņa, P119 Kuldīga–Alsunga–Jūrkalne, P122 Ventspils–Piltene, P123 Zlēkas–Ugāle, P124 Ventspils–Kolka.

2. ATTĒLS. NOVADA APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

4.1.4. IEDZĪVOTĀJI

Iedzīvotāju skaits Ventspils novadā samazinās, ko izraisa negatīvais dabiskais pieaugums un migrācijas saldo. 2018. gada sākumā novadā dzīvoja 11 061 iedzīvotājs, bet 2023. gada sākumā – 10 512 (3. attēls).

3. ATTĒLS. IEDZĪVOTĀJU SKAITS VENTSPILS NOVADĀ UZ GADA SĀKUMU¹

Ventspils novads ir otrais visretāk apdzīvotais novads Latvijā – vidējais blīvums ir 4 cilv./km². Zemais iedzīvotāju blīvums skaidrojams ar ievērojamu teritorijas platību un tās galvenajiem izmantošanas veidiem – 75% no novada teritorijas aizņem meži, krūmāji, purvi, ūdeņi, kā arī ar iedzīvotāju dzīvesvietu koncentrēšanos apdzīvotās vietās un to tuvumā.

4.1.5. INŽENIERTĪKLI

Centralizētā ūdensapgāde novadā tiek nodrošināta Piltenes pilsētā un 15 ciemos. Centralizētu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu novadā veic lielākajos ciemos un atsevišķos uzņēmumos.

Centralizētās siltumapgādes pakalpojumi pieejami Piltēnē, Blāzmā, Tārgalē, Ugālē, Usmā, Užavā, Ventavā un Stiklos.

Novadu šķērso 110 kV elektropārvades līnijas, sadali nodrošina 20 kV un 0,4 kV elektrolīnijas. 2019. gadā AS "Augstsprieguma tīkls" pabeidzis vērienīgā energoinfrastruktūras attīstības projekta "Kurzemes loks" īstenošanu, kura ietvaros izbūvēta 330 kV gaisvadu augstsprieguma elektropārvades līnija, šķērsojot arī Ventspils novada teritoriju. Projektam ir nacionālo interešu objekta statuss.

Vēja elektrostacijas uzbūvētas Popes, Tārgales, Užavas un Vārves pagastos. Popes un Tārgales pagastos izveidots jaudas ziņā lielākais vēja parks, kurā uzstādīti deviņi vēja ģeneratori. Mazās hidroelektrostacijas atrodas uz Engures upes – Gravas un Vecdzirnavu hidroelektrostacijas.

4.1.6. UZŅĒMĒJDARBĪBA

2023.gada otrajā pusē Ventspils novadā Uzņēmumu reģistra reģistros kopumā bija reģistrēti 1 060 aktīvi subjekti².

Pēc nozarēm dominē uzņēmumi:

- jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība);
- graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana;
- mežkopība un citas mežsaimniecības darbības;
- lopkopības papilddarbības;
- kravu pārvadājumi pa autoceļiem;
- piena lopkopība;
- izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās;
- jūras zvejniecība;
- mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku.

¹ Centrālās statistikas pārvalde. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados, www.csb.gov.lv

² Lursoft statistika. Uzņēmumu reģistrācijas dinamika sadalījumā pa uzņēmējdarbības formām. 25.09.2023.

2022.gadā lielākie uzņēmumi novadā (ar lielāko gada apgrozījumu):

- SIA "KUREKSS" (zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana);
- SIA "Niedrāji MR" (mežistrāde);
- SIA "Zemkopība" (graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana);
- SIA "Užavas alus" (alus ražošana);
- SIA "JĀŅLEJAS" (piena lopkopība).

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) informāciju bezdarba līmenis novadā 2023. gada 31. augustā bija 4,5%, kas ir par 0,4% mazāk nekā 2021. gadā (31.08.2021. – 4,9%). Lielāko bezdarbnieku grupu veido iedzīvotāji vecumā no 60 gadiem un vecāki.³

4.1.7. RELIEFS

Novada rietumu daļa ietilpst Piejūras zemienē Ventavas līdzenumā, bet ziemeļrietumu daļā Irves līdzenumā un dienvidrietumu daļā Piemares līdzenumā. Austrumu daļa iekļaujas Kursas zemienes Ugāles līdzenumā. Minētajos dabas rajonos un apvidos raksturīgs līdzens vai viļņots reljefs, kur dominē meži, kas veidojas uz mazāk auglīgām smiltis vai pārmitrām augsnēm.

4.1.8. AUGSNE

Pēc augšņu grupas novada teritorijā dominē tipiskā podzola (reljefa pacēlums) un kūdrainā podzolētā glejaugsne (ieplakās). Centrālajā daļā dominē velēnu glejaugsnes un velēnpodzolētās glejaugsnes, kas tiek izmantotas lauksaimniecībā. Atsevišķās vietās sastopamas velēnu podzolaugsnes un pseidoglejotās augsnes un piekrastes aizkāpu joslās veidojošās purvu kūdraugsnes. Aluviālo augšņu novadā ir maz, tās sastopamas Ventas upes krastos.

4.1.9. KLIMATS

Gada vidējais nokrišņu daudzums Ventspils novadā ir no 650 mm novada ziemeļu daļā, līdz 850 mm - dienvidu daļā. Vidējā gaisa temperatūra janvārī ir no -3°C, bet jūlijā +16,5°C. Bez sala periods vidēji ilgst no 150 līdz 170 dienām.

4.2. GAISA KVALITĀTE

Cilvēku saimnieciskās darbības ietekmē gaisā nonāk dažādu vielu izmeši. To koncentrācijas palielināšanās var negatīvi ietekmēt ne tikai cilvēku veselību, bet arī veģetāciju un ietekmēt klimata pārmaiņas. Izmešu avoti varbūt gan stacionāri (rūpnīcas, katlumājas, lauksaimniecības u.c.), gan mobili (dzelzceļš, transports, u.c.).

Ventspils novada teritorijā netiek veikti regulāri gaisa mērījumi, tuvākās gaisa kvalitātes monitoringa stacijas atrodas Ventspils pilsētā (pilsētas fona stacija "Ventspils, Pārventa" (Ventspils, Pārventa, Talsu iela 31), pilsētas fona stacija "Ventspils" (Ventspils, Talsu un Tārgales ielu krustojums, šajā stacijā 2022. gadā neveica mērījumus), šo staciju īpašnieks ir LVGMC. Ventspils pilsētas domei 2021. gadā bija arī sava gaisa kvalitātes monitoringa pilsētas fona stacija "Ventspils Dome 1.stars" un "Ventspils Dome 2.stars" (Ventspils, Jūras iela 32).

Lielāko ietekmi uz gaisa kvalitāti novadā atstāj piesārņojošo vielu emisijas no ražošanas uzņēmumiem, apkures sistēmām, transporta, u. c. Kā potenciāli piesārņotākais gaiss veidojas pie intensīvākās satiksmes ielām un ceļiem, dzelzceļa, ap ražošanas un tehniskajiem objektiem.

2022. gadā pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem (valsts statistikas pārskats "Nr.2 – Gaiss") par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām Ventspils novadā tika iesniegtas atskaites par 120 iekārtām.⁴ Vidē visvairāk piesārņojošās vielas novada - PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", BDR "Nacionālās zvejniecības ražotāju organizācija", SIA "KUREKSS", SIA "VIA", SIA "UŽAVAS ALUS", u. c.

Ventspils novadā, piecu gadu periodā, no 2018. līdz 2022. gadam, kopējais gaisā novadītais piesārņojošo vielu apjoms, par kurām atskaitās piesārņojošo darbību veicēji ir pieaudzis (1.tabula). Būtiski piesārņojošo vielu apjoms pieaudzis 2019. gadā, kad sākts atzīmēt vidē novadīto smaku apjoms.

Par smaku novadīšanu vidē 2019. gadā sāka atskaitīties PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts", kura darbības ietvaros cieta sadzīves atkritumu poligonā, veicot atkritumu apstrādi un izvietošanu, veidojas smakas (2019.g. - 96%

³Bezdarba rādītāji un NVA aktivitātes 2023. gadā, www.nva.gov.lv

⁴VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

no novadā kopējā gaisā novadītā smaku apjoma). Par smaku novadīšanu gaisā novadā atskaitās arī biedrība "Nacionālās zvejniecības ražotāju organizācija" (zivju proteīna un eļļas rūpnīca Puzes pagasta "Dīriņos").

1.tabula. Izmešu daudzums Ventspils novadā⁵

	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.
Iekārtu skaits	120	102	131	132	118
Smakas	328877088000	215705279438	215673168317	222015597885	9135618885
Oglekļa dioksīds	3581,6	3615,3	2583,0	3047,3	1586,8
Oglekļa oksīds	72,9	84,2	116,8	141,3	148,9
Slāpekļa dioksīds	45,5	65,4	61,9	66,6	43,8
Daiļas PM10	10,6	10,3	24,3	47,3	40,1
Daiļas PM2, 5	7,2	7,7	5,1	38,4	31,4
Sēra dioksīds	6,6	3,3	7,8	9,3	3,8
Slāpekļa oksīdi (NOx)	2,7	1,1	3,3	3,7	4,6
Cietās izkliedētās daiļas	2,2	1,9	5,7	6,0	10,2
Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	1,6	1,9	1,9	1,3	1,6
Tetrahlortilēns	-	0,2	0,2	0,2	0,2
Acetons	-	-	0,37	5,6	5,6
Formaldehīds	0,1	-	-	-	-
Stirols			0,2	1,2	1,4
Petroleja	0,1	0,004	0,01	0,01	0,01
Piesātinātie ogļūdeņraži	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Benzīns	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01
Toluols	0,002	0,002	0,002	0,002	0,01
Benzols	0,001	0,001	0,001	0,001	-
Dimetilftalāts	-	-	0,0001	0,001	-
Metiletilketona peroksīds	-	-	0,0001	0,001	-
Kopā	328877091731	215705283229	215673171128	222015601253	9135620763

2022. gadā par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām Ances pagastā atskaitījās viena organizācija - Ventspils novada pašvaldības Ances pagasta pārvalde (C kategorijas piesārņojošās darbības kategorija). Ances ciemā atrodas Ances pamatskolas katlumāja, kurā darbinot sadedzināšanas iekārtas siltumenerģijas ražošanai, gaisā tiek novadītas cietās izkliedētās daiļas (2022.g. – 0,31295 t/g), oglekļa oksīds (1,201 t/g) un slāpekļa oksīdi (NO_x) (0,98409 t/g). 2022. gadā noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti.

Jūrkalnes pagastā par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām atskaitījās divas organizācijas. SIA "VNK serviss" izsniegta B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai, gaisā novadot slāpekļa dioksīdu (2022.g. – 0,72 t/g), oglekļa oksīdus (0,32 t/g), cietās izkliedētās daiļas (1,198 t/g), PM₁₀ (0,171 t/g) un PM_{2,5} (0,167 t/g). Kā kurināmais katlu mājā izmantota šķelda. Pagastā darbojas arī C piesārņojošās darbības kategorijas objekts - AS "Virši – A" degvielas uzpildes stacija "Jūrkalne", no kuras gaisā tiek novadīti gaistošie organiskie savienojumi (0,21 t/g), benzols (0,0006 t/g) un toluols (0,0011 t/g). 2022. gadā noteiktie emisiju limiti piesārņojošo darbību objektos netika pārsniegti.

Piltenes pilsētā par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām 2022. gadā atskaitījās viena organizācija. SIA "VNK serviss" izsniegta C piesārņojošās darbības kategorijas atļauja sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai, gaisā novadot PM₁₀ daiļas (0,975 t/g), oglekļa oksīdu (1,827 t/g), slāpekļa dioksīdu (4,11 t/g) un PM_{2,5} (0,954 t/g). Kā kurināmais katlu mājā izmantota šķelda. 2022. gadā noteiktie emisiju limiti piesārņojošo darbību objektos netika pārsniegti.

Piltenes pagastā par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām 2022. gadā atskaitījās viena organizācija. SIA "VECVENTA" izsniegta B piesārņojošās darbības kategorijas atļauja sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai,

⁵Valsts statistiskais pārskats "2-Gaiss", www.meteo.lv, 2018.01. Statistiskais pārskatus iesniedz tikai tie operatori, kuri veic A, B vai C kategorijas piesārņojošo darbību saskaņā ar MK 30.11.2010. noteikumu Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai" 1 un 2. pielikumu.

gaisā novadot PM10 daļiņas (0,007 t/g), oglekļa oksīdu (0,02 t/g), slāpekļa dioksīdu (0,07 t/g), sēra dioksīdu (0,05 t/g), gaistošie organiskos savienojumus (1,3 t/g) un oglekļa dioksīdu (82,7 t/g). Kā kurināmais katlu mājā izmantota dīzeļdegviela. 2022. gadā noteiktie emisiju limiti piesārņojošo darbību objektos netika pārsniegti.

Puzes pagastā par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām 2022. gadā atskaitījās trīs ražotnes. SIA "VNK serviss" izsniegta B piesārņojošās darbības kategorija Stiklu speciālajai internātskolai "Stiklos" sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai, no kuras gaisā tiek novadītas cietās izkliedētās daļiņas (0,68 t), PM10 daļiņas (0,64 t), PM2,5 daļiņas (0,63 t), oglekļa oksīds (0,18 t) un slāpekļa dioksīds (0,41 t). SIA "VNK serviss" izsniegta C piesārņojošās darbības kategorija Blāzmas ciema sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai, no kuras gaisā tiek novadītas PM10 daļiņas (1,9 t), PM2,5 daļiņas (0,5 t), oglekļa oksīds (1,2 t), un slāpekļa dioksīds (2,7 t). Uzņēmuma iekārtās 2022. gadā noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti. Biedrībai "Nacionālās zvejniecības ražotāju organizācija" izsniegta B piesārņojošās darbības kategorija zivju proteīna un eļļas rūpnīcai. Rūpnīcā darbojas sadedzināšanas iekārta, kurā tiek sadedzināta sašķidrināta gāze un gaisā novadīts oglekļa dioksīds (349,6 t), oglekļa oksīds (0,2 t) un slāpekļa dioksīds (0,6 t). No ventilācijas izvada gaisā tiek novadītas smakas (114797088000 ouE/g). Lai gan organizācijas iekārtām noteiktie emisiju limiti 2019.gadā pēc publiskā pieejamajiem pārskata datiem netika pārsniegti, Ventspils novada pašvaldība 2019. gadā saņēmusi iedzīvotāju sūdzības par smaku Puzes pagasta Blāzmas ciemā, kas rodas zivju un proteīna rūpnīcas ražošanas procesā.⁶ Ventilācijas izvadā, pēc pieejamās informācijas, uzstādīta attīrīšanas iekārta ar 98% attīrīšanas efektivitāti.

Tārgales pagastā 2022. gadā darbojās četras organizācijas, kas atskaitījās par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām. SIA "VENTEX & KO" izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai. Sadedzinot malku gaisā tiek novadītas daļiņas PM₁₀ (0,003 t), oglekļa oksīds (0,096 t) un slāpekļa oksīdi (0,008 t). SIA "VNK SERVISS" izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja sadedzināšanas iekārtām. Ražojot siltumenerģiju, sadedzinot šķeldu, gaisā tiek novadītas cietās izkliedētās daļiņas - daļiņas PM10 (0,8 t), daļiņas PM2,5 (0,75), oglekļa oksīdu (1,4 t) un slāpekļa dioksīdu (3,2 t). SIA "Sumata" saņēmis B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju. Gaisā tiek novadīta petroleja (0,07 t). SIA "KUREKSS" izsniegta B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja. No sadedzināšanas iekārtām siltumenerģijas ražošanai, sadedzinot koksni, gaisā tiek novadīts oglekļa oksīds (56,05 t), daļiņas PM₁₀ (1,92 t), daļiņas PM₅ (1,63 t) un slāpekļa dioksīds (20,68 t). Degvielas uzpildes stacijas darbības ietvaros gaisā no gaistošo vielu emitējošajām iekārtām izgaro gaistošie organiskie savienojumi (0,0003 t). 2022. gadā Tārgales pagastā piesārņojošo darbību objektos noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti.

Ugāles pagastā 2022. gadā darbojās sešas organizācijas, kas atskaitījās par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām. SIA "Bradava" uzņēmumam izsniegta B piesārņojošās kategorijas atļauja gaistošo organisko savienojumu emitējošām iekārtām, no kurām gaisā tiek novadīts amonjaks. AS "Virši" degvielas uzpildes stacija emitē gaisā gaistošos organiskos savienojumus (0,05 t), benzolu (0,0001 t) un toluolu (0,0004 t). SIA "VNK serviss"⁷ sadedzināšanas iekārta siltumenerģijas ražošanai Ugāles ciemā, sadedzinot šķeldu, gaisā novada daļiņas PM₁₀ (1,6 t), daļiņas PM2,5 (1,5 t), slāpekļa dioksīdu (7,1 t) un oglekļa oksīdu (3,2 t). No SIA "VIA" darbības iekārtām gaisā tiek novadīts oglekļa dioksīds (719,2 t), oglekļa oksīds (0,5 t), slāpekļa dioksīds (0,91 t), piesātinātie ogļūdeņraži (0,006 t), daļiņas PM₁₀ (0,8 t), daļiņas PM_{2,5} (0,2 t). SIA "Latigma" izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja sadedzināšanas iekārtas darbībai, no kuras vidē tika novadīts oglekļa dioksīds (241,3 t), oglekļa oksīds (1,99 t), slāpekļa oksīdi (NOx) (0,6 t), daļiņas PM10 (0,9 t). AS "LATVIJAS AUTOCEĻU UZTURĒTĀJS" izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja gaistošos organiskos savienojumus emitējošai iekārtai, degvielas tvertnei, kura vairākus gadus netiek ekspluatēta. Nākotnē to nav paredzēts izmantot. 2022. gadā Ugāles pagastā piesārņojošo darbību objektos noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti.

Usmas pagastā 2022. gadā par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām atskaitījās divas organizācijas. SIA "GOTIKA AUTO" degvielas uzpildes stacijā darbojas gaisu piesārņojošās iekārtas, kuru darbības rezultātā gaisā tiek novadīts benzīns (0,007 t/g) un petroleja (0,003 t/g). SIA "VNK serviss" izsniegta C piesārņojošās darbības kategorija Usmas pagasta katlu mājas sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai, no kuras gaisā tiek novadītas PM10 daļiņas (0,3 t/g), daļiņas PM2,5 (0,3 t/g), oglekļa oksīds (0,65 t/g) un slāpekļa dioksīds (1,5 t/g). 2022. gadā Usmas pagastā piesārņojošo darbību objektos noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti.

2022. gadā Užavas pagastā darbojās divas organizācijas, kas atskaitījās par gaisā novadītajām piesārņojošajām vielām. SIA "VNK serviss" izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Užavas ciema katlu mājas sadedzināšanas iekārtai siltumenerģijas ražošanai. Gaisā tiek novadīts oglekļa oksīds (0,6 t/g), daļiņas PM₁₀ (0,3 t/g), PM2,5 (0,3 t/g) un slāpekļa dioksīds (1,4 t/g). SIA "Užavas alus" izsniegta B piesārņojošās darbības kategorijas atļauja sadedzināšanas

⁶Ventspils novada pašvaldības informācija.

⁷Vēsturiskais nosaukums - SIA "Ugāles nami".

iekārtām siltumenerģijas ražošanai un tehnoloģiskajām iekārtām no tām gaisā novadot oglekļa oksīdu (2 t/g), oglekļa dioksīdu (377,9 t/g), slāpekļa oksīdi (1,08 t/g), formaldehīds (0, 1t/g). Kā kurināmais iekārtu darbībai uzņēmumā tiek izmantota sašķidrināta gāze. 2022. gadā Užavas pagastā piesārņojošo darbību objektos noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti.

Vārves pagastā 2022. gadā darbojās divas organizācijas, kas atskaitās par piesārņojošo vielu novadīšanu gaisā. Vārves pagastā atrodas A kategorijas piesārņojošās darbības objekts, PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināta" apsaimniekotais cieta sadzīves atkritumu poligons "Pentuļi". Atkritumu apstrādes un izvietošanas procesā gaisā tiek novadīts oglekļa dioksīds (1437,73 t/g), oglekļa oksīdu (1,06 t/g), sēra dioksīdu (4,2 t/g), slāpekļa dioksīdu (1,26 t/g), slāpekļa oksīdi (NOx) (0,007 t/g), smakas (21408000000 ouE/g). SIA "VNC serviss" izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Ventavas ciema katlu mājas sadedzināšanas iekārtām siltumenerģijas ražošanai. Gaisā tiek novadīts oglekļa oksīds (0,4 t/g), daļiņas PM10 (0,2 t/g), PM2,5 (0,1 t/g) un slāpekļa dioksīds (0,99 t/g). 2022. gadā Vārves pagastā piesārņojošo darbību objektos noteiktie emisiju limiti netika pārsniegti.

Popes, Ziru un Zlēku pagastos, pēc pieejamajiem datiem, 2022. gadā nav darbojusies neviena organizācija, kura atskaitītos par piesārņojošo vielu novadīšanu gaisā.

Pēc iekārtu skaita, par kurām atskaitās piesārņojošo darbību organizācijas Ventspils novadā, dominējošās ir sadedzināšanas iekārtas. Kā kurināmais siltuma un tehnoloģisko procesu uzturēšanai Ventspils novadā tiek izmantota šķelda, malka, biogāze, sašķidrināta gāze, dabasgāze, dīzeļdegviela un cits kurināmais (2. tabula). Kopš 2018. gada novadā pieaudzis iekārtu skaits, kas izmanto šķeldu.

2.tabula. Kurināmā patēriņš siltuma ražošanai un tehnoloģiskajiem procesiem Ventspils novadā⁸

Kurināmais		2018.g.		2019.g.		2020.g.		2021.g.		2022.g.	
		Iekārtas	Apjoms	Iekārtas	Apjoms	Iekārtas	Apjoms	Iekārtas	Apjoms	Iekārtas	Apjoms
Dabas gāze	tūkst. m ³	-	-	1	45,5	1	189,8	1	282,7	4	162,9
Dīzeļdegviela	T	2	54,9	2	56,5	1	24,4	1	21,0	1	26,1
Koksne	T	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-
Koksne (pārējais)	T	-	-	-	-	5	29299,5	4	25372,5	4	29343,0
Malka	T	4	917,3	3	326,4	5	698,0	3	357,7	4	351,8
Sašķidrinātā gāze	T	2	97,2	3	173,1	2	222,7	2	603,5	3	464,1
Šķelda	T	5	10316,90	8	7109,90	8	8864,2	8	12383,4	9	19824,5
Biogāze	tūkst. m ³	-	-	1	877,4	1	803,1	1	794,4	1	787,7
Cits kurināmais	T	-	-	1	3,9	1	3,8	1	4,1	1	1,6

Kopumā novadā neatrodas liels skaits organizāciju un to iekārtu, kuru ietekmē veidotos nozīmīgs gaisa piesārņojums, kas ietekmē plaša mēroga teritorijas. Lielākoties pēc iekārtu skaita novadā darbojas iekārtas siltumenerģijas ražošanai izmantojot koksni (t. sk. šķeldu un malku), līdz ar to var secināt, ka stacionāro avotu ietekme kopumā uz gaisa kvalitāti novadā nav liela. Gaisā novadīto piesārņoto vielu emisiju apjoms pēdējos gados būtiski palielinājies saistībā gan ar jaunu uzņēmumu, gan jau esošo uzņēmumu atskaitīšanos par smaku novadīšanu vidē. 2022. gadā novadā lielāko gaisa piesārņojošo vielu apjomu vidē novadīja PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" cieta sadzīves atkritumu poligonā "Pentuļi" Vārves pagastā, kas atskaitās par gaisā novadītajām smakām no atkritumu krātuves un kompostēšanas laukuma.

Gaisa kvalitāti novadā ietekmē arī transports un tā infrastruktūra, kuras ietekmes zonās rodas gan gaisa piesārņojums, gan trokšņa līmeņa palielināšanās.

⁸Valsts statistiskais pārskats "2-Gaiss", www.meteo.lv, Statistikas pārskatus iesniedz tikai tie operatori, kuri veic A, B vai C kategorijas piesārņojošo darbību saskaņā ar MK 30.11.2010. noteikumu Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai" 1 un 2. pielikumu.

Ventspils novadā būtiskākās transporta ietekmes zonas ir abpus valsts galvenajam autoceļam A10 Rīga – Ventspils, dzelzceļa līnijai “Ventspils – Tukums II”, reģionālās nozīmes autoceļiem un vietējās nozīmes autoceļiem. Transportlīdzekļu ietekmē gaisā tiek novadītas tādas vielas kā slāpekļa oksīdi, oglekļa oksīdi, ogļūdeņraži, tvana gāze, kvēpi, cietās daļiņas, sēra dioksīds, benzols u. c.

Autotransporta intensitāte uz valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils novada teritorijā kopš 2018. gada līdz 2022. gadam ir bijusi svārstīga, bet 2019. un 2020. gadā vērojama intensitātes neliela samazināšanās (3. tabula). Kravas transporta īpatsvars uz autoceļa A10 pēdējos gados nedaudz pieaudzis - 21%. Augsta satiksmes intensitāte novadā ir arī uz valsts reģionālā autoceļa P108, 2022. gadā vidējā automašīnu intensitāte – 3229 un uz valsts reģionālā autoceļa P122, 2022. gadā vidējā automašīnu intensitāte – 2979.

3.tabula. Gada diennakts vidējā satiksmes intensitāte uz autoceļiem un kravas transports%⁹

Valsts autoceļš	Posms	2018.g.		2019.g.		2020.g.		2021.g.		2022.g.	
		A	K%	A	K%	A	K%	A	K%	A	K%
A10	P123 - P124	2 713	19	2 688	19	2 635	20	2 753	21	2 610	21
P51	A10-Ventspils	-	-	1 342	14	2 284	26	-	-	2 799	7
P108	Ventspils - P111	3 607	15	2 953	17	2 951	20	3 484	17	3 229	15
	P111 - V1281	2 466	11	2 543	8	2 386	15	1 956	17	1 780	17
P111	P108 - V1327	1 614	17	1 153	15	1 536	24	1 394	19	1 468	21
P119	V1289 (Alsunga) - P111	705	8	-	-	632	12	1 043	11	930	10
P122	A10 - V1331	-	-	1 844	9	2 729	6	3 010	3	2 979	3
	V1331 - V1309	-	-	928	6	1 237	5	1 259	3	1 023	6
P123	P108 - V1326	584	18	-	-	552	16	875	11	905	10
	V1326 - A10	-	-	320	6	-	-	332	7	349	10
P124	0-4,2 km	-	-	-	-	399	22	609	15	596	8
	4,2 km - 18,2 km	-	-	-	-	825	5	604	4	786	2
	18,2 km - 74,8 km	-	-	-	-	306	7	218	9	298	8

No autoceļiem veidojas arī putekļu piesārņojums, jo lielākā daļa autoceļu novadā ir ar šķembu vai grants segumu. Putekļu piesārņojumu gaisā samazina autoceļu pārklāšana ar asfaltbetonu vai citiem bitumizētiem segumiem. 2022. gadā novadā nedaudz palielinājies valsts un pašvaldības autoceļu kopgarums ar pārklāto asfaltbetona vai citu bitumizēto segumu (4. tabula).

4.tabula. Valsts un pašvaldību autoceļu garums un pašvaldību ielu garums (km) Ventspils novadā¹⁰

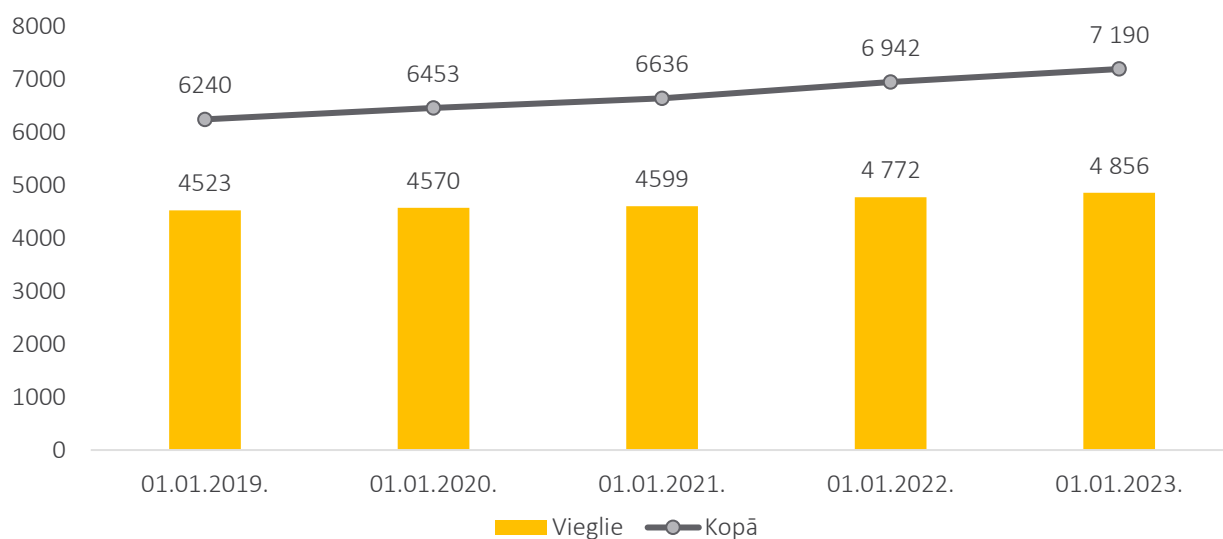
Gads	Valsts autoceļu garums			Pašvaldības autoceļu garums			Pašvaldību ielu garums		
	Pavisam	Asfaltbetona un citi bitumizētie segumi	Šķembu un grants segumi	Pavisam	Asfaltbetona un citi bitumizētie segumi	Šķembu un grants segumi	Pavisam	Asfaltbetona un citi bitumizētie segumi	Šķembu un grants segumi
2018.g.	676	332	344	838	51	787	16	6	10
2019.g.	676	332	344	793	57	736	16	6	10
2020.g.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2021.g.	676	335	341	783	51	732	16	6	10
2022.g.	676	335	341	783	54	729	16	6	10

Viens no rādītājiem, kas var raksturot potenciālo gaisa piesārņojumu no transporta ir novadā reģistrētais transportlīdzekļu skaits. Autotransporta skaitam novadā, līdzīgi kā kopumā Latvijā, ir tendence pieaugt (4. attēls). Uz

⁹VAS “Latvijas Valsts ceļi”, www.lvceli.lv A – vidējais automašīnu skaits diennaktī, K% - kravas transports procentos.

¹⁰Centrālās statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

2023. gada sākumu novadā bija reģistrētas 4856 vieglās automašīnas, lielākais reģistrēto vieglo automašīnu skaits novadā bija Tārgales pagastā (783), Ugāles pagastā (728) un Vārves pagastā (703).¹¹

4. ATTĒLS. REĢISTRĒTO TRANSPORTLĪDZEKĻU SKAITS VENTSPILS NOVADĀ¹²

4.3. TROKSNIS

Ventspils novadā nav veikta trokšņa emisiju modelēšana un mērījumi. MK 24.01.2014. noteikumi Nr.16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" nosaka, ka aglomerācijā, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz 100 000 un iedzīvotāju blīvums pārsniedz 500 iedzīvotāju uz kvadrātkilometru, izstrādā trokšņa stratēģisko karti un rīcības plānu. Ventspils novadā iedzīvotāju skaits 2023. gada sākumā bija 10 512.

Kā nozīmīgākie trokšņa avoti Ventspils novadā ir transporta infrastruktūra (ielas, ceļi, dzelzceļš) un ražošanas objekti. Vairāk pakļauti trokšņa ietekmei ir tieši tuvumā dzīvojošie iedzīvotāji ražošanas uzņēmumiem un intensīvākas satiksmes ielām, autoceļiem un dzelzceļa līnijai. MK 07.01.2014. noteikumos Nr.16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" 2.pielikumā norādīti lielumi, kurus nevar pārsniegt ražošanas uzņēmumu radītais trokšnis ārpus darba zonas.

4.4. VIRSZEMES UN PAZEMES ŪDENS KVALITĀTE

4.4.1. ŪDENSTECES UN ŪDENSTILPES

Ventspils novadā zem ūdeņiem zeme aizņem 4,5% jeb 10 993 ha.¹³ Ūdensobjekti Ventspils novadā ietilpst Ventas upju baseina apgabalā.

Novada administratīvajā teritorijā ietilpst vairāk nekā 50 dabiskas un mākslīgas izcelsmes ūdenstilpes. Pēc platības lielākie ezeri – Usmas ezers, Puzes ezers, Klāņezers un Sārnates ezers. Lielākās ūdensteces - Venta, Abava, Užava, Rīva, Irbe un Engure.

Publisko upju statuss Ventspils novadā noteikts¹⁴:

- Abavai (no Viesata upes ietekas līdz ietekai Ventā),
- Irbei (visā tās garumā),
- Rindai (visā tās garumā),
- Užavai (no Kauliņas upes ietekas līdz ietekai Baltijas jūrā),
- Ventai (visā tās garumā Latvijas teritorijā).

¹¹CSDD, reģistrēto transportlīdzekļu skaits. www.csdd.lv

¹²CSDD, reģistrēto transportlīdzekļu skaits. www.csdd.lv

¹³Valsts zemes dienesta dati, 2023.01.01., www.vzd.gov.lv

¹⁴Civillikums, 1. un 2. pielikums.101.09.1992.

Publisko ezeru statuss noteikts¹⁵:

- Klāņezeram (Popes un Tārgales pagasts),
- Puzes ezeram (Puzes pagasts),
- Usmas ezeram (Usmas pagasts).

Zvejas tiesības tikai valstij pieder:

- Irbes upē (visā upes garumā),
- Užavā (no Kauliņas upes ietekas līdz ietekai Baltijas jūrā),
- Rīvā (no Agas upes ietekas līdz ietekai Baltijas jūrā),
- Ventā (no Latvijas - Lietuvas robežas līdz ietekai Baltijas jūrā).

Ūdens kvalitātes normatīvus prioritārajiem zivju ūdeņiem nosaka MK noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" (12.03.2002.). Prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus.

Prioritārie zivju ūdeņi Ventspils novadā:

- karpveidīgo zivju ūdeņi: ○ Engure no Usmas ezera līdz Puzes ezeram; ○ Irbe; ○ Rinda; ○ Stende no Ances līdz grīvai; ○ Venta no Zlēku pagasta Zlēku tilta līdz grīvai.	- lašveidīgo zivju ūdeņi: ○ Abava no Rendas līdz grīvai; ○ Lonaste no Raķupes un Pāces satekas līdz grīvai; ○ Pāce no Pāces līdz grīvai; ○ Raķupe no Ameles līdz grīvai; ○ Puzes ezers; ○ Usmas ezers; ○ Užava no Tērandes līdz grīvai.

Pēc MK noteikumiem Nr. 27 "Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus" (15.01.2002.) aizliegtas šādas darbības Ventspils novadā uz - Rīvas, Tērandes, Užavas, Abavas, Elkškenes (posmā no grīvas līdz Rīgas-Ventspils dzelzceļam), Ēnavas, Krojas, Mazupes, Rendas, Ventas, Vēždūkas, Irbes, Lonastes, Ostupes, Pāces, Raķupes, Rindas, Stendes un Trumpes upēm.

Ventspils novada pašvaldība izdevusi saistošos noteikumus Nr.9 "Nolikums par licencēto makšķerēšanu Puzes ezerā" (15.03.2018.), Nr.2 "Nolikums par licencēto makšķerēšanu Usmas ezerā" (27.02.2020.), noteikumus Nr.3 "Par rūpnieciskās zvejas tiesību iznomāšanas kārtību Ventspils novadā" (24.09.2020.).

Veikti pētniecības darbi un izstrādāti Usmas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi (Vides risinājumu institūts, 2017.g.), Puzes ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi (BIOR, 2018.g.) un Puzes ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi (SIA "Saldūdeņu risinājumi", 2022.g.).

4.4.1.1. VENTAS UPJU BASEINA APGABALS

Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2022. gadam – 2027. gadam iekļauts 31 ūdensobjekts, kas atrodas vai iekļaujas arī Ventspils novadā. Ūdensobjektus novadā ietekmē izkliedētā slodze (lauksaimniecība, bīstamās un prioritārās vietas), hidromorfoloģiskie pārveidojumi (HES, regulējumi, polderi) un augšteces ūdensobjekti (5. tabula). Ūdensobjekti, kuriem uz trešo upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānu izstrādes brīdi nav sasniegta laba ekoloģiskā un/vai ķīmiskā kvalitāte, ir nosakāmi par riska ūdensobjektiem. Kopumā 13 ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā vidēja, vienam kā slikta (Ventspils ostas teritorija (V029SP)), bet laba – 19 (5. tabula, 1. pielikums).

Lai sasniegtu ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes mērķus un veicinātu to, ka ūdensobjektu kvalitāte uzlabotos vai nepasliktinātos, Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2022. - 2027. gadam noteikti pamata un papildus pasākumi (5. tabula).

¹⁵Civillikums, 1. un 2. pielikums.101.09.1992.

5.tabula. **Ventas upju baseina apsaimniekošanas plāna upju un ezeru Ventspils novadā, kvalitāte, slodzes un to mazināšanas pasākumi**¹⁶

ŪO kods	ŪO nosaukums	Ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes izmaiņas			Būtiskas slodzes	Pasākumi	Riska ŪO
		UBAP periodi					
		1.cikls	2.cikls	3. cikls			
V032DA	Abava_8	Vidēja	Vidēja	Vidēja	Augšteces ŪO ietekme	-	*
E025	Būšnieku ezers	Laba	Laba	Laba	-	-	
V095	Ēnava	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Laba	-	-	
V076	Engure	Vidēja	Vidēja	Laba	HES un aizsprosti	Būvēt zivju ceļu uz HES aizsprostiem un citiem aizsprostiem	
V068	Irbe	Vidēja	Laba	Laba	Bīstamās, prioritārās viela	Noteikt dzīvsudraba rašanās avotus un īstenot pasākumus tā piesārņojuma samazināšanai	
V137	Jaunupe	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Laba	-	-	
V141	Kāņupe	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Laba	-	-	
V136	Ķikans (Celmupe)	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Laba	-	-	
E012	Klāņezers	Vidēja	Vidēja	Laba	-	-	
V070	Lonaste	Vidēja	Vidēja	Laba	-	-	
V067	Lūžupe	Vidēja	Slikta	Laba	-	-	
V026	Medoles strauts	Vidēja	Vidēja	Vidēja	Dabiskie apstākļi	-	*
V096	Muižupīte	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Laba	-	-	
V071	Pāce	Vidēja	Vidēja	Vidēja	Mežsaimniecība, HES un aizsprosti, regulējumi	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, nojaukt aizsprostu, ierīkot sedimentācijas dīķi (baseinu)	*
V028	Packule	Ļoti slikta	Ļoti slikta	Vidēja	Regulējumi, neskaidrība problēmas cēlonī. Nepiemēroti biotopi	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, veikt pastiprinātu NAI darbības efektivitātes kontroli un priekšlikumu sagatavošanu NAI darbības uzlabošanai	*
V022	Pāžupīte	Vidēja	Slikta	Laba	-	-	
E019	Puzes ezers	Laba	Laba	Vidēja	Regulējumi, klimata pārmaiņas	Turpināt izpēti par klimata pārmaiņu ietekmi uz Puzes ezera (E019) ekoloģisko stāvokli un iespējām to uzlabot	*
V072	Ražupe	Vidēja	Laba	Laba	Bīstamās, prioritārās viela	Operatīvais un tendenču monitorings zivju matricā ķīmiskās kvalitātes kontrolei	
V075	Rinda	Vidēja	Vidēja	Vidēja	-	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, veikt pasākuma efektivitātes monitoringu	*
V023DA	Rīva_2	Vidēja	Vidēja	Laba	Bīstamās, prioritārās viela	Noteikt dzīvsudraba rašanās avotus un īstenot pasākumus tā piesārņojuma samazināšana	

¹⁶Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati un Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022. - 2027. gadam, LVĢMC.

ŪO kods	ŪO nosaukums	Ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes izmaiņas			Būtiskas slodzes	Pasākumi	Riska ŪO
		UBAP periodi					
		1.cikls	2.cikls	3. cikls			
E015	Slujas ezers	Slikta	Slikta	Laba	-		
V139	Stende_2	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Laba	-	Veikt pastiprinātu NAI darbības efektivitātes kontroli un priekšlikumu sagatavošanu NAI darbības uzlabošanai	
V069DA	Stende_3	Vidēja	Vidēja	Vidēja	Regulējumi	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, veikt pasākuma efektivitātes monitoringu	*
V078	Tirukšupe	Vidēja	Vidēja	Laba	-		
E023	Usmas ezers	Laba	Vidēja	Vidēja	Bīstamās, prioritārās vielas, HES un aizsprosti, paaugstināta rekreācijas slodze	Samazināt izkliedēto biogēnu slodzi tūrisma mītnēs, kempingos un rekreācijas teritorijās, operatīvais un tendenču monitorings zivju matricā ķīmiskās kvalitātes kontrolei	*
V031	Užava_1	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Vidēja	Lauksaimniecība, regulējumi	Ierīkot ilggadīgos stādījumus aramzemēs, ieviest konservējošo (minimālo) augsnes apstrādi, samazināt slāpekļa mēslojuma lietojumu (par 20% no normas), izveidot sedimentācijas dīķi (baseinu), uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību	*
V033	Užava_2	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Vidēja	Regulējumi un augšteces ŪO ietekme	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, veikt pasākuma efektivitātes monitoringu, veikt izpēti biogēnu slodzes avotiem un to ietekmei, kā arī priekšlikumu sagatavošanu slodžu novēršanai	*
V025DA	Užava_3	Vidēja	Slikta	Vidēja	Bīstamās, polderi, regulējumi un augšteces ŪO ietekme	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, veikt pasākuma efektivitātes monitoringu, uzstādīt peldošās makrofītu salas, noteikt dzīvsudraba rašanās avotus un īstenot pasākumus tā piesārņojuma samazināšana	*
V027	Venta_4	Slikta	Slikta	Vidēja	Bīstamās, prioritārās vielas, regulējumi un augšteces ŪO ietekme	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, noteikt heptahlorā, heptahlorā epoksīda, dzīvsudraba rašanās avotus un īstenot pasākumus tā piesārņojuma samazināšanai	*
V029SP	Ventspils ostas teritorija	Vidēja	Vidēja	Slikta	Piesārņotas vietas (pazemes), bīstamas, prioritārās vielas un ostas darbība	Uzstādīt peldošās makrofītu sala, noteikt heptahlorā, heptahlorā epoksīda, rašanās avotus un īstenot pasākumus tā piesārņojuma samazināšanai, operatīvais un tendenču monitorings zivju matricā ķīmiskās kvalitātes kontrolei	*
V030	Vičaka	Jauns ŪO	Jauns ŪO	Vidēja	Regulējumi	Uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, veikt pasākuma efektivitātes monitoringu	*

4.4.1.2. BALTJAS JŪRAS PIEKRASTE

Ventspils novadam ir robeža ar Baltijas jūru aptuveni 91,9 km garumā. Baltijas jūras piekrastes zonā atrodas vērtīgas un aizsargājamas dabas vērtības, ciemi un kultūrvēsturiski objekti. Piekrastes zona vienlaicīgi ir arī jutīga teritorija un potenciāli vieglāk ietekmējamā, jo to ietekmē gan dabiski procesi, gan antropogēni faktori.

Ventspils novadā saskaņā ar Aizsargjoslu likumu (11.03.1997.) noteikta Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla, kas izveidota, lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu. Aizsargjoslu likuma 36. pantā noteikti konkrēti aprobežojumi un aizliegumi, kas nosaka vides aizsardzību no kaitīgas ietekmes, ierobežo antropogēno slodzi un nodrošina teritorijas dabas vērtību ilgtspējīgu attīstību.

Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā Ventspils novadam piekļaujas Baltijas jūras dienvidaustrumu atklātais smilšainais krasts - piekrastes ūdensobjekts LVB. Piekrastes ūdensobjektā iekļauta aizsargājamā jūras teritorija "Irbes šaurums" un dabas liegums "Užava". Ekoloģiskā kvalitāte piekrastes ūdensobjektam LVB noteikta kā vidēja (pēc 2015.-2019. gada datiem vidēju kvalitāti uzrāda hlorofils a, makroaļģu veģetācija un mīksto grunšu makrozoobentosa indekss BQI). Ķīmiskās kvalitātes vērtējums ir slikta ķīmiskā kvalitāte, ko nosaka Hg un PBDE koncentrāciju normatīvu pārsniegumi.¹⁷

Antropogēnās ietekmes rezultātā tiek veicināta piekrastes erozija, iznīcināta zemsedze, atstāti atkritumi. Tiek veikta patvaļīga braukšana ar transportlīdzekļiem krasta kāpu aizsargjoslā (izveidotas brauktuves, stāvlaukumi, apgrīšanās laukumi, u.c.), veidotas tūristu atpūtas vietas, ugunsgrābi, norakti priekškāpu vaļņi, u.c. Piekrastē trūkst informatīvo zīmju par Krasta kāpu aizsargjoslu un ierobežojumiem piekrastes teritorijā.

Apmeklētākās un kritiskākās piekrastes teritorijas Ventspils novadā - Užavas pagastā ārpus dabas lieguma "Užava", Vārves pagastā un Tārgales pagastā piekrastes posmā no Ventspils pilsētas līdz Jaunupei.¹⁸

Piekrastes zonā svarīgi ir nodrošināt dabas vērtību saglabāšanu un ierobežot antropogēnās slodzes (t. sk. apmeklētāju) ietekmi līdz minimumam, uzsverot dabas vērtību aizsardzību un saglabāšanu. Jāsakārto esošā un jāattīsta jaunu, atbilstošu, saudzīgu infrastruktūru, kā arī jānovirza apmeklētāju plūsmas uz mazāk jutīgām teritorijām.

4.4.2. PAZEMES ŪDEŅI

Pēc aktuālā Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2022. - 2027. gadam, Ventspils novadā, tā ziemeļu daļā iekļaujas pazemes ūdensobjekts A2, bet pārējā novada teritorija pazemes ūdensobjekts A3.

PŪO A2 dzeramā ūdens ieguvei pārsvarā izmanto PUO Arukilas (D2ar+br) ūdens nesējslāņus un galvenais ūdeni saturošais iezis ir smilšakmens. Kvartāra pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība 70% teritorijas klasificējama kā vāji aizsargāta, 8% - kā relatīvi aizsargāta, 3% - kā vidēji aizsargāta, 1% - kā neaizsargāta, bet 1% - kā aizsargāta, savukārt 17% no PŪA A2 teritorijas virszemē atsedzas Devona nogulumi.

Bet PŪO A3 dzeramā ūdens ieguvei pārsvarā izmanto PUO Kvartāra (Q), Gaujas (D3gj) un Arukilas-Burtnieku (D2ar+br) ūdens nesējslāņus, galvenais ūdeni saturošais iezis ir smilšakmens. Kvartāra pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība 73% no virszemē atsegtās teritorijas klasificējama kā vāji aizsargāta, 7% - kā relatīvi aizsargāta, 6% - kā neaizsargāta, 6% - kā neaizsargāta, 6% - kā vidēji aizsargāta, bet 6% - kā aizsargāta, savukārt 1% apmērā PŪO A3 teritorijā virszemē atsedzas Devona nogulumi, un 1% aizņem dabiskās ūdenstilpes - ezeri.¹⁹

Ventspils novada robežās pazemes ūdensobjektu (A2 un A3) kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskais stāvoklis tiek vērtēts kā labs.²⁰

Ventspils novadā atrodas piecas pazemes ūdeņu atradnes:

- "Piltene" (Piltenes pag.), izmanto SIA "DABA-V" minerālūdeņu un dzeramā ūdens ražošanai (hlorīda iesāļūdens);
- "Ugāle", Ugāles lielciema centralizētajai ūdensapgādei, izmantošanas statuss nav zināms (saldūdens);
- "Piltene - Rožu", tiek izmantota Piltenes centralizētajai ūdensapgādei (saldūdens);

¹⁷Ventas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2022. - 2027.gadam, LVĢMC

¹⁸Ventspils novada attīstības programma 2020.-2026. gadam. Vides pārskats. SIA "Reģionālie projekti". 2020.

¹⁹Ventas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2022. - 2027.gadam, LVĢMC

²⁰Ventas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2022. - 2027.gadam, LVĢMC

- “Puzes ezers – Puzes ciems”, atrodas Ugāles un Popes pagastos, kā izmantošanas iespējas tika pētītas Ventspils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei, bet netiek izmantota (saldūdens);
- “Ogsils”, atrodas Tārgales pagastā, tiek izmantots Ventspils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei (saldūdens).

Vārves pagastā atrodas valsts nozīmes pazemes ūdens kvantitātes un kvalitātes novērojamu stacijā “Ventspils”, kurā tiek veikti pazemes ūdeņu novērojumi.

4.4.3. PELDVIETAS

Veselības inspekcijas oficiāli novēroto peldvietu sarakstā pēc MK noteikumiem Nr. 692 “Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” (28.11.2017) Ventspils novadā nav izveidotas oficiālas peldvietas. Ventspils novadā netiek veikta regulāra neoficiālo peldvietu ūdens kvalitātes pārbaude. Pie vairākiem ūdensobjektiem izveidotas labiekārtotas atpūtas zonas.

Pašvaldībai būtu ieteicams, savu iespēju robežās, sakārtojot peldvietas, veikt to atbilstošu apsaimniekošanu un peldsezonas laikā īstenot ūdens kvalitātes pārbaudes, tās veicot apmeklētākajās peldvietās. 2022. gada peldsezonā pašvaldība par saviem līdzekļiem organizēja ūdens kvalitātes pārbaudes neoficiālajā peldvietā Ventā, Gāliņciemā, Ābolu ielas galā un peldvietā Ventā Graudu ielas galā.

2020. gadā izdotajā 2. ziņojumā “Baltijas jūras piekrastes apmeklējuma, tā radītās slodzes uz vidi un infrastruktūras izvērtējums pašvaldību teritoriālo vienību griezumā” kā prioritāri attīstāmas vietas Ventspils novadā ir noteikts Jūrkalnes pludmales, Užavas grīvas apkārtnes pludmales un Miķeļtorņa pludmales virzīšana uz oficiālās peldvietas statusa piešķiršanu.²¹

4.5. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS, MIKROLIEGUMI UN BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA

Ventspils novada atrašanās vieta un dabas daudzveidība radījusi priekšnosacījumus īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei. Novada teritorijā ietilpst ievērojams skaits īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (5. attēls).

Tai skaitā 21 no īpaši aizsargājamajām teritorijām ir Eiropas nozīmes *Natura 2000* īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (izņemot dabas liegumus – Puzes smilšu krupja atradne, Akmeņdziru staignāji, Elkšķenes meži, Gārzdes strauta meži, Ostupes meži, Pasilciema meži, Priedulāju mežs un dabas pieminekļus).

4.5.1. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS VENTSPILS NOVADĀ

1. Moricšalas dabas rezervāts

2. Dabas liegumi:

○ Ances purvi un meži ○ Druviņu tīrelis ○ Klāņu purvs ○ Krojas meži ○ Nagļu un Ansiņu purvs ○ Ovīši ○ Pelcīšu purvs ○ Piešdanga ○ Platenes purvs ○ Pluču tīrelis ○ Popes zāļu purvs ○ Puzes smilšu krupja atradne ○ Raķupes ieleja (daļa atrodas Talsu novadā) ○ Sārnates purvs ○ Stiklu purvi (daļa atrodas Talsu novadā) ○ Tīšezers ○ Užava ○ Viskūžu sala	○ Akmeņdziru staignāji (kopš 21.11.2023.) ○ Elkšķenes meži (kopš 21.11.2023.) ○ Gārzdes strauta meži (kopš 21.11.2023.) ○ Ostupes meži (kopš 21.11.2023.) ○ Pasilciema meži (kopš 21.11.2023.) (daļa atrodas Kuldīgas novadā) ○ Priedulāju mežs (kopš 21.11.2023.)

²¹2. ziņojums “Baltijas jūras piekrastes apmeklējuma, tā radītās slodzes uz vidi un infrastruktūras izvērtējums pašvaldību teritoriālo vienību griezumā”, SIA “Nocticus”. 2020.

3. Dabas parki

- Abavas senleja (daļa atrodas Kuldīgas, Talsu, Tukuma novadā)
- Užavas leitece

5. Aizsargājamā jūras teritorija - Irbes šaurums

4. Dabas pieminekli:

- Galmīcu, Lejēju un Muižarāju klintis (daļa atrodas Kuldīgas novadā)
- Ostupes atsegumi
- Leču parks
- Popes muižas parks
- Tārgales parks
- Zlēku parks
- Zūru muižas aleja
- Dižkoki (425 gab.)

5. ATTĒLS. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS, T.SK. DABAS PIEMINEKĻI

4.5.1.1. MORICŠALAS DABAS REZERVĀTS

Moricsalas dabas rezervāts atrodas Usmas pagastā 818 ha lielā platībā un tiek aizsargāts kopš 1912. gada.

Teritorijas aizsardzību nosaka Moricsalas dabas rezervāta likums (19.04.2000.) un laika posmam no 2009. līdz 2024. gadam izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Īpaši aizsargājamā dabas teritorijā ietilpst divas Usmas ezera salas – Moricsala un Lielalksnītes sala un ezera Luziķertes līcis. Moricsalā galvenā vērtība ir vecs, dabiski attīstījies platlapju mežs ar tikai ilgstoši netraucētiem mežiem raksturīgu meža struktūru. Lielalksnītes salā arī raksturīgi netraucēti ekosistēmu attīstības procesi, bet šajā salā mežaudzes nav sasniegušas tādu vecumu, kā Moricsalā. Teritorija izveidota, lai saglabātu nepārveidotas vēsturiski izveidojušās dabas ekosistēmas un pētītu tajās notiekošos procesus, kā arī nodrošinātu izzūdošo un reto augu, sēņu, ķērpju un dzīvnieku aizsardzību.

Antropogēnā slodze dabas rezervāta teritorijā tiek vērtēta kopumā kā neliela, to nosaka vairāki faktori - dabas teritorijas statuss, kontrole, teritorijas novietojums un apgrūtinātā piekļūšana.

Izmantojot ezera piekrastes joslu, tā tiek izmantota, lai ierīkotu peldvietas, laivu piestātnes un laipas, kas ezera seklūdens daļā var būtiski ietekmēt īpaši aizsargājamo ūdensaugu un bezmugurkaulnieku izplatību. Negatīvu ietekmi uz dabas rezervātu var atstāt tūristu skaita pieaugums pieguļošajās teritorijās, attīstot tūrisma objektus, kā arī notece no lauksaimniecības zemēm un no centralizētajām kanalizācijas sistēmām un individuālajiem risinājumiem.²²

Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi:

- Moricsalā un Lielalksnītes salā nodrošināt mežu un tam raksturīgo struktūru un sugu netraucētu attīstību un izpēti – neiejaukšanās dabiskajos procesos.
- Nodrošināt dabas rezervātā ietilpstošās Usmas ezera akvatorijas daļas īpaši aizsargājamo biotopu platību un tajā sastopamo ūdensaugu un ūdens bezmugurkaulnieku, kā arī putnu sugu populāciju aizsardzību un ilglaiēcīgu pastāvēšanu.²³

4.5.2. DABAS LIEGUMI

4.5.2.1. ANCES PURVI UN MEŽI

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Ances un Tārgales pagastos, dibināts 1999. gadā un aizņem 9822 ha lielu teritoriju. Izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi – MK 16.08.2017. noteikumi Nr.478 "Dabas lieguma "Ances purvi un meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2016. līdz 2028. gadam.

Dabas vērtības - maz pārveidoti meži, dabiski purvu un ezeru biotopu kompleksi, retu un apdraudētu putnu ligzdošanas vietas.

Dabas liegumam noteiktas funkcionālās zonas – dabas lieguma zona un neitrālā zona.

Antropogēno ietekmi uz dabas liegumu atstāj makšķernieki, ogotāji, sēņotāji un laivotāji, kuru skaits siltajā sezonā pieaug, tiek atstāti atkritumi un izmīdīta zemsedze īpaši jutīgākās vietās. Aizsargājamās biotopus ietekmē nesaskaņota motobraucēju, automašīnu un kvadriciklu braukāšana gan pa meža ceļiem, gan īpaši pa smiltājiem.²⁴

Dabas aizsardzības plānā sadaļā priekšlikumi Ventspils novada teritorijas plānojumam minēts pārskatīt teritorijas plānojuma nosacījumus attiecībā uz zemesgabala dalīšanu Lielirbes ciema daļā, kas ietilpst dabas lieguma teritorijā, svītrojot nosacījumu, ar kuru tiek atļauts veidot zemesgabalus 5000 m² platībā, tā vietā nosakot, ka no jauna veidojama zemes vienības minimālā platība ir 1 ha. Ventspils novada TPG izstrādē ieteikums nav ņemts vērā un grozīta jaunveidojamās zemes vienības minimālā platība no 1 ha uz 5000 m². *Pamatojums grozījumiem Ventspils novada TPG - Tārgales pagasta teritorijas plānojumā, kas bija spēkā līdz 2016. gadam, minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība "Lauku dzīvojamās apbūves teritorijās" bija 5000 m². Ievērojot tiesiskās palāvēības principu, ar Teritorijas plānojuma grozījumiem noteikta minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība, kāda tā bija līdz Ventspils novada teritorijas plānojuma spēkā stāšanās brīdim 2016. gadā.*

²²Moricsalas dabas rezervāta dabas aizsardzības plāns, 2009. – 2024.g. Latvijas dabas fonds, 2009.

²³Moricsalas dabas rezervāta dabas aizsardzības plāns, 2009. – 2024.g. Latvijas dabas fonds, 2009.

²⁴Dabas lieguma "Ances purvi un meži" dabas aizsardzības plāns, SIA "METRUM"

Ieteikums pārskatīt teritorijas plānojuma nosacījumus attiecībā uz apbūves blīvuma noteikšanu Lielirbes ciema daļā, kas ietilpst dabas lieguma teritorijā, samazinot rādītāju no 20% uz 15%, tādējādi arī atgriežoties pie risinājuma, kas ir noteikts spēkā esošajā Tārgales pagasta teritorijas plānojumā. Spēkā esošā Ventspils novada teritorijas plānojuma un Ventspils novada TPG risinājums:

Spēkā esošais Ventspils novada TP Funkcionālā zona Lauksaimniecības teritorija (L3), t.sk. Lielirbes ciems	Maksimālais apbūves blīvums	Ventspils novada TPG Funkcionālā zona Lauksaimniecības teritorija (L3), t.sk. Lielirbes ciems	Maksimālais apbūves blīvums
Visiem teritorijas izmantošanas veidiem	Ja zemes vienības platība ir 2501 m ² vai vairāk – 10%; Ja zemes vienība ir mazāka par 2500 m ² – 30%	Visiem teritorijas izmantošanas veidiem	30%; Ja zemes vienības platība ir 2501 m ² vai vairāk – 10%

Ieteikums teritorijas plānojumā dabas liegumā esošās lauksaimniecības teritorijas ieteicams indeksēt un noteikt, ka nav pieļaujama lauksaimniecības zemju apmežošanas dabas lieguma teritorijā tiešā veidā nav ņemts vērā, bet teritorijas plānojumā funkcionālā zonā Lauksaimniecības teritorijas (L) ir noteiktas prasības meža vai plantāciju meža ieaudzēšanai.

4.5.2.2. DRUVIŅU TĪRELIS

Dabas liegums atrodas Usmas pagastā un aizņem 293 ha lielu teritoriju. Aizsardzībā kopš 2004. gada. Individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2016. līdz 2028. gadam.

Dabas vērtības – neskarts augstais purvs un purvaini meži, medņu riesta vieta un sastopama reta augu suga - ciņu mazmeldrs.

Antropogēnā ietekme var tikt atstāta ogošanas un sēņošanas sezonā, kā arī veicot mežu kopšanas un sanitārās circes. Bet kopumā tiek plānots, ka nākotnē nav paredzama antropogēnās slodzes pieaugšana, jo dabas lieguma teritorija un tuvākā apkārtnē nav apdzīvota.²⁵

4.5.2.3. KLĀŅU PURVS

Dabas lieguma teritorija atrodas Popes un Tārgales pagastos aizņemot 1 615 ha lielu teritoriju. Aizsardzībā dabas teritorija atrodas ir kopš 1977. gada, izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi – MK 12.05.2009. noteikumi Nr. 427 “Dabas lieguma “Klāņu purvs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un dabas aizsardzības plāns no 2006. līdz 2016. gadam.

Dabas vērtības - vairāki purvu kompleksi, Eiropas Savienības aizsargājami biotopi - neskarti augstie purvi, Klāņezers ar bagātīgu īpaši aizsargājamo augu sugu atradnēm, piekrasti.

Dabas liegumā ir šādas funkcionālās zonas – regulējamā režīma zona; dabas lieguma zona un dabas parka zona.

4.5.2.4. KROJAS MEŽI

Dabas lieguma teritorija atrodas Ugāles pagastā 19 ha platībā. Aizsardzībā kopš 2004. gada, nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Dabas vērtības - Eiropas Savienības aizsargājamais biotops - veci vai dabiski boreāli meži, dabīgā Krojas upe, gāršu mežu zemsedze, sastopamas lakšu audzes.

²⁵Dabas lieguma “Druviņu tīrelis” dabas aizsardzības plāns, SIA “METRUM”

4.5.2.5. NAGĻU UN ANSIŅU PURVS

Dabas lieguma teritorija atrodas Zlēku pagastā, aizņemot 277 ha lielu platību. Aizsardzībā dabas liegums ir kopš 1977.gada, nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, bet izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2016. līdz 2028. gadam.

Dabas vērtības - Eiropas Savienības aizsargājami biotopi - neskarti augstie purvi, pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, priežu mežiem klāta iekšzemes kāpa un aizsargājamas putnu sugas.

4.5.2.6. OVĪŠI

Dabas lieguma teritorija atrodas Tārgales un Ances pagastos, aizņemot 5 078 ha lielu platību. Aizsardzībā dabas liegums ir kopš 1999. gada, izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi - MK 29.03.2005. noteikumi Nr. 213 "Dabas lieguma "Ovīši" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2015. līdz 2025. gadam.

Teritorija atrodas Baltijas jūras piekrastē (ap 30 km garā piekrastes posmā) un ietver gan piekrastes, gan zālāju, mežu un purvu biotopus (kopā 17 ES aizsargājami biotopi un 14 Latvijā aizsargājami biotopi). Raksturīgs vīgukangaru reljefs, t.i., jūras krastam paralēli vaļņi ar sausiem priežu mežiem mijas ar mitrām ieplakām, kurās ir zāļu purvi vai staigāju meži.

Dabas vērtības - dažādi jūrmalas biotopi, retas un aizsargājamas bezmugurkaulnieku un augu sugas, lībiešu ciemiem raksturīgas ēkas un apbūves struktūra.

Dabas liegumā ir šādas funkcionālās zonas – regulējamā režīma zona; dabas lieguma zona; dabas parka zona; neitrālā zona un sezonas lieguma zona.

Nozīmīgāko antropogēno ietekmi uz dabas lieguma teritoriju un dabas vērtībām atstāj atpūtnieki un tūristi. Ietekmi rada nesankcionēts autotransports, kas gan pēdējos gados dabas lieguma teritorijā samazinās. Iestaigājot takas, nereti tiek veicināta vēja erozijas veidošanās un nevar izveidoties pastāvīgas augu sabiedrības. Aizaugot pļavām vai sekmējot mauriņu izveidošanu, samazinās dabiskie bioloģiski vērtīgie zālāji.²⁶

Dabas lieguma zonā atrodas vairāki piekrastes ciemi – Ovīši, Lūžņa, Miķeļtornis, Lielirbe.

Dabas aizsardzības plānā sadaļā priekšlikumi Ventspils novada teritorijas plānojumam minēts, ka bijušo militāro objektu turpmākajai izmantošanai izstrādājami lokālplānojumi vai detālplānojumi, kas tika ņemts vērā izstrādājot spēkā esošo Ventspils novada teritorijas plānojumu, nosakot Teritorija, kurai izstrādājams detālplānojums (TIN3) un kas tiek saglabāts arī Ventspils novada TPG. TIN3 teritorijas noteiktas saskaņā ar MK 29.03.2005. noteikumi Nr. 213 "Dabas lieguma "Ovīši" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 3. pielikumu. Papildus šim TIN3 teritorijām pašvaldība var pieņemt lēmumu izstrādāt detālplānojumu arī citās teritorijās, kad paredzētās darbības īstenošanai nepieciešami kompleksi risinājumi un kad detālplānojuma izstrādi kā obligātu nosaka ārējie normatīvie akti. No dabas liegumā esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību viedokļa, detālplānojumi papildus MK 29.03.2005. noteikumi Nr. 213 "Dabas lieguma "Ovīši" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 3. pielikumā norādītajām teritorijām būtu piemērojami šādos gadījumos:

- tiek attīstītas zemes vienības ciemu teritorijās, kuros ir kādreizējie militāras nozīmes objekti un ēkas – nepieciešams izvērtēt, kuri no objektiem ir saglabājami, izstrādāt risinājumus to pārbūvei, kā arī novērtēt ietekmi uz piekrastes dabas vērtībām, ja teritorijai ir paredzēta publiska funkcija un/vai tā būtiski palielinās iedzīvotāju vai apmeklētāju skaitu;
- paredzētais izmantošanas veids ir tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve – jāizvērtē risinājumi ietekmes samazināšanai uz piekrastes dabas vērtībām, piemēram, nepieciešamība izveidot laipas vai nožogojumus gar takām uz jūru.

Dabas aizsardzības plāna priekšlikums, ka Grafiskajā daļā attēlotais izmantošanas veids Lauksaimniecības teritorija (L) pelēkajās kāpās būtu aizstājams ar Dabas un apstādījumu teritoriju (DA2), ir ņemts vērā.

²⁶Dabas lieguma "Ovīši" dabas aizsardzības plāns, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"

4.5.2.7. PELČĪŠU PURVS

Dabas liegums atrodas Usmas pagastā un tiek aizsargāts kopš 2004. gada. Aizņem 56 ha lielu teritoriju. Nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Dabas vērtības - pārejas purvs ar savdabīgām augu sugām, pārejas purvi un slīkšņas, kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi, aug Lēzeļa lipare.

4.5.2.8. PIEŠDANGA

Dabas liegums atrodas Zlēku pagastā un tiek aizsargāts kopš 1977. gada. Aizņem 5,9 ha lielu teritoriju. Teritorija izveidota, lai aizsargātu lielās kosas atradni. Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Dabas lieguma vērtības - lielās kosas atradne, nogāžu un gravu meži, minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi.

4.5.2.9. PLATENES PURVS

Dabas liegums atrodas Tārgales pagastā un aizsargāts tiek kopš 2004. gada. Aizņem 455 ha lielu teritoriju. Nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi. Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2020. līdz 2032. gadam.

Dabas lieguma vērtības - kaļķains zāļu purvs ar rūsgano melnceri un purvaini meži.

Antropogēnu ietekmi uz teritoriju atstāj tās novietojums pie autoceļa A10 Rīga-Ventspils, lai gan ĪADT atrodas ārpus tā, to ietekmē troksnis, piesārņojums (autoceļa uzturēšanai izmantotā sāls, autotransporta izmeši), un pastāv naftas produktu noplūdes risks avāriju gadījumā. Laika gaitā saimnieciskās darbības blakus teritorijās ir ietekmējušas ĪADT teritorijas hidroloģisko režīmu (A10 autoceļa pārbūve, meža un lauksaimniecības zemēs izraktie grāvji, iztaisnotā Platenes upe). Netālu no ĪADT atrodas vairākas vēja elektrostacijas, kas redzamas no purva. Tās var negatīvi ietekmēt putnu un sīkpārņu sugu populācijas. Visā ĪADT ir aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte, līdz ar to mežsaimnieciskās darbības ietekme kopš ĪADT nodibināšanas tiek vērtēta kā nebūtiska.²⁷

4.5.2.10. PLUČU TĪRELIS

Dabas liegums atrodas Usmas un Ugāles pagastos aizsardzībā kopš 1977. gada aizņemot 737,14 ha. Nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, bet ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2016. līdz 2028. gadam.

Dabas vērtības - purvainie meži, augstie purvi, konstatēts Eiropas Savienības aizsargājamais biotops 7150 *Rhynchosporion albae* pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm un viena no lielākajām rubeņu populācijām Kurzemē.

Antropogēnās slodzes līmeņa palielināšanas nākotnē dabas lieguma teritorijā netiek paredzēta, jo teritorija ir neapdzīvota. Ietekmi atstāj medības un ogošana, bet tā netiek vērtēta kā būtiska.²⁸

4.5.2.11. POPES ZĀĻU PURVS

Dabas liegums atrodas Popes pagastā un teritorija tiek aizsargāta kopš 2004. gada un aizņem 78 ha. Teritorijai nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Dabas vērtības - lielāko daļu aizņem mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, apkārt ir purvaini priežu, bērzu un egļu meži, sastopami avoti, kuros izgulsnē avotkalķi, aizsargājamās augu sugas, t.sk. mitrajos zālajos augošā lgaunijas rūgtlape.

4.5.2.12. PUZES SMILŠU KRUPJA ATRADNE

Dabas liegums atrodas Puzes pagastā un aizsargāts ir no 1987. gada aizņemot 8 ha lielu teritoriju. Nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, bet ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2008. līdz 2023. gadam (pagarināts līdz 31.12.2028.)

²⁷ Dabas lieguma "Platenes purvs" dabas aizsardzības plāns, SIA "Vides Konsultāciju Birojs", 2020.

²⁸ Dabas lieguma "Pluču tīrelis" dabas aizsardzības plāns, SIA "METRUM"

Dabas vērtības - Latvijā reta abinieku suga - smilšu krupis (*Bufo calamita*), aizsargājamas augu un putnu sugas.

Antropogēnā ietekme ir minimāla un netiek plānota tās palielināšanās, jo dabas liegums atrodas salīdzinoši tālu no lielām apdzīvotām vietām un iedzīvotāji rekreācijai šo teritoriju tik pat kā neizmanto, ko ietekmē arī dabas liegumā augošā blīvā priežu jaunaudze. Teritorijā reizēm sastopami ogotāji un sēņotāji.²⁹

4.5.2.13. RAĶUPES IELEJA

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Ances un Puzes pagastos, Talsu novada Dundagas un Valdgales pagastā un tā kopējā platība aizņem - 2204 ha.

Teritorija tiek aizsargāta kopš 1987. gada. Izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi - MK 15.01.2008. noteikumi Nr.23 "Dabas lieguma "Raķupes ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kā arī dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2007. līdz 2017. gadam, kas bija pagarināts līdz 2022. gadam.

Dabas liegumā noteiktas šādas funkcionālās zonas - regulējamā režīma zona; dabas lieguma zona; dabas parka zona un neitrālā zona.

Dabas vērtības - minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi, sausas pļavas kaļķainās augsnes, sugām bagātas atmatu pļavas, boreālie meži, eitrofas augsto lakstaugu audzes, palieņu pļavas un aizsargājamas sugas. Konstatētas arī 25 aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas, 6 aizsargājamas zivju un nēģu sugas, 31 aizsargājama augu suga.

Negatīvu ietekmi dabas lieguma teritorijā rada traucējums, ko putnu ligzdošanas periodā veido ogotāji un motorizētais transports. Ietekmi atstāj arī hidroloģiskā režīma izmaiņas un pļavu kultivācija vai pamešana.³⁰

4.5.2.14. SĀRNATES PURVS

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Užavas un Jūrkalnes pagastos aizņemot kopumā 1423 ha lielu platību. Teritorija tiek aizsargāta kopš 1987. gada, bet tai nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

Dabas vērtības - augstie purvi, purvu ieplakas, kadiķu audzes kaļķainās pļavās, dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, neskarti augstie purvi, pārejas purvi un slīkšņas, konstatētas vairākas ES Putnu direktīvas sugas.

4.5.2.15. STIKLU PURVI

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Usmas un Puzes pagastos, Talsu novada Valdgales pagastā aizņemot 7245 ha lielu teritoriju. Tiek aizsargāts kopš 1977.gada un ĪADT izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi – MK 24.07.2007. noteikumi Nr.510 "Dabas lieguma "Stiklu purvi" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2006. līdz 2018. gadam, bija pagarināts līdz 2023. gadam.

Dabas liegumā noteiktas šādas funkcionālās zonas - regulējamā režīma zona; dabas lieguma zona; dabas parka zona un neitrālā zona.

Dabas vērtības - vairāku purvu komplekss ar retām augu sugām, nozīmīga dzīvesvieta ligzdojošajiem un migrējošajiem putniem. Viena no nedaudzām dižās aslapes atradnēm ārpus piejūras, daudzstulbāju pameldra atradnēm un iesarkanā sfagna atradnēm Latvijā.

Antropogēno slodzi dabas liegumā rada ogotāji, ieminot taciņas un atstājot atkritumus, ietekmi var veidot nesankcionēta makšķerēšana.³¹

4.5.2.16. TĪŠEZERS

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Zlēku pagastā, aizsardzībā kopš 1977. gada un aizņemot 39 ha lielu teritoriju. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

²⁹ Dabas liegums "Puzes smilšu krupja atradne" dabas aizsardzības plāns, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"

³⁰ Dabas liegums "Raķupes ieleja" dabas aizsardzības plāns, Biedrība "Baltijas Vides forums", 2007.

³¹ Dabas lieguma Stiklu purvi, Ventspils un Talsu rajons, Puzes, Valdgales un Usmas pagasts dabas aizsardzības plāns, Latvijas dabas fonds

Dabas vērtības - augstie un pārejas purvi, distrofi ezeri, slīkšņas, purvaini meži, stāvlapu dzegužpirstīte, slaidā spilve, purva sūnene, u.c.

4.5.2.17. UŽAVA

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Užavas pagastā, aizņem 3012 ha lielu platību un tiek aizsargāts kopš 1999. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, bet izstrādāts dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2015. līdz 2025. gadam.

ĪADT teritorijā ietilpst Baltijas jūras krasts ar daudzveidīgiem jūrmalas biotopiem. Īpaši vērtīga teritorijā ir Pelēkā kāpa un ES Biotopu direktīvas vaskulāro augu sugas - Lēzeļa vīrcele, smiltāja neļķe un viena no Latvijā retajām zilpodzes atradnēm.

Dabas aizsardzības vērtības ietekmējošos faktorus iespējams iedalīt divās grupās – dabiskie (jūras krasta procesi, dabiskā sukcesija) un antropogēnie (rekreācija, teritorijas izmantošana zvejniecībai). Savukārt piekrastes biotopus ietekmējošie faktori iedalāmi trīs grupās – piekrastes dinamiskie procesi (noskalošana, smilšu pārpūšana), antropogēnie faktori (izmīdīšana, izbraukāšana, kritalu izvākšana un mežsaimnieciskā darbība, invazīvās sugas) un dabiskā sukcesija³².

Dabas aizsardzības plāna ieteikums teritorijas plānojumam - norādīt pieejas jūrai atbilstoši dabas aizsardzības plānā rekomendētajām – pašvaldība ir apsekojusi piekrastes teritoriju dabā vairākas reizes un Ventspils novada TPG izstrādē precizējusi pieejas vietas jūrai (skatīt Grafisko daļu).

Vēl viens no plāna ieteikumiem teritorijas plānojumam, ka grafiskajā materiālā pelēko kāpu un priekškāpu teritoriju attēlot kā dabas pamatni, ir ņemts vērā, noteikta funkcionālā zona Dabas un apstādījumu teritorija (DA2).

4.5.2.18. VISKŪŽU SALA

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Usmas pagasta Usmas ezerā, aizņemot 304 ha platību. Sala tiek aizsargāta kopš 2004. gada, bet ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi. Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2005. līdz 2015. gadam, bija pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim.

Viskūžu salā saglabāts boreālais mežs, vecas dabiski izretinātas priežu audzes, sastopamas retas sūnu sugas un teritorija ir nozīmīga putnu ligzdošanas vieta.

Nozīmīgākie teritoriju negatīvi ietekmējošie faktori - pieaugošā un nekontrolētā rekreācijas ietekme, mežsaimniecība, mototransporta izraisītie trokšņi, invazīvās sugas un lauksaimniecības zemju aizaugšana.³³

4.5.2.19. AKMEŅDZIRU STAIŅĀJI

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Tārgales pagastā, aizņem 45,56 ha platību un tiek aizsargāts kopš 2023. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Sastopami Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi - staignāju meži 9080* un mežainas piejūras kāpas 2180, kā arī tajos mītošās īpaši aizsargājamo dzīvnieku, augu, ķērpju un sēņu sugas. Teritorijā atrodas pūcēm, dzeņiem un citām īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotnes.

4.5.2.20. ELKŠĶENES MEŽI

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Ugāles pagastā, aizņem 141,46 ha platību un tiek aizsargāts kopš 2023. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Teritorijā atrodas pūcēm, dzeņiem un citām īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotnes. Tā pat teritorijā konstatētas vairākas īpaši aizsargājamas sūnu Hellera ķīllape (*Anastrophyllum hellerianum*), kailā apaļlape (*Odontoschisma denudatum*), klints pārzobe (*Zygodon rupestris*), sašaurinātā bārdlape (*Barbilophozia attenuata*), tamariska frulānija (*Frullania tamarisci*), trejdaivu bacānija (*Bazzania trilobata*) ķērpju asinssārtais mikoblasts (*Mycoblastus sanginarius*), caurumainā menegācija (*Menegazzia terebrata*), zvīņainā telotrēma (*Thelotrema*

³² Dabas lieguma "Užava" dabas aizsardzības plāns, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", 2014.

³³ Dabas lieguma "Viskūžu sala" dabas aizsardzības plāns, SIA "AIS", 2004.

lepadinum), gludā nefroma (*Nephroma laevigatum*), zaļganā henotēka (*Chaenotheca chlorella*) un sēņu melnsvītras cietpiepe (*Phellinus nigrolimitatus*), lakas plakanpiepe (*Ganoderma lucidum*) sugas, kuru aizsardzībai veidojams mikroliegums.

Sastopami Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi - veci vai dabiski boreāli meži 9010* un lakstaugiem bagāti egļu meži 9050.

4.5.2.21. GĀRZDES STRAUTA MEŽI

Dabas liegums atrodas Ventspils novadā, aizņem 138,58 ha platību un tiek aizsargāts kopš 2023. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Teritorijā atrodas pūcēm, dzeņiem un citām īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotnes. Tā pat teritorijā izveidots mikroliegums medņa (*Tetrao urogallus*) aizsardzībai. Teritorijā konstatēts rets un aizsargājams ķērpis - asinssārtais mikoblasts (*Mycoblastus sanguinarius*), kura aizsardzībai veidojams mikroliegums, kā arī mikrolieguma suga - grīņa sārtene (*Erica tetracilis*).

Sastopami Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi - neskarti augstie purvi 7110*, purvainie meži 91D0*, veci vai dabiski boreāli meži 9010*, staignāju meži 9080*.

4.5.2.22. OSTUPES MEŽI

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Ances pagastā, aizņem 103,25 ha platību un tiek aizsargāts kopš 2023. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Teritorijā atrodas pūcēm, dzeņiem un citām īpaši aizsargājamām putnu sugām, tajā skaitā mazajam ērglim (*Clanga pomarina*) piemērotas dzīvotnes. Tā pat teritorijā konstatētas reti sastopamas sūnu kailā apallape (*Odontoschisma denudatum*); tamariska frulānija (*Frullania tamarisci*); tūbainā bārkstlape (*Tricholea tomentella*) un ķērpju zvīņainā telotrēma (*Thelotrema lepadinum*); asinssārtais mikoblasts (*Mycoblastus sanguinarius*) sugas, kurām veidojami mikroliegumi.

Sastopami Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi - veci vai dabiski boreāli meži 9010*, staignāju meži 9080*, purvaini meži 91D0*, aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži) 91E0*.

4.5.2.23. PASILCIEMA MEŽI

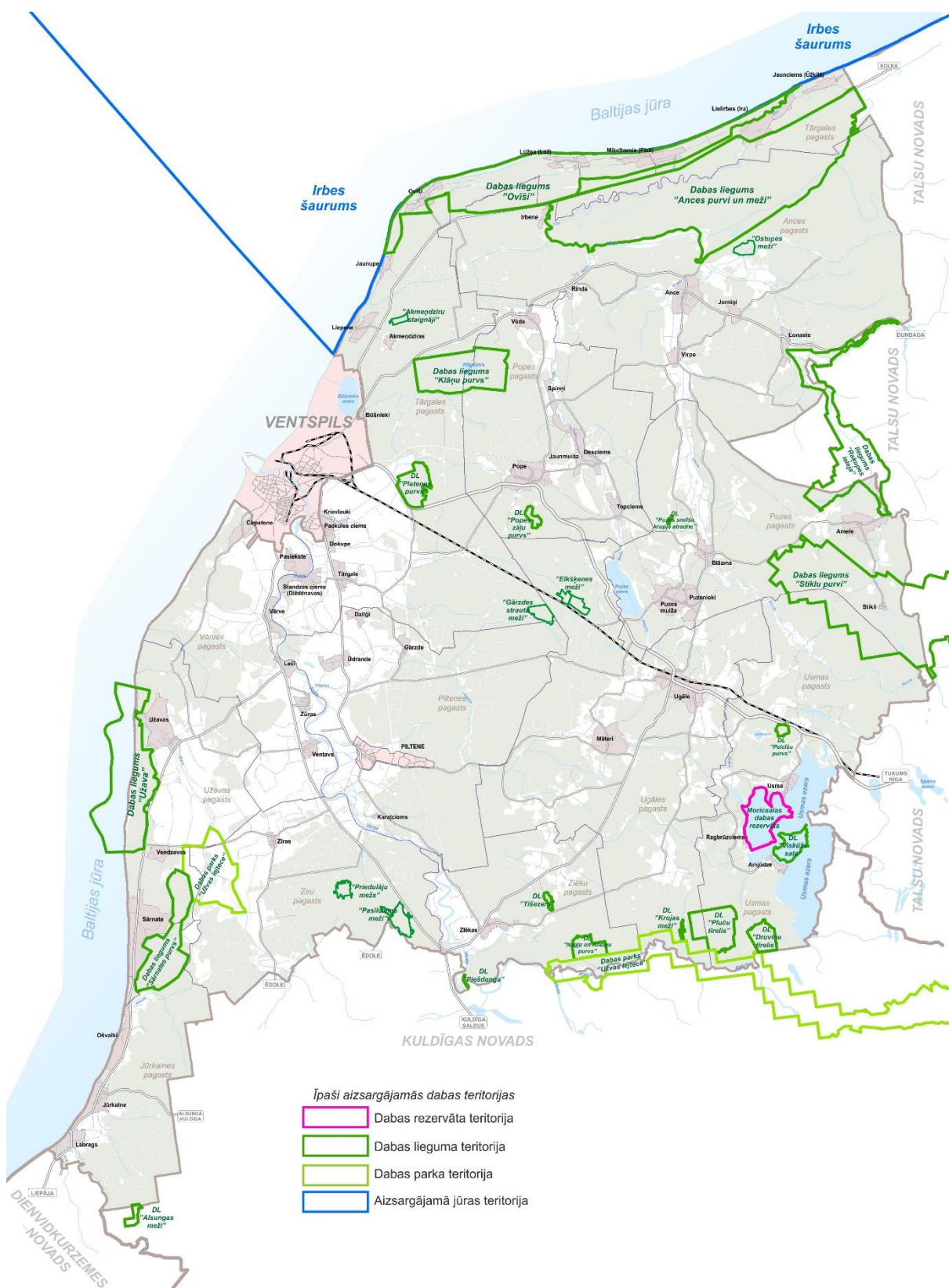
Dabas liegums atrodas Ventspils novada Ziru pagastā un Kuldīgas novada Ēdoles pagastā, aizņem 214,58 ha platību un tiek aizsargāts kopš 2023. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

Teritorijā atrodas pūcēm, dzeņiem un citām īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotnes, tajā skaitā dibināts mikroliegums medņa (*Tetrao urogallus*) aizsardzībai.

Sastopami Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi - veci vai dabiski boreāli meži 9010*, staignāju meži 9080*, purvaini meži 91D0*, mežainas piejūras kāpas 2180.

4.5.2.24. PRIEDULĀJU MEŽS

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Ziru pagastā un tiek aizsargāts kopš 2023. gada. ĪADT nav izstrādāti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns.

6. ATTĒLS. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (bez dabas pieminekļiem)

4.5.3. DABAS PARKI

4.5.3.1. UŽAVAS LEJTECE

Dabas parks atrodas Ventspils novada Užavas un Zīru pagastos 1 434 ha lielā teritorijā aizsardzībā no 2004. gada. Īpaši aizsargājama teritorijai nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, bet izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2007. līdz 2016. gadam.

Dabas parks ir nozīmīga vieta migrējošajiem putniem. Pavasaros, polderu laukos un uzplūdos ievērojamā skaitā pulcējas caurceļojošie ūdensputni - zosis, ziemeļu un mazie gulbji, pīles un bridējputni, bet rudenos dzērves un bridējputni.

Antropogēnā ietekme uz dabas parkā sastopamajām putnu sugām var tikt atstāta no ķīmisku preparātu izmantošanas lauksaimniecības teritorijās, kā arī veicot nepieciešamības gadījumā polderu piespiedu nosusināšana pavasaru palu laikā. Neapsaimniekojot lauksaimniecības teritorijas pļavas aizaugs un līdz ar to veidosies nepiemēroti apstākļi migrējošo putnu atpūtai.³⁴

4.5.3.2. ABAVAS SENLEJA

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija izveidota vairāku novadu teritorijās - Ventspils novada Zlēku, Usmas, Ugāles pagastos un Kuldīgas, Talsu, Tukuma novados 14 837 ha lielā teritorijā aizsardzībā no 1957. gada. Dabas parkam izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi – MK 03.03.2008. noteikumi Nr.133 "Dabas parka "Abavas senleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kā arī dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2016. līdz 2028. gadam.

Ventspils novada teritorijas daļā noteikta funkcionālā zona dabas parka zona un neitrālā zona (autoceļu teritorijā).

Teritorija izveidota, lai aizsargātu Abavas upes ieleju un vērtīgos biotopus - retus kaļķainos purvus ar deveda grīslī, kadiķu audzes kaļķainās pļavās. Teritorijai ir izcila ainaviskā vērtība - upes ieleja, pļavas, nogāzes un ģeomorfoloģiskās vērtības. Dabas parkā teritorijā atrodas - Sudmaļu ūdenskritums, Imulas dolomīta klintis, Kalnamuižas kraujas, Cimmermaņu krauja, Īvandes ūdenskritumi u.c.

Būtiskākie ietekmējošie faktori dabas parkā - mežsaimnieciskā darbība un ekstensīvas zālāju apsaimniekošanas pārtraukšana, kas ievērojami samazina teritorijā augošo mežu biotopu teritorijas un palielina mežu fragmentāciju, bet zālāju aizaugšanu ar krūmiem, līdz ar to samazinot bioloģiski vērtīgo zālāju platības.³⁵

Dabas aizsardzības plāna ieteikumi teritorijas plānojuma izstrādei saistībā ar Meža teritorijas (M) un Lauksaimniecības teritorija (L) apakšzonu noteikšanu dabas parka teritorijā nav ņemts vērā ne spēkā esošajā Ventspils novada teritorijas plānojumā, ne Ventspils novada TPG, jo jebkura plānotā teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar dabas parka individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, neatkarīgi no tā, ko nosaka vai atļauj pašvaldības saistošie noteikumi. TIAN 2. punktā noteikts - Apbūves noteikumus īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās piemēro tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārīgajiem un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

4.5.4. DABAS PIEMINEKĻI

4.5.4.1. ĢEOLOĢISKIE UN ĢEOMORFOLOĢISKIE DABAS PIEMINEKĻI

- Galmicu, Lejēju un Muižarāju klintis (Zlēku pagasts, daļa atrodas Kuldīgas novadā);
- Ostupes atsegumi (Ances pagasts).

Aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu shēmas un robežas noteiktas MK 14.07.2022. noteikumos Nr.461 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem".

4.5.4.2. AIZSARGĀJAMI DENDROLOĢISKIE STĀDĪJUMI

- Leču parks (Vārves pagasts);
- Tārgales parks (Tārgales pagasts);
- Zlēku parks (Zlēku pagasts);

³⁴ Dabas parka "Užavas lejtece" dabas aizsardzības plāns, 2007. – 2016.g., SIA "REMM"

³⁵ Dabas parka "Abavas senleja" dabas aizsardzības plāns, SIA "Metrum"

- Popes muižas parks (Popes pagasts).

Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu shēmas un robežas noteiktas MK 28.03.2023. noteikumos Nr.144 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem".

4.5.4.3. AIZSARGĀJAMĀ ALEJA

Ventspils novada Vārves pagastā atrodas Zūru muižas aleja.

Aizsargājamo aleju shēmas un robežas noteiktas MK 28.03.2023. noteikumos Nr.143 "Noteikumi par aizsargājamām alejām".

4.5.4.4. DIŽKOKI

Ventspils novadā pēc dabas datu pārvaldības bāzes "Ozols" datiem uzskaitīti 583 aizsargājami koki. No tiem 425 valsts nozīmes dižkoki, 109 potenciālie dižkoki, 43 statuss nav definēts, 1 sausoknis/kritala un 5 īpatnēji koki.³⁶

Saskaņā ar MK 16.03.2010. noteikumiem Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" jebkurš koks, kurš 1,3 m augstumā no sakņu kakla sasniedzis 2.pielikumā norādīto sugai atbilstošo apkārtmēru, tiek uzskatīts par dabas pieminekli – dižkoku. Informācija par dižkokiem pastāvīgi tiek atjaunota Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols".

Aizsargājamo koku aizsardzībai un saglabāšanai svarīgi ir īstenot apsaimniekošanas pasākumus, veikt blakus teritoriju sakopšanas darbus (apkārtnes sakopšana, atēnošana), piesaistīt arboristus un tuvu kokiem neveikt saimniecisko darbību, piemēram, mehāniski apstrādāt zemi.

4.5.5. AIZSARGĀJAMĀ JŪRAS TERITORIJA

Aizsargājamā jūras teritorija "Irbes šaurums" piekļaujas novada ziemeļrietumu robežai. Dibināta 2010. gadā un aizņem 172 412 ha. Aizsargājamā jūras teritorija ir *Natura 2000* teritorija.

Aizsargājamā jūras teritorija izveidota, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo un migrējošo putnu sugu aizsardzību, liekot uzsvaru uz atsevišķu sugu aizsardzību - tumšās pīles (*Melanitta fusca*), melnās pīles (*Melanitta nigra*), kākauļa (*Clangula hyemalis*), mazā ķīra (*Larus minutus*), brūnkakla un melnkakla gārgales (*Gavia stellata/arctica*) un melnā alka (*Cephus grylle*). Irbes šauruma sēkli (Vinkova, Petropavlovskā) ir potenciāls rifu biotops, kas piemērots sārtalģu (*Furcellaria lumbricalis*) audzēm.³⁷

Jūras teritorijai izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi – MK 19.10.2011. noteikumi Nr.807 "Aizsargājamās jūras teritorijas "Irbes šaurums" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Tie nosaka aizsargājamās jūras teritorijas aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī teritorijas apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

Aizsargājamajā teritorijā noteikta neitrālā zona, kurā atļauta kuģu satiksme un piekrastes ilgtspējīga saimnieciskā un tūrisma infrastruktūras attīstība.

Visā aizsargājamā jūras teritorijā aizliegts uzstādīt vēja elektrostacijas un lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu. Ietekmes uz vidi sākotnējo novērtējumu aizsargājamā jūras teritorijā nepieciešams veikt grunts novietnes ierīkošanai un gultnes padziļināšanai (grunts izņemšanai vai pārvietošanai), lai nodrošinātu kuģu satiksmi aizsargājamās jūras teritorijas neitrālajā zonā.³⁸

4.5.6. MIKROLIEGUMI

Ventspils novadā izveidoti mikroliegumi saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 8. panta otro daļu, MK 14.11.2000. noteikumu Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 1. un 2. pielikumā iekļautajām īpaši aizsargājamām sugām.

Ventspils novadā atrodas 107 mikroliegumi īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai, kas kopā aizņem 3860,21 ha.³⁹

³⁶Datu avots: <http://ozols.daba.gov.lv/pub/> Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS", 09.2024.

³⁷Dabas aizsardzības pārvalde, www.daba.gov.lv

³⁸MK noteikumi Nr.807 "Aizsargājamās jūras teritorijas "Irbes šaurums" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (19.10.2011.)

³⁹Datu avots: <http://ozols.daba.gov.lv/pub/> Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS", 03.10.2023.

4.5.7. BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA

Ances pagastā pēc Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamās informācijas konstatēts liels skaits dažādu sugu atradņu – kalnu dedestīņa, trejvārpu plakanstāipēknis, ziemeļu sikspārnis, brūnais garausainis, lapkoku praulgrauzis, marmora rožvabole, dūkstu vijolīte, purva dievkrēsliņš u. c.

Īpaši aizsargājami biotopi sastopami nelielā teritorijā pie Rindas upes, pagasta DR daļā - sugām bagātas ganības un pļavas, sausi zālāji kaļķainās augsnēs, palieņu zālāji, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, eitrofas augsto lakstaugu audzes. Pagasta DA daļā, teritorijā pie robežas, sastopami veci vai dabiski boreāli meži un purvaini meži. Lielākas platības īpaši aizsargājami biotopi sastopami pagasta DA, kura satiekas vairākas upes – Raķupes, Pāces un Lonastes upes. Šajā teritorijā sastopami tādi īpaši aizsargājami biotopi kā palieņu zālāji, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, kā arī botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji. Plašas teritorijas ar īpaši aizsargājamiem biotopiem atrodas arī pagasta Z daļā, dabas liegumā “Ances purvi un meži” – mežainas piejūras kāpas, purvaini meži, aluviāli meži, veci vai dabiski boreāli meži, aktīvi augstie purvi, eitrofi ezeri ar iegrimušu ūdensaugu un peldaugu augāju, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas u. c. Īpaši aizsargājami biotopi pagasta teritorijā atrodas arī dabas lieguma “Oviši” teritorijā – mitras starpkāpu ieplakas, staignāju meži, mežainas piejūras kāpas, veci vai dabiski boreāli meži u. c.

Jūrkalnes pagastā konstatētas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, lielais tritons, čemurziežu dižtauriņš, nātru lācītis, sarkanā dzeguzene, zaļā varde, bezdelīgactīņa, parastā kreimule u. c. Īpaši aizsargājami biotopi konstatēti vairāk pagasta ziemeļu daļā un Baltijas jūras piekrastē. Ziemeļos pagasta teritorijā atrodas dabas liegums “Sārnotes purvs”, kurā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā aktīvi augstie purvi, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, staignāju meži, veci vai dabiski boreālie meži. Gar pagasta jūras robežu, piekrastē, dominē mežainas piejūras kāpas, atsevišķi veci jaukti platlapju meži un dienvidu daļā nogāžu un gravu meži (Darvdedžgrāvis, Muižupīte, Ēnava, Rīva).

Piltenes pilsētā pēc Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamās informācijas (2019. gada oktobra dati), novērota tāda aizsargājama suga kā Eirāzijas ūdrs, bet Piltenes pagastā sastopamas tādas īpaši aizsargājamas sugas kā pļavas silpurene, dūkstu vijolīte, dižā jāneglīte, Sibīrijas skalbe, ciņu mazmeldrs, lielā brūnkāte, linu starenīte, tīruma sīkaudzīte u. c. Pagasta teritorijā izklaidus sastopami botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji, putnu bioloģiski vērtīgie zālāji un īpaši aizsargājami biotopi – ozolu meži (ozolu, liepu un skābaržu meži), veci vai dabiski boreālie meži, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, staignāju meži, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, sausi zālāji kaļķainās augsnēs, palieņu zālāji, eitrofas augsto lakstaugu audzes, upju straujtecēs un dabiski upju posmi (Ventas upes posms, pagasta ziemeļrietumu daļā), eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju (Vecventas ezers).

Popes pagastā sastopamas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, parastā kreimula, naudiņu saulrozīte, devela grīslis, dūkstu vijolīte, ciņu mazmeldrs, meža silpurene, baltmugurdzenis u. c. Rindas upes ielejā pagasta teritorijā atrodas īpaši aizsargājami biotopi – palieņu zālāji, upju straujtecēs un dabiski upju posmi, vilkakūlas zālāji, eitrofas augsto lakstaugu audzes un mēreni mitras pļavas. Dabas liegumā “Klāņu purvs” un tam tuvākajā apkaimē pagasta teritorijā arī atrodas vairāki īpaši aizsargājami biotopi – pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži, staignāju meži, aktīvi augstie purvi. Dabas liegumā “Popes zāļu purvs” sastopami īpaši aizsargājami biotopi – kaļķaini zāļu purvi, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, purvaini meži, minerālavotiem bagāti avoti un avotu purvi. Uz dienvidiem no Popes ciema, otrpus autoceļam A10, sastopamas parkveida pļavas un ganības, smiltāju zālāji, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, sausi zālāji kaļķainās augsnēs.

Puzes pagasta teritorijā sastopamas vairākas sugas – Skandināvijas grīslis, dūkstu vijolīte, parastais krupis, ciņu mazmeldrs, kailā apaļlape, gludā nekera, pļavas ķirzaka, bikšainais apogs u. c. Īpaši aizsargājami biotopi vairāk koncentrēti pagasta DA un ZA daļā, kurā atrodas dabas liegumi. Dabas liegums “Stiklu purvi” atrodas pagasta DA daļā, šajā teritorijā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā aktīvi augstie purvi, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, veci vai dabiski boreāli meži. Pagasta ZA daļā atrodas dabas liegums “Raķupes ieleja”, šajā teritorijā saglabājušies botāniski vērtīgi zālāji un tādi biotopi kā sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, palieņu zālāji, veci vai dabiski boreāli meži. Stendes upes krastos sastopami palieņu zālāji, vilkakūlas zālāji, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, kā arī botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji.

Tārgales pagastā konstatētas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, parastā odze, bālā sklerofora, palu stāipēknītis, kalnu dedestīņa u. c. Visvairāk dažādu sugu atradnes pagasta teritorijā konstatētas dabas liegumos un jūras piekrastē, kā arī šajās teritorijās ir vairāk saglabājušies īpaši aizsargājami biotopi. Ventas upē, gandrīz visā tās garumā, pagasta teritorijā ir īpaši aizsargājams biotops upju straujtecēs un dabiski upju posmi. Dabas liegumā “Platenes purvs” konstatēti tādi biotopi kā kaļķaini zāļu purvi, purvaini meži, staignāju meži, veci vai dabiski boreāli meži. Dabas liegumā “Klāņu purvs” un tā apkārtnē saglabāti īpaši aizsargājami biotopi – purvaini meži, staignāju meži, kaļķaini

zāļu purvi, veci vai dabiski boreālie meži, aktīvi augstie purvi. Jūras piekrastē dominē mežainās piejūras kāpas un vietām sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, botāniski vērtīgie zālāji, kā arī ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas. Dabas liegumā "Oviši" saglabātas priekškāpas, mežainās piejūras kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, veci un dabiski boreālie meži, staignāju meži, mitras starpkāpu iepakas. Pagasta teritorijā iekļaujas arī dabas liegums "Ances purvi un meži" un tajā esošie īpaši aizsargājami biotopi – mežainās piejūras kāpas, purvaini meži, aluviālie meži, veci vai dabiski boreālie meži, aktīvi augstie purvi, eitrofi ezeri ar iegrimušu ūdensaugu un peldaugu augāju, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas u. c.

Ugāles pagastā konstatētas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, parastā īve, mazais tritons, naudiņu saulrozīte u. c. Īpaši aizsargājami biotopi pagastā sastopami gan izklaidus pa visu pagasta teritoriju (mēreni mitras pļavas, sugām bagātas pļavas un ganītas pļavas, staignāju meži u. c.) gan koncentrējušies upju ielejās un pagasta D daļā dabas parka "Abavas ieleja" teritorijā. Engures upes ielejā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā palieņu zālāji, upju staruļteces un dabiski upju posmi. Dabas parkā "Abavas ieleja" saglabājušies tādi īpaši aizsargājami biotopi kā veci un dabiski boreālie meži, upju strauļteces un dabiski upju posmi, purvaini meži.

Usmas pagastā konstatētas vairākas sugas – kūdrāja grīslis, dobais cīrulītis, gludsporu ezerene, pamīšziedu daudzlape, dižā aslake, sirdsveida divlape u. c. Pagasta ziemeļu daļā sastopami tādi īpaši aizsargājami biotopi Stendes upes ielejā kā palieņu zālāji un mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, veci vai dabiski boreālie meži, bet mikroliegumu teritorijās purvaini meži. Dabas liegumā "Stiklu purvi" saglabāti tādi īpaši aizsargājami biotopi kā purvaini meži, veci vai dabiski boreālie meži un aktīvi augstie purvi. Zālā ciema apkaimē noteikti plaši putnu bioloģiski vērtīgie zālāji. Usmas ezera rietumu daļā, Moricsalas dabas rezervātā atrodas īpaši aizsargājams biotops eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju un Viskūžu salā veci vai dabiski boreālie meži. Pagasta dienvidu daļā plašākas teritorijas aizņem tādi īpaši aizsargājami biotopi kā purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, aktīvi augstie purvi (dabas liegumi "Pluču tīrelis" un "Druviņu tīrelis". Gar pagasta dienvidu robežu tek Abava, kura novērtēta kā īpaši aizsargājams biotops – upju strauļteces un dabiski upju posmi.

Užavas pagastā īpaši aizsargājami biotopi un sugu atradnes vairāk koncentrētas rietumu daļā, jūras piekrastē. No sugām pagastā konstatētas – jūrmalas dedestīņa, sarkanā dzeguzene, Lezēla vīrcele, Zviedrijas pīlādzis, zalkšu dzegužpuke, smiltāja neļķe u. c. Piekrastē sastopami tādi īpaši aizsargājami biotopi kā mežainās piejūras kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar sīkrūmu audzēm, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu, embrionālās kāpas, sausi zālāji kaļķainās augsnēs, jūras stāvkrasti, veci vai dabiski boreālie meži, priekškāpas. Daļu pagasta teritorijas piekrastē aizņem dabas liegums "Užava", kurā tiek veicināta īpaši aizsargājamo jūras piekrastes biotopu aizsardzība. Pagasta D un DA daļā iestiepjas dabas liegums "Sārnavas purvs", kurā sastopami īpaši aizsargājami biotopi – aktīvi augstie purvi, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās. DA daļā iestiepjas arī dabas parka "Užavas lejtece" teritorija, kurā atrodas putnu bioloģiski vērtīgie zālāji. Izklaidus pagasta teritorijā lielākās un mazākās platībās sastopami botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji un īpaši aizsargājami biotopi – sausi zālāji kaļķainās augsnēs, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas.

Vārves pagastā no sugām konstatētas – dūkstu vijolīte, Pallasa sausserdis, jūrmalas augstiņš, sīkziedu plaušķene, Eirāzijas ūdrs, parka vīngliemezis, lapkoku praulgrauzis, marmora rožvabole, kausveida pleurostika u. c. Īpaši aizsargājami biotopi pagasta teritorijā vairāk sastopami jūras piekrastē – priekškāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu, pelēkās kāpas ar sīkrūmu audzēm, mežainās piejūras kāpas, priekškāpas, viengadīgo augu sabiedrības uz sanesumu joslām, veci vai dabiski boreālie meži. Pagasta DR daļā atrodas īpaši aizsargājams biotops – degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās un nelielās platībās veci vai dabiski boreālie meži. Ventas upē, kura robežojas ar pagasta A robežu noteikts īpaši aizsargājams biotops – upju strauļteces un dabiski upju posmi.

Ziru pagastā atrastas tāda sugas kā Eirāzijas ūdrs, straute nēģis, pļavas ķirzaka u. c. Īpaši aizsargājami biotopi sastopami pagasta R daļā, t. sk. dabas parka "Užavas lejtece" teritorijā, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, mēreni mitras pļavas, upju strauļteces un dabiski upju posmi. Sastopami putnu bioloģiski vērtīgi zālāji un botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji. Pagasta vidusdaļā, mikrolieguma teritorijā saglabāti īpaši aizsargājami biotopi – veci vai dabiski boreālie meži.

Zlēku pagastā pieejama informācija par konstatētām sugām – Eirāzijas ūdrs, kalnu briežsakne, lasis, plankumainā dzegužpīrkstīte, naktsvijole u. c. No īpaši aizsargājamiem biotopiem pagastā sastopami purvaini meži, t. sk. dabas liegumā "Tīšezers", kurā atrodas arī tādi biotopi kā pārejas purvi un slīkšņas, distrofi ezeri, aktīvi augstie purvi. Pagasta DA daļā, dabas liegumā "Nagļu un Ansiņu purvs" saglabāti īpaši aizsargājami biotopi – veci vai dabiski boreālie meži, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, aktīvi augstie purvi. Pagasta D daļā pie Ventas upes atrodas putnu bioloģiski vērtīgie zālāji un īpaši aizsargājami biotopi – sausi zālāji kaļķainās augsnēs. Šajā pagasta daļā, uz D robežas, atrodas dabas parks "Abavas ieleja", kurā atrodas tādi

īpaši aizsargājami biotopi kā sausi zālāji kalņainās augsnēs, upju straujtes un dabiski upju posmi, veci vai dabiski boreālie meži, purvaini meži, parkveida pļavas un ganības.

Ventspils novadā esošā dabas daudzveidība (jūras piekrastes zona, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, bioloģiskā daudzveidība) nosaka to, ka teritorijas attīstības izaicinājums šobrīd un nākotnē ir efektīvi sabalansēt dabas aizsardzību un ekonomisko attīstību, apzinot novada konkrēto vietu unikalitāti un ekonomiskos ieguvumus. Kā viena no konfliktsituācijām novadā veidojas pretnostatot piekrastes resursu izmantošanu un to aizsardzība un ilgtspēja.

4.6. KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS

Kultūrvēsturiskais mantojums ir nozīmīgs novada resurss, kas ne tikai saglabā novada kultūrvidi, bet sekmē tūrisma attīstību un novada atpazīstamību. Ventspils novadā atrodas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti 151 kultūras pieminekļi.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautie kultūras pieminekļi:

- 79 arheoloģijas pieminekļi,
- 30 arhitektūras pieminekļi;
- 2 industriālie pieminekļi;
- 40 mākslas pieminekļi.⁴⁰

Visvairāk nekustamie valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi atrodas - Zlēku, Ugāles, Puzes un Popes pagastos.

Novadā atrodas ievērojams skaits baznīcu, bet ne visas ir iekļautas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (Ulmales-Labraga luterāņu baznīca, Užavas baptistu baznīca u. c.). Atsevišķas no tām ir novada tūrisma objekti – Ugāles luterāņu baznīca, Zlēku luterāņu baznīca, Usmas luterāņu baznīca u. c.

Pilis, muižas, bākas, dzirnavas un zemnieku sētas arī veido būtisku kultūrvēsturiskā mantojuma daļu, bet vairākas no tām arī nav iekļautas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā arī nav iekļautas vairākas muižas, kas veido būtisku novada kultūrvēsturisko mantojumu un ir tūrisma objekti (Zlēku muiža, Ances muiža, Sārnavas muiža u. c.).

Lai saglabātu novada kultūrvēsturisko mantojumu, kā galvenais apdraudējums tā saglabāšanai iezīmējas finansējums, jo, lai atjaunotu vēsturiskus objektus, galvenokārt nepieciešami ievērojami finanšu līdzekļi. Objekti, kuriem nav noteikts kultūras pieminekļu statuss, var tik neatbilstoši pārveidoti un zaudēt kultūrvēsturisko vērtību. Ventspils novada pašvaldība rod iespēju piesaistīt līdzekļus un īstenot projektus kultūras pieminekļos, ja tie realizē ne tikai kultūrvēsturiska objekta funkcijas, bet arī citas, piemēram, Popes muižas ēkā atrodas Popes pamatskola, kurā veikta energoefektivitātes uzlabošana, bet Ances muižas ēkā izveidots sabiedriskais centrs.

Ieguldījumu kultūrvēsturisko objektu saglabāšanā novadā sniedz nevalstiskās organizācijas, kuru viens no mērķiem ir saglabāt kultūrvēsturisko mantojumu (biedrība "Rānda", biedrība "Ugāles attīstība", biedrība "Zlēku attīstības fonds" Zlēku pagastā).⁴¹

4.7. RISKĀ TERITORIJAS UN OBJEKTI

4.7.1. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RISKĀ OBJEKTI

Lielākās ražošanas apbūves teritorijas Ventspils novadā ir noteiktas Ugāles pagastā (bijušās drenu cauruļu rūpnīcas "Usma" teritorija), Piltenes pilsētā (bijušo mehānisko darbnīcu un pārstrādes ražošanas teritorijas), Zlēku pagastā kokapstrādes ražotnes teritorija un Tārgales pagastā kokapstrādes un ceļu būves uzņēmumu teritorijas, Vārves pagasta Zūru un Vārves ciemos.

Novadā darbojas viens A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmums – Ventspils pilsētas pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" Vārves pagasta "Pentuļos", kas apsaimnieko atkritumu apsaimniekošanas poligonu.

⁴⁰ Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, www.mantojums.lv

⁴¹ Ventspils novada attīstības programma, pašreizējās situācijas raksturojums. 1. redakcija. SIA "Reģionālie projekti"

B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai novadā izsniegtas 26 atļaujas un C kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai izsniegtas sešas atļaujas. Piesārņojošās darbības atļaujas organizācijām tiek izsniegtas ar nosacījumu, ka iekārta vai tās daļa, darbojas atbilstoši vides aizsardzību regulējošos normatīvu aktos un administratīvajā aktā noteiktajām prasībām.⁴²

4.7.2. TRANSPORTA UN BĪSTAMO KRAVU TRANSPORTĒŠANAS INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTI

No transporta un kravu transportēšanas objektiem Ventspils novadā ir dzelzceļa līnija, autoceļi un maģistrālais naftas un naftas produktu cauruļvads. Pa transportēšanas objektiem tiek pārvadāti ne tikai pasažieri, bet arī bīstamas kravas. Transporta avāriju rezultātā vidē var nokļūt ķīmiskas vielas.

Novadu šķērso stratēģiskā (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija “Zīlupe – Rēzekne-2 - Krustpils - Jelgava -Tukums 2 – Ventspils” (kravu pārvadājumi), kas šķērso Usmas, Ugāles un Tārgales pagastus.

Nacionālās nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija novadā ir valsts galvenais autoceļš A10 Rīga – Ventspils, kas šķērso Ventspils novada Usmas, Ugāles, Puzes, Popes un Tārgales pagastus. Bīstamo kravu transportēšana notiek arī pa reģionālo autoceļu P108 Ventspils-Kuldīga-Saldus.

Ventspils novada Usmas, Ugāles un Tārgales pagastus šķērso naftas un naftas produktu vads “Polocka – Ventspils”.

Ventspils pilsētā atrodas Ventspils lidosta, kurā patreiz netiek veikti regulāri pasažieru pārvadājumi, bet nākotnē lidostai ir potenciāls attīstīties un varētu tikt izmantota blakus esošā Vārves pagasta teritorija, kurā iestiepsies skrejceļš. Līdz ar to veidosies paaugstinātas bīstamības teritorijā, kurā veidojoties avārijas situācijām, var rasties bīstamu vielu noplūde, ugunsgrēka izcelšanās u.c., kā arī vides trokšņa līmeņa pieaugums.

4.7.3. EROZIJAS RISKĀ TERITORIJAS

Nepastāvība un teritorijas pārveidošanās ir raksturīga piekrastei un šaurajai krasta zonai, kura ir īpaši viegli ietekmējama dažādu ārējo faktoru ietekmē. Ventspils novadā teritorijas izmantošanu ierobežo jūras piekrastes erozija un ar to saistītie procesi, kas ir svarīgi plānojot turpmāko teritorijas apsaimniekošanu.

Piekrastes erozijas procesi pēdējās desmitgadēs pastiprinās, kas saistīts gan ar klimata pārmaiņām, pieaugot vētru skaitam, spēcīgām un ilgstošām lietusgāzēm, gan antropogēno ietekmi, pieaugot apmeklētāju skaitam.

Ventspils novadā Baltijas jūras piekrastē erozijas risks ir Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales pagastos, kuros kopā līdz 2025. gadam erozijas riskam pakļautā posma garums sasniegs 52,5 km (Jūrkalnes pag. – 10,5 m, Užavas pag. – 16,5 km, Vārves pag. – 10,5 km, Tārgales pag. – 15,0 km), savukārt Līdz 2060. gadam erozijas riskam pakļautā posma garums Ventspils novada teritorijā sasniegs 64,8 km (Jūrkalnes pag. – 13 m, Užavas pag. – 23,2 km, Vārves pag. – 11,5 m, Tārgales pag. – 17 m)⁴³. Metodiskajā materiālā uz 2014. gadu minētas erozijas klases un to garums, kas skar Ventspils novadu, t.i., III klase – 2,6 km Jūrkalnes pag., 13,2 km Užavas pag., 3,2 km Vārves pag. un 8,4 km Tārgales pag.; IV klase – 3,6 km Jūrkalnes pag., 3,9 km Užavas pag., 2,6 km Vārves pag. un 5,4 km Tārgales pag.; V klase – 4,1 km Jūrkalnes pag., 4,7 km Vārves pag., 1,1 km Tārgales pag., bet Užavas pagastu neskar V klases erozijas risks.

Teritorijas plānojuma grozījumu 4.redakcijā krasta kāpas aizsargjoslas noteikšanā un attēlošanā ņemtas vērā **krasta erozijas apdraudētās vietas**⁴⁴ – uz 2043. gadu prognozētā erozijas zona, kas noteikta saskaņā ar 2023. gadā veikto pētījumu “Jūras krasta erozijas riska klašu noteikšana”⁴⁵, kur izdalītas 4. erozijas riska klases un palīgklase.

Riska klases definētas pēc erozijas epizodes (notikuma) varbūtības, kas ir izteikta %/gadā⁴⁶:

- 1.klase - dominē akumulācija, pamatkrasta erozijas varbūtība zemāka par 1% gadā (retāk kā reizi 100 gados),

⁴² Valsts vides dienests. A un B atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai, <https://registri.vvd.gov.lv/>

⁴³ Metodiskais materiāls “Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”, Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2007.-2013. gadam līdzfinansēts projekts EU43084 “Piekrastes un jūras telpiskā plānošana Pērnavas līča teritorijā Igaunijā un Latvijas piekrastes pašvaldībās”, Latvijas universitāte, 2014.

⁴⁴ Krasta kāpu aizsargjoslas platumu krasta erozijas apdraudētajās vietās nosaka, ņemot vērā erozijas dinamiku.

⁴⁵ Pētījums “Iespējamo risinājumu kopuma izstrādi jūras krasta erozijas mazināšanai”, biedrība “Baltijas krasti”, 2023./2024. gads. Pieejams: <https://klimatam.lv/norvegijas-grantu-projekts/publikacijas/petijumi-un-metodiskie-materiali/>

⁴⁶ Attēla izkopējums no pētījuma “Iespējamo risinājumu kopuma izstrādi jūras krasta erozijas mazināšanai”, biedrība “Baltijas krasti”, 2023./2024. gads

- 2.klase - stabils un mazmainīgs krasts, pamatkrasta erozijas epizodes retas un kompensētas, varbūtība sasniedz 1-5% gadā (reizi 100 līdz 20 gados),
- 3.klase - nozīmīgs pamatkrasta erozijas risks, varbūtība lielāka par 5% gadā (biežāk kā reizi 20 gados),
- 4.klase - nekompensēta pamatkrasta atkāpšanās, erozijas epizožu varbūtība pārsniedz 10% gadā (biežāk kā reizi 10 gados),
- Palīgklase – mākslīgie krasti.

4.7.4. VĒJA ELEKTROSTACIJAS

Lielākoties vēja ģeneratori Latvijā izbūvēti Kurzemes Baltijas jūras piekrastē, jo šajā teritorijā ir liels potenciāls vēja enerģijas izmantošanai. Ventspils novadā darbojas vairākas vēja elektrostacijas – Tārgales pagastā (SIA “Winergy”), Popes pagastā (SIA “ENERCOM PLUS”), Vārves pagastā (SIA “NBT5 Energy”) un Užavas pagastā (SIA “IMPAKT”).⁴⁷

15.09.2022. uzņēmums *Utilitas* atklāja lielāko sauszemes vēja parku Latvijā. Vēja parks atrodas Tārgales pagastā, sastāv no 14 turbīnām ar 58,8 MW kopējo jaudu.⁴⁸

Ietekmes uz vidi novērtējumi tiek veikti vairāku vēja parku infrastruktūras īstenošanai Ventspils novadā:

- Vēja parka “Ventspils 2” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošana Ventspils novada Ziru pagastā un Kuldīgas novada Ēdoles un Padures pagastos (SIA “Latvijas vēja parki”);
- Vēja parka “Ventspils 1” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošana Ventspils novada Popes, Ugāles, Piltenes un Tārgales pagastos (SIA “Latvijas vēja parki”);
- Atkrastes vēja parka “ELWIND” un tā saistītās infrastruktūras būvniecība Latvijas Republikas jurisdikcijā esošajos Baltijas jūras teritoriālajos ūdeņos Kurzemes piekrastē (Latvijas Investīciju attīstības aģentūra);
- Vēja elektrostaciju parka būvniecība Ventspils novada Užavas, Vārves un Ziru pagastos (SIA “Envirsus”);
- Vēja elektrostaciju būvniecība, projekts EN12, un ar to saistītās infrastruktūras izbūve Dienvidkurzemes, Ventspils un Kuldīgas novados (SIA “Enefit Green”);
- Vēja elektrostaciju būvniecība, projekts EN11, un ar to saistītās infrastruktūras izbūve Talsu, Ventspils novados (SIA “Enefit Green”);
- Vēja elektrostaciju parka “TVE” būvniecība Ventspils novadā (SIA “TVE”);⁴⁹

⁴⁷ Ekonomikas ministrija, Komersantiem 2019.gadā obligātā iepirkuma ietvaros izmaksātās summas

⁴⁸ Ventspilī atklāts Latvijas lielākais vēja parks, <https://uzladets.lv/ventspili-atklats-latvijas-lielakais-veja-parks/>

⁴⁹ Vides pārraudzības valsts birojs, ietekmes uz vidi novērtējuma projekti. www.vpvb.gov.lv 19.12.2023.

- Vēja elektrostaciju parka "Tārgale II" būvniecība Tārgales pagastā (SIA TCK).

Vēju elektrostaciju izbūve saistās ar būtiskām ainavas izmaiņām, īpaši teritorijās, kurās līdz šim nav attīstījusies tehniska apbūve, līdz ar to ietekme uz ainavu tiek uzskatīta kā viena no nozīmīgākajām ietekmēm. To darbības rezultātā rodas aerodinamiskais troksnis, vibrācijas, mirgošanas efekts, atstarošanās, rotora lāpstiņu apledošana, putnu migrācijas traucējumi u. c. negatīvi aspekti, kas ietekmē vietējo iedzīvotāju viedokļus par turpmāko vēja elektrostaciju izbūvi novada teritorijā.

4.7.5. ŪDENSsAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRA

Lai tiktu uzlabots Ventspils novadā esošo ūdensobjektu ekoloģiskais stāvoklis, svarīgi ir pēc iespējas samazināt ūdenssaimniecību ietekmi uz tiem un apkārtējo vidi. Sakārtojot esošos un attīstot jaunus ūdenssaimniecības infrastruktūras objektus, svarīgi ir vidē novadīt pēc iespējas tīrākus notekūdeņus.

4.7.5.1. ŪDENSAPGĀDE

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi Ventspils novadā pieejami:

- Piltenes pilsētā;
- Ances ciemā (Ances pagasts);
- Jūrkalnes ciemā (Jūrkalnes pagasts);
- Popes ciemā (Popes pagasts);
- Blāzmas un Stiklu ciemos (Puzes pagasts);
- Tārgales un Dokupes ciemos (Tārgales pagasts);
- Ugāles ciemā (Ugāles pagasts);
- Usmas ciemā (Usmas pagasts);
- Užavas ciemā (Užavas pagasts);
- Vārves, Ventavas un Zūru ciemos (Vārves pagastā);
- Ziru ciemā (Ziru pagasts);
- Zlēku ciemā un Zlēku PII (Zlēku pagastā).

Ventspils novadā centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus nodrošina SIA "VNK serviss".

No virszemes piesārņojuma pazemes ūdeņu aizsardzībai, tiek noteiktas aizsargjoslas dzeramā ūdens ūdensapgādes urbumiem un ūdensgūtnēm. Ūdensapgādes urbumiem, kas tiek izmantoti ūdens ieguvē, ir veikts aizsargjoslu aprēķins, kā arī veikta aizsargjoslas saskaņošana atbilstoši MK 20.01.2004. noteikumu Nr.43 "Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika" prasībām.

Ventspils novadā, pēc publiski pieejamajiem datiem, atrodas 497 urbumi. No tiem tikai 62 ir aktīvi un darbojas, trīs netiek izmantoti, tamponēti vai likvidēti 49 urbumi, jātamponē divi, piemesti 16 urbumi, bet 363 urbumiem nav zināms statuss.⁵⁰ Neapsaimniekoti urbumi ir liels risks, kas var radīt pazemes ūdeņu piesārņojumu, līdz ar to, ņemot vērā, ka novadā atrodas ievērojams skaits urbumu, kuru statuss nav zināms, būtu jāveic to apzināšana un jānosaka turpmākie apsaimniekošanas pasākumi, lai novērstu potenciālos piesārņojuma riskus.

Centralizētās ūdensapgādes patērētājiem ūdens galvenokārt tiek padots, veicot tā apstrādi. Atdzelžošanas iekārtas uzstādītas - Piltenē, Blāzmā, Dokupē, Jūrkalnē, Stiklos, Tārgalē, Ugālē, Usmā, Užavā, Vārvē, Ventavā, Ziru ciemā, Zlēku ciemā un Zlēku PII. Ances ciemā ūdens tiek attīrīts caur dzeramā ūdens (mīkstināšanas) atkaļķošanas iekārtām.⁵¹

Pēdējo gadu laikā dzeramā ūdens kvalitātē, pēc veiktajiem Veselības inspekcijas Sabiedrības veselības kontroles nodaļas auditmonitoringa rezultātiem, Ventspils novada ūdensapgādes sistēmās neatbilstības 2020. un 2021. gadā un konstatētas Piltenes vidusskolā (dzelzs). 2018. gadā Ugāles ciemā Rūpnīcas ielā 2, virtuvē tika konstatētas koliformas.⁵² bet kopš 2020. gada adresē - dzīvokļa virtuves krāns, Rūpnīcas iela 2, Ugālē netiek konstatētas neatbilstības.

Ugāles ciemā nepieciešama jaunu ūdensvadu izbūve (no Arājiem līdz Virpes kalnam, Rīgas adītāju pieslēgšanai centra urbumam), jo iedzīvotājiem netiek piegādāts normām atbilstošas kvalitātes ūdens (neatbilstošs mangāna

⁵⁰ Derīgo izraktnu atradņu reģistrs, urbumu statuss, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, www.meteo.lv

⁵¹ Ventspils novada teritorijas plānojums, SIA "Reģionālie projekti"

⁵² Pārskati par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību, Veselības inspekcija

un dzelzs pieļaujamais sastāvs).⁵³ Problēmas ar centralizētā dzeramā ūdens kvalitāti ir arī Vārves ciemā, lai gan ieguldītas lielas investīcijas ūdens kvalitātes uzlabošanai, līdz iedzīvotājiem ūdens nenonāk atbilstošā kvalitātē. To ietekmē novecojušie dzīvojamo māju iekšējie tīkli, kuri nav mainīti un par tiem atbild paši iedzīvotāji.⁵⁴ Ziru ciemā pazemes cauruļvadi ir sliktā stāvoklī, tajos bieži notiek avārijas un plisumi, jāveic atjaunošanas darbi, jo tīkli būvēti pirms 1980. gadiem un atjaunošanas remontdarbi nav veikti. Ūdens tornis un ūdens ņemšanas vietas ciemā ir ļoti sliktā tehniskajā stāvoklī.⁵⁵

Uzskaitītā izmantotā pazemes ūdens apjoms Ventspils novadā pēdējos gados ir bijis ar tendenci pieaugt. Pieaudzis arī ieguves vietu skaits. Iegūtais ūdens daudzums galvenokārt tiek izmantots komunālajām un sadzīves vajadzībām, 2022. gadā šim mērķim tika izmantoti 79% no iegūtā ūdens apjoma, bet ražošanas vajadzībām 21%.

Vietās, kur nav pieejama centralizētā ūdensapgāde vai ēkas nav pieslēgtas centralizētajiem ūdensapgādes tīkliem, tiek izmantota individuālā ūdensapgāde (urbumi un akas), to statuss galvenokārt nav zināms.

4.7.5.2. NOTEKŪDEŅU SAVĀKŠANA UN ATTĪRĪŠANA

Visa Latvijas teritorija, t. sk. Ventspils novads, noteikta par īpaši jutīgu teritoriju, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai.⁵⁶ Vidē novadīto notekūdeņu apjoms Ventspils novadā pēdējo gadu laikā pieaug. Kopš 2018. gada pieaudzis arī novadīšanas vietu skaits (2018.g. - 21, 2022.g. - 24).

Centralizētās kanalizācijas sistēmas Ventspils novadā izbūvētas:

- o Piltenes pilsēta;
- o Ances ciems (Ances pagasts);
- o Jūrkalnes ciems (Jūrkalnes pagasts);
- o Popes ciems (Popes pagasts);
- o Blāzma un Stiklu internātpamatskola (Puzes pagasts);
- o Tārgales un Dokupes ciemos (Tārgales pagasts);
- o Ugāles ciems (Ugāles pagasts);
- o Usmas ciems (Usmas pagasts);
- o Užavas ciems (Užavas pagasts);
- o Zūru, Ventavas un Vārves ciemos (Vārves pagasts);
- o Ziras (Ziru pagasts);
- o Zlēku ciems un Zlēku PII (Zlēku pagasts).

Piltene

Ūdenssaimniecību Piltēnē apsaimnieko SIA "VNK serviss". Uz 1971. gadā izbūvētajām bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (iekārtu renovācija veikta 2008. gadā) notekūdeņi pa centralizētajiem kanalizācijas tīkliem (7,097 km) tiek savākti no daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām, privātmājām, iestādēm, uzņēmumiem un veikaliem. Pa pašteses kolektoru notekūdeņi tiek savākti pieņemšanas kamerā un pēc tam ar sūkņu palīdzību tiek pārsūknēti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtu bioloģisko bloku, attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Vecventā. Lietus notekūdeņi tiek novadīti no pilsētas centrālās ielas un laukuma (platība 6000 m², trīs pieslēguma vietas (gūlijas) pie centralizētās kanalizācijas sistēmas). 2016. gadā visā Lielās ielas garumā izbūvēta jauna lietus notekūdeņu savākšanas sistēma. Notekūdeņu dūņas, kas rodas, tiek nogādātas uz Zūru notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, jo pilsētā nav izbūvēti dūņu lauki.⁵⁷

Decentralizēto kanalizācijas iekārtu apsaimniekošanu pilsētā veic Piltenes pilsētas iedzīvotāji, izmantojot dažādu uzņēmumu (t. sk. PSIA "Ūdeka", PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts") pakalpojumus.

Ances pagasts

Ūdenssaimniecību Ances ciemā apsaimnieko SIA "VNK serviss". Notekūdeņi pa kanalizācijas tīkliem (3,295 km) tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kas darbojas kopš 1986. gadā (2006. gadā veikta pārbūve). Centralizētie kanalizācijas tīkliem ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, pagasta pārvaldes ēka, skola, veikals, individuālās mājas un katlu māja. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Stendes upē. NAI nav izbūvēti dūņu lauki.

⁵³SIA "VNK serviss" dati, anketa par Ventspils novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību prioritātēm tuvākajiem 3-6 gadiem

⁵⁴SIA "VNK serviss", <https://www.vnkserviss.lv/par-mums/>

⁵⁵SIA "VNK serviss" dati, anketa par Ventspils novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību prioritātēm tuvākajiem 3-6 gadiem

⁵⁶MK noteikumi Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī", Rīgā 2002.gada 22.janvārī

⁵⁷Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. Nr.VE10IB0028. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2017.gada 26. maijs

Liekās notekūdeņu dūņas, bioloģisko dīķu un kanalizācijas trašu tīrīšanas nosēdumus apsaimnieko SIA "VNK serviss".⁵⁸

Paliekošais piesārņojums, kas tiek novadīts vidē, pēc centralizēti savākto notekūdeņu attīrīšanas, pēdējos gados ciemā ir bijis svārstīgs. Anceš ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtas atsevišķos gadījumos nenodrošina atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu normatīvo aktu prasībām, kā arī nav tikušas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas uzturētas atbilstoši notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas noteikumos noteiktajai instrukcijai.⁵⁹

Izstrādāto pasākumu plāns kanalizācijas sistēmas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcijai Anceš ciemā vēl nav veikts, kas uzlabotu notekūdeņu apsaimniekošanu un samazinātu paliekošā piesārņojuma apjomu. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Stendes upē, kuras kvalitāti ietekmē notekūdeņu slodze, t. sk. no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Stendes upes kvalitāte novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts) un mērķis ir tās nepasliktināšanās. Lai samazinātu Anceš ciema notekūdeņu ietekmi uz Stendes upes kvalitāti, būtiski ir ievērot esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas instrukcijas un īstenot pasākumu plānu kanalizācijas sistēmas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcijai, lai novadītu vidē pēc iespējas tīrākus notekūdeņus un samazinātu vidē novadīto piesārņojošo vielu apjomu.

Jūrkalnes pagasts

SIA "VNK serviss" nodrošina Jūrkalnes ciema notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu. Notekūdeņi tiek savākti no daudzdzīvokļu mājām, individuālajām mājām, pamatskolas, pagasta pārvaldes ēkas, tautas nama, veikala, kafejnīcas, degvielas uzpildes stacijas, katlu mājas, KS "Jūrkalnes serviss" un pa centralizētās kanalizācijas sistēmas tīkliem paštecē novadīti uz pārsūkņēšanas stacijām, pa spiedvadu pārsūkņēti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas no jauna 2015.g.). Attīrītie notekūdeņi nokļūst paraugu ņemšanas akā un tālāk meliorācijas grāvī, ar tālāku novadi Baltijas jūrā, bet radušās notekūdeņu dūņas tiek novadītas uz dūņu mineralizatoru.⁶⁰

Paliekošais piesārņojums, kas tiek novadīts vidē, pēc centralizēti savākto notekūdeņu attīrīšanas, pēdējo gadu laikā ir pieaudzis. Piesārņojums pieaudzis, pieaugot arī kopā novadīto notekūdeņu apjomam.

Piltenes pagasts

Piltenes pagastā atrodas viena organizācija, kura atskaitās par notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu vidē - SIA "Vecventa", koku zaleņa pārstrādes cehs. Ražošanas notekūdeņi nonāk pielāgotās kolhoza lopbarības sagatavošanas ražotnes attīrīšanas iekārtām, kas sastāv no trīs skatakām, divām šķīdinātāja uztveršanas akām, šķembu filtra un izplūdes vietas Vēždūkas upē. SIA "Vecventa" notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ne vienmēr nodrošina atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu normatīvo aktu prasībām.⁶¹ Vēždūkas upe ietek Ventas upē (V207), kuras kvalitāte tiek novērtēta kā vidēja un tiek noteikta kā riska ūdensobjekts.⁶²

Analizējot datus⁶³ par pēdējos gados novadīto notekūdeņu apjomu, secināms, ka tas pēdējos gados kopumā ir ar tendenci palielināties, bet ne būtiski un vidē novadīto piesārņojošo vielu apjoms pēc notekūdeņu attīrīšanas nav ievērojami pieaudzis.

Popes pagasts

SIA "VNK serviss" nodrošina Popes ciema notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu. Centralizētajai kanalizācijas sistēmai ir pieslēgtas ciema daudzdzīvokļu mājas, privātmāju saimniecības, Popes pamatskola, bērnu dārzs, kultūras nams, pagasta pārvaldes ēka, ģimenes ārsta privātp prakse, veikals un SIA "Jaunpope" darbnīcas, birojs un ferma. Centralizēti savākti notekūdeņi tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kas izbūvētas no jauna 2007. gadā.⁶⁴ Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī un pa meliorācijas grāvju sistēmu nonāk Packules upē (V028), kuras ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts). Risku sasniegt labu kvalitāti ietekmē iespējamā izkliedētā piesārņojuma ietekme (NAI) un upes regulējumi. Popes pagastā par attīrīto notekūdeņu novadīšanu vidē atskaitās uzņēmums SIA "Jaunpope", kas novada notekūdeņus uz

⁵⁸Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.VE11IB0043. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2018.gada 22. jūnijs.

⁵⁹Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.VE11IB0043. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2018.gada 22. jūnijs.

⁶⁰Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.VE15IB0022. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2015.gada 10. decembris.

⁶¹Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE10IB0052. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2010.gada 14. oktobris.

⁶²Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVGMC.

⁶³Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

⁶⁴Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE13IB0028. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2013.gada 25. septembris.

neatkarīgām jeb individuālām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, veicot pirmējo attīrīšanu un novadot attīrītus notekūdeņus grāvī.

Popes ciemā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās ūdens netiek pilnībā attīrīts, īpaši lietus periodā, līdz ar to nepieciešama iekārtu pārbūve, jo pastāv risks, ka neattīrīta ūdens noplūdes nonāks vidē.⁶⁵

Puzes pagasts

Puzes pagastā centralizētā notekūdeņu savākšana un attīrīšana tiek nodrošināta Blāzmas ciemā (apsaimnieko SIA "VNK serviss"). Notekūdeņi no ciemata daudzdzīvokļu mājām un daļas privātmāju tiek pārsūkņēti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām BIO100. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Stendes upē. Sadzīves notekūdeņi ciemā no skolas, pagasta pārvaldes, bērnu rotaļu centra, katlu mājas un Sesku ielas privātmājām tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām BIO 20. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī.⁶⁶ Pa meliorācijas grāvju sistēmu attīrītie notekūdeņi nonāk Stendes upē, kuras ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts).⁶⁷

Centralizēti notekūdeņi pagastā tiek savākti un attīrīti arī no Stiklu internātpamatskolas infrastruktūras ēkām, trim daudzdzīvokļu mājām un vienas individuālās mājas un pa kanalizācijas tīklu (1,263 km) novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (atjaunotas 2000. gadā). Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī un nonāk Vecieres upē, bet no tās Raķupē,⁶⁸ kuras kvalitāte tiek novērtēta kā laba un jāveic pasākumi, lai tās kvalitāte nepasliktinātos.⁶⁹

Puzes pagastā kopā novadīto notekūdeņu daudzums pēdējos gados ir bijis svārstīgs⁷⁰.

Blāzmas ciemā nepieciešama kanalizācijas sistēmas un aku sakārtošana, lai novērstu gruntsūdens un lietus ūdens iekļūšanu sistēmā, jo notekūdeņu attīrīšanas iekārtas lietus periodā nespēj pilnvērtīgi nodrošināt notekūdeņu attīrīšanu, kā arī jāveic notekūdeņu attīrīšanas iekārtu atjaunošanu un steidzamākos remontdarbus. Jāveic arī Stiklu ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu pārbūve.⁷¹

Tārgales pagasts

Dokupes ciemā centralizētā kanalizācijas sistēma izveidota 1977. gadā un notekūdeņi pa kanalizācijas tīkliem no daudzdzīvokļu mājas "Zemdegas" tiek novadīti uz mehāniskajām attīrīšanas iekārtām, veicot pirmējo attīrīšanu. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī, kas pēc tam nonāk Ventas upē. Dokupes ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ne vienmēr nodrošina atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu normatīvo aktu prasībām. Notekūdeņi pēc attīrīšanas nonāk Ventas upē, kuras ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts), līdz ar to Dokupes ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtām jānodrošina notekūdeņu attīrīšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām⁷².

Tārgales ciemā uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2014.g.) centralizēti tiek novadīti notekūdeņi no pamatskolas, daudzdzīvokļu mājām, individuālajām dzīvojamām mājām, katlu mājas, ķīmiskās tīrītavas, veikaliem un sabiedriskām ēkām. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti uz meliorācijas grāvī un nonāk Ventas upē⁷³. Paliekošais piesārņojums, kas tiek novadīts vidē, pēc notekūdeņu attīrīšanas, pēdējos gados Tārgales pagastā ir bijis svārstīgs, ar tendenci pieaugt⁷⁴.

Ugāles pagasts

Centralizēta notekūdeņu savākšana pagastā tiek nodrošināta Ugāles ciemā, apsaimniekošanu veic SIA "VNK serviss". Notekūdeņu savākšanas sistēma izbūvēta 1973. gadā un tās garums ir 7,8 km, bet 2011. gadā papildus tika izbūvēti jauni kanalizācijas tīkli (1,355 km) un divas jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas. Notekūdeņi tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (būvētas 2015.g.) no Ugāles ciema veikaliem, vidusskolas,

⁶⁵SIA "VNK serviss" dati, anketa par Ventspils novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību prioritātēm tuvākajiem 3-6 gadiem.

⁶⁶Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. Nr. VE12IB0047. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2012. gada 26. novembris.

⁶⁷Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁶⁸Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. Nr. VE 11 IB 0045. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2011. gada 20. jūlijs.

⁶⁹Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁷⁰Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

⁷¹SIA "VNK serviss" dati, anketa par Ventspils novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību prioritātēm tuvākajiem 3-6 gadiem.

⁷²Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. Nr. VE10IB0049. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2017. gada 7. oktobris.

⁷³Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. Nr. VE14IB0027. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2017. gada 7. oktobris.

⁷⁴Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

pagasta pārvaldes ēkas, pasta, uzņēmumiem, katlu mājas, bērnu dārza, daudzdzīvokļu mājām un privātmājām. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti strautā un tālāk Engures upē.⁷⁵ Engures upei (V076) kvalitāte novērtēta kā laba un mērķis ir saglabāt esošo kvalitāti.⁷⁶ Ciemā atrodas arī neatkarīgās jeb individuālās NAI, kurās tiek veikta pirmējā attīrīšana.

Ugāles pagastā industriālais notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir SIA "BraDava", kas veic otrējo attīrīšanu un attīrītos notekūdeņus novada grāvī.

Kopā novadīto notekūdeņu apjoms Ugāles pagastā pēdējos gados ir ar tendenci pieaugt un vidē novadīto piesārņojošo vielu apjoms pēc notekūdeņu attīrīšanas ir bijis svārstīgs⁷⁷.

Centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas sakārtošana Ugāles ciemā ir plānota t/n Gaismas rajonā (izstrādāts tehniskais projekts), kas veicinātu jaunu pieslēgumu veidošanos⁷⁸.

Usmas pagasts

Centralizēta notekūdeņu savākšana un attīrīšanas Usmas pagastā tiek veikta Usmas ciemā. Pie kanalizācijas tīkliem (2,506 km, no tiem rekonstruēti – 2,262 km) ir pieslēgtas ciema daudzdzīvokļu un privātmājas, pagasta administratīvā ēka, sociālais aprūpes centrs, veikals, katlu māja un notekūdeņi novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2012. – 2013.g.)⁷⁹. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī un tālāk nonāk Usmas ezerā, kura kvalitāte novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts). Usmas ezers ir riska ūdens objekts, kuru ietekmē bīstamās, prioritārās vielas, HES un aizsprosti, paaugstināta rekreācijas slodze.⁸⁰

Kopā novadīto notekūdeņu apjoms Usmas pagastā pēdējos gados ir ar tendenci pieaugt, pieaudzis arī vidē novadīto piesārņojošo vielu apjoms pēc notekūdeņu attīrīšanas⁸¹.

Užavas pagasts

Užavas ciemā centralizētu notekūdeņu apsaimniekošanu veic SIA "VNK serviss". Notekūdeņi tiek savākti un novadīti no daudzdzīvokļu mājās, privātmāju saimniecības, Užavas pamatskolas, dzeramā ūdens attīrīšanas stacijas, kultūras nama, pagasta pārvaldes ēka, ģimenes ārsta privātprakses, veikala un viesu nama "Auseklītis" pa kanalizācijas sistēmu (2,565 km) uz bioloģiskās attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2007.g.). Užavas ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ne vienmēr nodrošina atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu normatīvo aktu prasībām. Pēc attīrīšanas notekūdeņi tiek novadīti Užavas upē,⁸² kuras stāvoklis tiek vērtēts kā vidējs (riska ūdensobjekts).⁸³

Pagasta teritorijā darbojas arī industriālās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (izbūvētas 2008.g) uzņēmumā - SIA "Užavas alus", attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī. Lietus ūdeņus savākšanai un attīrīšanai alus darītavas teritorijā ierīkotas divas SWOK tipa iekārtas ar jaudu 6 l/s un 15 l/s ar izplūdi meliorācijas grāvī. Pa meliorācijas grāvju sistēmu attīrītie lietus un notekūdeņi nonāk Užavas upē,⁸⁴ kuras stāvoklis tiek vērtēts kā vidējs (riska ūdensobjekts).⁸⁵

Užavas pagastā kopā novadīto notekūdeņu apjoms pēdējos piecos gados ir ar tendenci pieaugt, pieaug arī vidē novadīto piesārņojošo vielu apjoms⁸⁶.

Vārves pagasts

Centralizētās notekūdeņu sistēmas izveidotas – Zūru, Ventavas un Vārves ciemos. Vārves pagastā centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanu veic SIA "VNK serviss".

⁷⁵Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE12IB0016. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2012. gada 23. marts.

⁷⁶Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁷⁷Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

⁷⁸SIA "VNK serviss" dati, anketa par Ventspils novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību prioritātēm tuvākajiem 3-6 gadiem.

⁷⁹Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE13IB0025. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2013. gada 25. jūlijs.

⁸⁰Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁸¹Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv. Datu bāzē nebija datu par Usmas pagastu 2018. gadā, nebija pārskatu par ūdens lietošanu..

⁸²Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE13IB0013. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2013. gada 13. maijs.

⁸³Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁸⁴Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE16IB0001. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2015. gada 15. decembris.

⁸⁵Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁸⁶Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

Zūru ciemā savāktie notekūdeņi pa kanalizācijas tīkliem (1,2 km atjaunoti, 2 km izbūvēti no jauna) no daudzdzīvokļu mājām un veikala tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2014.g.).⁸⁷ Attīrītie notekūdeņi izplūst meliorācijas grāvī un pa grāvju sistēmu nonāk Ventas upē. Ventas upes (V207), atbilstošajā posmā, kvalitāte tiek novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts).⁸⁸

Ventavas ciemā centralizēti komunālie notekūdeņi pa kanalizācijas tīkliem (pēc atjaunošanas 2011. g. - 4,575 km) tiek savākti no daudzdzīvokļu mājām, vairākām privātmājām, Zūru pamatskolas, pagasta pārvaldes ēkas, SIA "Miesnieks" un novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2011.g.). Pēc jauno notekūdeņu iekārtu uzstādīšanas, veicot iekārtu testēšanu 2012. gadā tika nodrošināta laba notekūdeņu attīrīšana.⁸⁹ Attīrītie notekūdeņi izplūst meliorācijas grāvī un pa grāvju sistēmu nonāk Ventas upē. Ventas upes (V207), atbilstošajā posmā, kvalitāte tiek novērtēta kā vidēja.

Vārves ciemā notekūdeņi no daudzdzīvokļu mājām, privātmājām, veikala, ģimenes ārsta prakses, bibliotēkas un bērnudārza tiek savākti un pa centralizēto kanalizācijas sistēmu (2011.g. izbūvēti 2,132 km) novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2011.g.). 2011. gadā veicot jauno notekūdeņu attīrīšanas iekārtu testēšanu secināts, ka jaunās Vārves ciema bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas nodrošina notekūdeņu labu attīrīšanu piesārņojuma parametriem: KSP , BSP_5 . Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Vārves upē, kas ietek Ventas upē.⁹⁰ Ventas upes (V207), atbilstošajā posmā, kvalitāte tiek novērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts).⁹¹

Kopā novadīto notekūdeņu apjoms Vārves pagastā pēdējos gados ir bijis ar tendenci palielināties. Piesārņojošo vielu daudzums pēc notekūdeņu attīrīšanas, kas tiek novadīts vidē arī pieaug.⁹²

Ziru pagasts

1981. gadā izbūvētajai centralizētajai kanalizācijas sistēmai pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas un privātmājas. Pa kanalizācijas tīklu (4,022 km) notekūdeņi tiek pārsūkņēti uz bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2011.g.). Attīrītie notekūdeņi ieplūst meliorācijas grāvju sistēmā un tālāk Užavas upē, kuras stāvoklis tiek vērtēts kā vidējs (riska ūdensobjekts).⁹³ Lietus un sniega kušanas ūdeņi no daļas ciemata teritorijas netiek savākti, tie brīvi noplūst zālājā un iesūcas gruntī.⁹⁴

Kopā novadīto notekūdeņu apjoms un vidē novadītais paliekošais piesārņojums, pēc notekūdeņu attīrīšanas, pēdējos gados, Ziru pagastā ir ar tendenci samazināties.⁹⁵

Centralizētajai kanalizācijas sistēmai jāveic pārbūve, jo kanalizācijas cauruļvadi un akas ciemā ir avārijas stāvoklī, regulāri nepieciešami hidroinamiskās mašīnas pakalpojumi trubu skalošanai aizdambēšanās gadījumos.⁹⁶

Zlēku pagasts

Zlēku ciemā centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanu nodrošina SIA "VNK serviss". Pa centralizētajiem kanalizācijas tīkliem (garums - 2139 m, no tiem rekonstruēti - 1956 m) no daudzdzīvokļu mājām un vienpadsmit privātmājām, pagasta pārvaldes administratīvās ēkas un kultūras nama notekūdeņi tiek novirzīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (izbūvētas 2013.g.). Ciemā atrodas arī Zlēku skolas kanalizācijas tīkls (garums - 367 m, no tiem rekonstruēti - 282 m) un bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (izbūvētas 2013.g.). Lietus notekūdeņi no ciema teritorijas netiek savākti.⁹⁷

Attīrītie notekūdeņi no meliorācijas grāvja ietek Dzirnāvupītē, kura ietek Ventas upē. Ventas upes kvalitāte, posmā, kurā ietek Dzirnāvupīte, tiek vērtēta kā vidēja (riska ūdensobjekts).⁹⁸

⁸⁷Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE15IB0009. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2015. gada 11. marts.

⁸⁸Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁸⁹Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE12IB0028. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2012. gada 18. jūnijs.

⁹⁰Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE12IB0014. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2012. gada 3. decembris.

⁹¹Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

⁹²Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

⁹³Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2021.-2027.gadam, LVĢMC.

⁹⁴Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE11IB0063. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2011. gada 17. novembris.

⁹⁵Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

⁹⁶SIA "VNK serviss" dati, anketa par Ventspils novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un kapitālsabiedrību prioritātēm tuvākajiem 3-6 gadiem.

⁹⁷Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE13IB0031. Ventspils reģionālā vides pārvalde, 2013. gada 21. oktobris.

⁹⁸Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

“Piesardzības princips” jāievēro Ventspils novadā ūdensobjektiem, Packule V028, Užava_1 V031, Stende_2 V139, jo šajos ūdensobjektos novadītie notekūdeņi rada potenciālu ietekmi uz ūdeņu kvalitāti.⁹⁹ Vidē ne vienmēr tiek novadīti pietiekoši attīrīti notekūdeņi, atsevišķos gadījumos to attīrīšana var būt nepietiekoša.

Novadītais notekūdeņu apjoms uz attīrīšanas iekārtām pēdējos gados Ventspils novadā ir bijis svārstīgs. Paliekošais piesārņojums, kas novadīts vidē, palielinājies līdz ar novadīto notekūdeņu daudzumu uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām¹⁰⁰.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācija jāveic saskaņā ar notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas noteikumiem un plānu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošanai, lai tiktu nodrošināta maksimālā iespējamā attīrīšanas efektivitāte.

Teritorijās, kurās nav nodrošināta centralizētā notekūdeņu savākšana, tie tiek iesūcināti gruntī vai izmantoti individuāli notekūdeņu savākšanas un novadīšanas risinājumi. Individuālās notekūdeņu savākšanas sistēmas ne vienmēr ir kvalitatīvas, līdz ar to piesārņojums nonāk vidē. 2015. gadā Valsts vides dienesta Ventspils reģionālā vides pārvalde saņēma sūdzību par neattīrītu notekūdeņu noplūdi no kafejnīcas “Mortiness” decentralizētās kanalizācijas sistēmas Ugāles pagastā.¹⁰¹

Lai nepasliktinātos un uzlabotos Ventspils novada teritorijā ietilpstošo ūdensobjektu ekoloģiskais stāvoklis, svarīgi novada teritorijā ievērot prasības, ko nosaka MK 27.06.2017. noteikumi Nr.384 “Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu” un veicināt vietās, kur pieejama centralizētā notekūdeņu savākšana pēc iespējas vairāk ēku pieslēgt pie centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas. Vērojams, ka, izbūvējot jaunus centralizētās ūdenssaimniecības tīklus teritorijās, kur līdz šim nav bijis pieejams šis pakalpojums, ne vienmēr iedzīvotāji aktīvi pieslēdzas kopējai sistēmai.

Lai novadā sakārtotu un attīstītu ūdenssaimniecības infrastruktūru, līdzīgi kā visā Latvijas teritorijā, draudus rada uzturēšanai patstāvīgi nepieciešamie lielie ilgtermiņa ieguldījumi un esošās infrastruktūras tehniskā stāvokļa novecošanās, kā arī iedzīvotāju skaita samazināšanās.

4.7.6. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Ventspils novads atrodas Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģionā un atkritumu apsaimniekošanu novadā veic PSIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, ņemot vērā “Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021. — 2028. gadam” un novada pašvaldības saistošos noteikumus Nr.9 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ventspils novadā” (25.04.2013.), Nr.14 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ventspils novadā” (11.07.2013., grozījumi).

Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objekti Ventspils novadā¹⁰²:

- o atkritumu pieņemšanas laukums CSA poligons “Pentuļi”, Vārves pagasts – tiek pieņemtas apgaismes iekārtas un spuldzes, baterijas un akumulatori, bioloģiski noārdāmie atkritumi, būvniecības atkritumi, elektriskās un elektroniskās iekārtas, eļļas filtri, izlietotas motoreļļas, pārneseļu eļļas un citas eļļas, krāsas un lakas saturoši atkritumi, lielpabūvniecības atkritumi, metāls, nolietotās riepas, papīrs, plastmasa, sadzīvē radušies bīstamie atkritumi, stikls;
- o atkritumu pieņemšanas punkts, Ances pagasts, Ances ciems, “Ausmas” - stiklam, metālam, papīram un plastmasai;
- o atkritumu pieņemšanas punkts, Jūrkalnes pagasts, Jūrkalnes ciems, “Šalkas” - stiklam, papīram, metālam un plastmasai;
- o atkritumu pieņemšanas punkti Piltenes pilsētā (Lauku iela 2, Maija iela 2, Maija iela 14 a) - stiklam, papīram, metālam un plastmasai;
- o šķirošanas punkts Popes pagasts, Popes ciems, Skolas iela 6 - stiklam, metālam, papīram un plastmasai, “Liepas”(CITRO) - depoizta iepakojuma savākšanas vieta;
- o atkritumu pieņemšanas punkti Puze pagastā Puzes ciemā “Atvari” un “Noras” - uzstādīti konteineri stiklam, metālam, papīram un plastmasai;

⁹⁹Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.-2027.gadam, LVĢMC.

¹⁰⁰Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens”, VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, www.meteo.lv

¹⁰¹Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes dati, vēstule Nr. 9.4. – 11/1647. 06.09.2019.

¹⁰²Šķiro viegli, interaktīvā karte.www.skiroviegli.lv, 29.09.2023.

- atkritumu pieņemšanas punkti Tārgales pagastā Tārgales ciemā “Zelmeņi” un Tārgales pamatskolā, “Lūžņas”, “Miķeltornis” - stiklam, metālam, papīram un plastmasai, “Dzintarlejas” (AIBE) – manuāla depoziņa iepakojuma savākšanas vieta;
- atkritumu pieņemšanas punkti Ugāles pagastā Ugāles ciemā (“Tirgus”, Rūpnīcas iela 7, Skolas iela 7, “Salas”) - stiklam, metālam, papīram un plastmasai, “Stūris” (CITRO), Skolas iela 7 (LaTS)- depoziņa iepakojuma savākšanas vietas;
- atkritumu pieņemšanas punkti - Usmas pagastā Usmas ciemā “Morici” un atpūtas kompleksā “Lakši” - uzstādīti konteineri stiklam, metālam, papīram un plastmasai;
- atkritumu pieņemšanas punkts - Užavas pagastā Užavas ciemā “Krastmalas” - uzstādīti konteineri stiklam, metālam, papīram un plastmasai, “Pērles” – manuāla depoziņa iepakojuma savākšanas vieta, Alutiņi” - depoziņa iepakojuma savākšanas vieta;
- atkritumu pieņemšanas punkti - Vārves pagastā Vārves ciemā “Centrs 3”, Zūru ciemā “Zūras 12”, Ventavas ciemā Skolas iela 8 - stiklam, metālam, papīram un plastmasai, veikalos “AIBE” (Vārves un Ventavas ciemos) - manuāla depoziņa iepakojuma savākšanas vieta;
- atkritumu pieņemšanas punkts Ziru pagastā – Ziras ciemā “Tērces” un “Arāji”, stikla, metāla, papīra un plastmasas šķirošana;
- atkritumu pieņemšanas punkts - Zlēku pagastā Zlēku ciemā, “Dzintari” - stiklam, metālam, papīram un plastmasai, “Vārpas” – depoziņa iepakojuma savākšanas vieta.

Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu Ventspils novadā veic PSIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, pieņemot elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus, dienasgaismas lampas, akumulatorus, baterijas, riepas u. c. Fiziskās personas videi kaitīgās preces var nodot bez maksas dalīto atkritumu pieņemšanas laukumos Ventspils pilsētā (Siguldas ielā 8a un Jēkaba ielā 47), kā arī uzņēmuma un pašvaldības rīkotajās izbraukuma akcijās. PSIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts” par maksu nodrošina arī azbestu saturošu atkritumu savākšanu novadā.

Būtiski turpmāk, uzlabojot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu Ventspils novadā, nodrošināt ne tikai to, ka ikviens novada iedzīvotājs un saimnieciskās darbības veicējs ir iekļauts novada atkritumu apsaimniekošanas sistēmā, bet arī pēc iespējas samazina nodoto nešķirotu sadzīves atkritumu apjomu, atbildīgi veicot atkritumu šķirošanu un pārdomātu preču iegādi, kas rada pēc iespējas mazāk atkritumu.

Valsts statistiskās pārskatā “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem” par radīto atkritumu daudzumu Ventspils novadā 2022. gadā atskaitījās 22 organizācijas un divas fiziskas personas. Radītais atkritumu apjoms Ventspils novadā no 2018. līdz 2020. gadam pieauga, bet 2021. gadā un 2022. gadā vērojams radīto atkritumu apjoma samazinājums¹⁰³.

Radīto bīstamo atkritumu apjoms Ventspils novadā 2018. gadā (35,9 t) un 2019. gadā (46,4 t) pieauga, bet pēdējos trīs gados ir ar tendenci samazināties (2020.g. – 9 t, 2021. – 7,9 t, 2022. – 8,8 t). Radīto sadzīves atkritumu apjoms pieauga no 2018. gada līdz 2020. gadam (2018. – 27 038,311, 2019. – 28 979,64, 2020. – 37 411,2 t). Bet 2021. (31 634,0 t) un 2022. gadā (32 184,9 t) radīto sadzīves atkritumu apjoms sācis samazināties.

Lielākais atkritumu radītājs novadā ir pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, kas apsaimnieko cieta sadzīves atkritumu poligonu “PENTUĻI” Vārves pagastā. Kopējais savāktais sadzīves atkritumu daudzums 2022. gadā bija 6808,68 t (2018.g. - 7159,6 t, 2019.g. - 8016,7 t, 2020.g. - 8727,9 t, 2021.g. - 14067,4 t).¹⁰⁴ Sadzīves atkritumu poligonā “Pentuļi” apglabā nepārstrādājamus atkritumus, bet galvenokārt nodrošina atkritumu pārstrādi un reģenerāciju. Poligonā ir uzstādītas iekārtas no atkritumiem iegūtā kurināmā (NAIK) ražošanai, atdalot bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) frakciju, no kuras var iegūt biogāzi. 2022. gadā konkrēti no Ventspils novada tika savāktas 2096,16 t nešķirotu sadzīves atkritumu.

2017. gadā Valsts vides dienesta Ventspils reģionālā vides pārvalde saņēma sūdzības par Tārgales pagasta Packules ciema teritoriju pie “Sprīdīšu” fermas, kur tiek ievesti un dedzināti dažāda veida atkritumi.¹⁰⁵ 2019. gadā novada pašvaldība saņēmusi Piltenes pilsētās iedzīvotājas iesniegumu par privātas teritorijas piesārņojumu, kurā tiek glabātas dažādas nolietotas lietas (auto riepas, stikli, lūžņi, auto detaļas, ķieģeļi u. c.)¹⁰⁶.

¹⁰³Valsts statistiskās pārskats “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem”, LVĢMC

¹⁰⁴Valsts statistiskās pārskats “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem”, LVĢMC

¹⁰⁵Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes dati, vēstule Nr. 9.4. – 11/1647. 06.09.2019.

¹⁰⁶Ventspils novada pašvaldības dati

4.7.7. PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS UN DEGRADĒTĀS TERITORIJAS

Pēc Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra datiem Ventspils novadā atrodas 2 piesārņotas teritorijas un 32 potenciāli piesārņotas teritorijas.

Potenciāli piesārņotās vietas veido bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves, bijušās PSRS armijas teritorijas, kolhozu mehāniskās darbnīcas, fermas, kokapstrādes uzņēmums, būvniecības objekts, katlu māja, koģenerācijas stacija, pesticīdu un minerālmēslu noliktavas, degvielas uzpildes stacijas, naftas bāzes u.c.

Viena no divām piesārņotajām teritorijām ir Vēdes karjers, kas ir bijusī naftas sārņu apglabāšanas vieta, kas atrodas Popes pagastā, naftas sārņi tika izvietoti izstrādātā grants karjerā bez grunts aizsardzības un apbērti.

6.tabula. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas¹⁰⁷

Nr. p.k.	Numurs	Kategorija	Adrese	Kadastra numurs/ apzīmējums
1.	3518	Piesārņota vieta	Vēdes, Vēde, Popes pag., Ventspils nov.	98560010011
2.	3348	Piesārņota vieta	Bāliņi, Piltenes pag., Ventspils nov.	98330080006
3.	3579	Potenciāli piesārņota vieta	Jaunpentuļi, Vārves pag., Ventspils nov.	98840110044; 98840110014
4.	3578	Potenciāli piesārņota vieta	Medņi 3, Vārves pag., Ventspils nov.	98840020050
5.	3577	Potenciāli piesārņota vieta	Vārves muiža, Vārve, Vārves pag., Ventspils nov.	98840070145
6.	3576	Potenciāli piesārņota vieta	Medņi 1, Vārves pag., Ventspils nov.	98840020052
7.	3550	Potenciāli piesārņota vieta	Ugāles Ūdens, Ugāle, Ugāles pag., Ventspils nov.	98700130017
8.	3549	Potenciāli piesārņota vieta	Ceļdari, Ugāles pag., Ventspils nov.	98700110038
9.	3543	Potenciāli piesārņota vieta	Graudupi, Tārgales pag., Ventspils nov. Transformators TP-5322, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660130004; 98660130016
10.	3541	Potenciāli piesārņota vieta	Laukelcnieks, Dokupe, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660190030
11.	3540	Potenciāli piesārņota vieta	Vendi, Tārgales pag., Ventspils nov. Valdamo, Tārgales pag., Ventspils nov. Jaunolmaņi 1, Tārgales pag., Ventspils nov. Jaunolmaņi 2 Tārgales pag., Ventspils nov.	98660030147; 98660030209; 98660030148; 98660030119; 98660030149; 98660030117
12.	3538	Potenciāli piesārņota vieta	Budūlči, Lūžņa, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660020064
13.	3537	Potenciāli piesārņota vieta	Zviedi, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660010017
14.	3536	Potenciāli piesārņota vieta	Zīles, Tārgales pag., Ventspils nov. Kartupeļu pagrabs, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660240151 98660240052
15.	3535	Potenciāli piesārņota vieta	Vindas, Dokupe, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660180150
16.	3533	Potenciāli piesārņota vieta	Rožlapas, Tārgale, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660260110
17.	3532	Potenciāli piesārņota vieta	Uzpildes stacija, Tārgale, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660260159

¹⁰⁷ <https://pvps.vvd.gov.lv/#/territory> (dati pēdējo reizi skatīti 16.09.2024.)

			Autoserviss, Tārgale, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660260182 98660260111
18.	3531	Potenciāli piesārņota vieta	Stotes, Tārgales pag., Ventspils nov.	98660250004
19.	3522	Potenciāli piesārņota vieta	Īvnieku ferma, Popes pag., Ventspils nov.	98560050214
20.	3521	Potenciāli piesārņota vieta	Mūrnieku ferma, Popes pag., Ventspils nov.	98560020131
21.	3520	Potenciāli piesārņota vieta	Sīrupfabrika, Jaunmuiža, Popes pag., Ventspils nov.	98560040095
22.	3519	Potenciāli piesārņota vieta	Kastaņi, Pope, Popes pag., Ventspils nov.	98560030238
23.	3516	Potenciāli piesārņota vieta	Popes darbnīcas, Pope, Popes pag., Ventspils nov.	98560030381
24.	3512	Potenciāli piesārņota vieta	Autotrase, Popes pag., Ventspils nov.	98560030243
25.	3498	Potenciāli piesārņota vieta	Dzirnavu iela 1A, Piltene, Ventspils nov.	98330070063
26.	3497	Potenciāli piesārņota vieta	Dzirnavu iela 1A, Piltene, Ventspils nov.	98330070063
27.	3496	Potenciāli piesārņota vieta	Dzirnavu iela 1A, Piltene, Ventspils nov.	98330070063
28.	3495	Potenciāli piesārņota vieta	Dzirnavu iela 1A, Piltene, Ventspils nov.	98330070063
29.	3510	Potenciāli piesārņota vieta	Āres, Labrags, Jūrkalnes pag., Ventspils nov.	98500030145
30.	3509	Potenciāli piesārņota vieta	Raķešnieki, Jūrkalne, Jūrkalnes pag., Ventspils nov.	98500020322
31.	3507	Potenciāli piesārņota vieta	Saulītes, Jūrkalne, Jūrkalnes pag., Ventspils nov.	98500020272
32.	3504	Potenciāli piesārņota vieta	Viraki, Irbene, Ances pag., Ventspils nov.	98440010021
33.	3503	Potenciāli piesārņota vieta	Alpi, Alpi 1, Ance, Ances pag., Ventspils nov.	98440070141
34.	3502	Potenciāli piesārņota vieta	Mehāniskās darbnīcas, Ance, Ances pag., Ventspils nov.	98440070221

Bez piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām novadā ir apzinātas arī degradētās teritorijas, tās ir teritorijas ar izpostītu vai bojātu zemes virskārtu vai pamesta apbūves, derīgo izrakteņu ieguves, saimnieciskās vai militārās darbības teritorijas. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes vajadzībām pagastu pārvaldes sagatavoja un sniedza informāciju par degradētajām teritorijām konkrētā pagastā. Degradētās teritorijas ir attēlotas Grafiskās daļas kartēs un uzskaitītas 7. tabulā. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiks, ka plānojot jaunu būvniecību un saimniecisko darbību, prioritāri izvērtē iespēju izmantot degradētās teritorijas un esošo infrastruktūru, reģenerējot degradētās teritorijas.

7.tabula. Degradētās teritorijas novadā¹⁰⁸

Pagasts, pilsēta	Adrese	Nekustamā īpašuma kadastra Nr., zemes vienības vai būves kadastra apzīmējums
Ances pagasts	Bijušā padomju armijas pilsētiņa "Zvaigznīte"	98440010088 "Zvaigznītes" 98440010089 "Zvaigznes"
	Bijušās kolhoza putnu fermas	98440080171 98440080170

¹⁰⁸ Dati pārskatīti 29.08.2024.

		98440080169
	Bijušās kolhoza cūku fermas "Lauras"	98440070150
Jūrkalnes pagasts	Bijušās vistu fermas ēkas "Akmentiņi"	98500020347 98500020008 98500020347007 kūts
	Bijušās vistu fermas ēkas "Jaunbrūveri"	98500020203
	Bijušā ferma "Kublas"	98500020189
	Bijušā PSRS armijas bāze "Rakešnieki"	98500020322
	Ferma, noliktava "Feliķsberga"	98500020377001
	Bijušā PSRS armijas bāze "Āres"	98500030145
Piltene, Piltenes pagasts	Ferma "Mazķesteri", Piltenes pag.	98330060022
	SIA "Kukulītis", Zemnieku iela 2, Piltene	98130050101 (divas ēkas)
	Noliktavas, Piltene	98330070063
	Dzīvojamā māja, Lielā iela 72, Piltene	Ēkas kadastra apz. 98130020101001
Popes pagasts	"Sīrupfabrika", Jaunmuiža	98560040095
Puzes pagasts	Dzīvojamā māja, kūts, šķūnis, Ūzdari	98600010090 (kad. apz. 9860010090001; 9860010090002; 9860010090003)
	"Ķeņģu ferma"	98600010097 (ēkas kadastra apzīmējums 98600010097001)
	Kūts, šķūnis, "Viecītes"	98600030057 (kūts kadastra apz. 98600030057002; šķūņa kadastra apz. 98600030057001)
	Ferma, "Anšķene"	98600040047
Usmas pagasts	Bijušā cūku ferma "Laukgaļi"	9874 006 0243, veikta nekustamā īpašuma sadale (2 zemes vienības)
Užavas pagasts	Beļu graudu kalte	9878 003 0353
	Mazvairi	9878 006 0175
	Paisumi	9878 001 0080
	Zīles	9878 004 0019
	Braku kūts 1	9878 003 0369
	Tantaļi	9878 003 0304
Vārves pagasts	Z/s "Zelji" "Vārpas", Vārve	98840070108
	Zūru darbnīcas Dižzūras	98840130135 98840130254
	Zūru klubs	9884 0130007007
	Zūru muiža	98840130099, vairākas ēkas grausti
	Muižas kūts	98840130229
	"Pļavas", Zūras (bij. veikals, noliktava)	98840130045
	Zūru katlu māja, Zūras	98840130259
	Skolas iela 4, Ventava (vecais skolas internāts)	98840140395
Ziru pagasts	"Pļaviņu" ferma	98900010478
	"Ausekļu" ferma	98900010498
	"Smiltnieku" cūku ferma	98900010568 98900010567 98900010565
	Minerālmēsļu šķūnis	98900010499
	"Druviņas", Ziras (patērētāju biedrības ēka)	98900010365
	"Ausmas", Ziras (veikals, ēdnīca)	98900010370 98900010370002 (veikals) 98900010370001 (ēdnīca)

4.7.8. SOSNOVSKA LATVĀŅU INVADĒTĀS TERITORIJAS

Sosnovska latvānis ir invazīvā suga, agresīvs augs, kas pārņem plašas teritorijas, izkonkurējot vietējās augu sugas samazinot bioloģisko daudzveidību. Tā izplešanās teritorijās nodara arī ekonomiskus zaudējumus un

saskaroties ar to var tikt ietekmēt cilvēku veselība. Tā izplatīšanās ierobežošana ir komplicēta, nepieciešams izmantot dažādas metodes (ķīmiskās, bioloģiskās, mehāniskās vai kombinētās) un regulāra to pielietošana. Invazīvās sugas ierobežošanu veic zemes īpašnieki, uz kuru zemes atrodas augs.

Invazīvās sugas un to ierobežošanu nosaka MK 30.06.2008. noteikumi Nr.467 "Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi" un MK 14.07.2008. noteikumi Nr.559 "Invazīvās augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi".

Pēc Valsts augu aizsardzības dienesta datu bāzē esošās informācijas, Ventspils novadā 2023. gada pirmajā pusē, reģistrēti 7,16 ha ar latvāņu invadētiem laukiem (8. tabula). Plašākās 2023. gadā reģistrētās latvāņu teritorijas atrodas uz rietumiem no Ugāles ciema.

8. tabula. Sosnovska latvāņu invadēto teritoriju uzmērīšanas gadi un platības ha Ventspils novadā¹⁰⁹

Invadētās platības uzmērīšanas gads	2008.g.	2015.g.	2022.g.	2023.g.
Invadētā platība (ha)	4,97	1,93	2,02	7,16

4.7.9. APPLŪSTOŠĀS TERITORIJAS

Ventspils novadā atrodas Ventas upju baseinu apgabala nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas - Užavas polderi. Pēdējo 10 gadu laikā teritorija applūda 8 reizes, bet 2012. gadā palu maksimālie ūdens līmeņi sasniedza 10% varbūtības plūdu atzīmi – 8,23 m. Plūdus ar 10% varbūtību tiek appludināta Užavas polderu teritorija 4,66 km². Atkarībā no plūdu varbūtībām applūst daļēji vai pilnībā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - Užavas dabas liegumu, Sārnaties purvu un Užavas lejteces dabas parks. Strauja pavasara palu ūdens līmeņa celšanās ietekmē Ventas upes lejteci, applūst apdzīvotās vietas - Zlēkas, Piltene, Zūras un Vārve.

Spēkā esošajā teritorijas plānojumā attēlotas applūstošās teritorijas pagastos pie Ventas, Dzirnārupes, Engures, Stendes, Rindas, Lonastes, Spāres, Tīrukšupītes, Ilziņa ezera, Pelcenes ezera, Aburgas ezera, Lakšežera un Usmas ezera.

Spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums un atļautās izmantošanas veidi nepieļauj būvniecību applūstošajās teritorijās ne apdzīvotās vietās, ne lauku teritorijās applūstošajās teritorijās, jo ierobežojumus būvniecībai applūstošajās teritorijās nosaka Aizsargjoslu likuma 37.panta normas. Ņemot vērā, ka Apbūves noteikumos nevar tikt dublētas Aizsargjoslu likuma normas vai noteikti atšķirīgi ierobežojumi būvniecībai applūstošajās teritorijās, papildus ierobežojumi applūstošo teritoriju izmantošanai Apbūves noteikumos nav noteikti. Katrā no funkcionālā zonējuma veidiem, kurā daļēji iekļaujas applūstošajās teritorijās ir atļauta ne tikai teritorijas izmantošana būvniecībai, piemēram, viensētas vai savrupmājas būvniecībai, bet arī lauksaimnieciskai izmantošanai vai labiekārtojumam. Šāda izmantošana applūstošajās teritorijās nav aizliegta. Apbūves iespējamība applūstošajās teritorijās netiek paredzēta apjomā, kas pārsniedz Aizsargjoslu likumā noteiktos ierobežojumus.

4.7.10. KAPSĒTAS

Ventspils novadā kopā atrodas 75 kapsētas, t. sk. bijusī dzīvnīeku kapsēta, trīs ģimenes kapsētas un piecās kapsētās apbedījumi netiek veikti. Pašvaldības kapsētu apsaimniekošanu veic pašvaldības pagastu pārvaldes.

4.8. DABAS RESURSU IZMANTOŠANAS TERITORIJAS

4.8.1. MEŽSAIMNIECĪBA

Ventspils novadā pēc Valsts meža dienesta datiem 2023. gadā meža zemes aizņēma 179 979,4 ha. Meža zemes dominē, aizņemot vairāk kā 80% no pagasta teritorijas - Ances un Jūrkalnes pagastos, bet mazāk kā 50% meža zemes aizņem Piltenes pilsētā, Užavas un Vārves pagastos (9. tabula).

¹⁰⁹Reģistri, <https://registri.vaad.gov.lv/uz> 29.06.2023.

9.tabula. Meža zemes platības Ventspils novadā¹¹⁰

Pagasts/pilsēta	Meža zeme (ha)	% meža zemes no administratīvās vienības teritorijas
Ances pagasts	34479,98	88
Jūrkalnes pagasts	8190,64	82
Piltenes pagasts	13637,93	69
Piltenes pilsēta	47,46	8,6
Popes pagasts	13106,42	78
Puzes pagasts	16045,76	77
Tārgales pagasts	27038,52	74
Ugāles pagasts	23408,64	80
Usmas pagasts	15557,99	71
Užavas pagasts	5926,32	47
Vārves pagasts	4432,31	35
Ziru pagasts	10241,66	67
Zlēku pagasts	7865,72	73
Kopā	179 979,4	-

Kopumā novadā valsts meži ir 74,4 % un pārējie meži aizņem 25,6 %. No koku sugām novada mežos dominē priedes, egles un bērzi, pēc meža augšanas tipa dominē damaksnis, šaurlapju ārenis un slapjais damaksnis¹¹¹.

Ventspils novadā pēc uzņēmumu nozares vienas no populārākajām nozarēm ir mežkopība un citas mežsaimniecības darbības, mežizstrāde, zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana. Uzņēmums ar lielāko apgrozījumu novadā ir SIA "Kurekss" (Tārgales pagastā), kas nodarbojas ar zāģēšanu, ēvelēšanu un impregnēšanu. Otrs lielākais uzņēmums novadā pēc apgrozījuma ir SIA "Niedrāji MR" (Ugāles pagastā), kas nodarbojas ar mežizstrādi. Abos uzņēmumos ir lielākais nodarbināto skaits novadā.

4.8.2. LAUKSAIMNIECĪBA

2023. gada sākumā lauksaimniecībā izmantojamās zemes Ventspils novadā aizņēma 19,1% no novada kopējās teritorijas jeb 46 996 ha. No lauksaimniecības zemes 63,7 % sastāda aramzeme, 18,3 % ganības, 17 % pļavas un 0,9% augļu dārzi.¹¹²

Ventspils novadā 2022. gadā bija apstiprinātas 34 115,12 ha lielas kultūraugu platības. Lielākās kultūraugu platības deklarētas Vārves pagastā, Tārgales pagastā un Užavas pagastā (10. tabula). Dominējošie kultūraugi novadā 2022. gadā, pēc apstiprinātajām platībām, bija ilggadīgie zālāji, vasaras kvieši, ziemas rapsis, aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu maisījums un auzas¹¹³.

10.tabula. Deklarēto kultūraugu platību apjoms pa Ventspils novada Piltenes pilsētā un pagastos 2022.gadā¹¹⁴

Pagasts	Apstiprināto kultūraugu platība (ha)	% no kopējās kultūraugu platības	% no pilsētas/ pagasta platības
Ances pag.	3108,11	9,1	7,9
Jūrkalnes pag.	243,31	0,7	2,4
Piltene	295,29	0,9	53,5
Piltenes pag.	3231,76	9,5	16,4

¹¹⁰Valsts meža dienests, statistika 2023., www.vmd.gov.lv

¹¹¹Valsts meža dienests, statistika 2023., www.vmd.gov.lv

¹¹²Valsts zemes dienesta dati, zemes sadalījums zemes lietošanas veidos (mērvienība - hektāros). Dati uz 01.01.2023.

¹¹³Apstiprināto kultūraugu platību apjoms pa novadiem un pagastiem par 2022.gadu. Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

¹¹⁴Apstiprināto kultūraugu platību apjoms pa novadiem un pagastiem par 2022.gadu. Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

Popes pag.	1638,56	4,8	9,8
Puzes pag.	2418,68	7,1	11,7
Tārgales pag.	4911,63	14,4	13,5
Ugāles pag.	2765,83	8,1	9,5
Usmas pag.	697,87	2,0	3,2
Užavas pag.	3393,33	9,9	27,1
Vārves pag.	7300,53	21,4	58,3
Ziru pag.	3216,04	9,4	20,9
Zlēku pag.	894,18	2,6	8,3
Kopā	34115,12	100,0	-

Pēc lauksaimniecības dzīvnieku skaita (dzīvnieku reģistra datiem), uz 2023. gada sākumu, Ventspils novadā dominē liellopi un cūkas.¹¹⁵

Analizējot aktīvos uzņēmumus pēc nozares, Ventspils novadā 2022. gadā, visvairāk uzņēmumu nodarbojas ar jaukto lauksaimniecību (augkopība un lopkopība) – 171, graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšanu – 49, lopkopības papilddarbības – 29, piena lopkopība – 22, dārzeņu audzēšana – 14, citu liellopu audzēšana – 13. Lielākie lauksaimniecības uzņēmumi novadā 2022. gadā bija ir SIA “Zemkopība” (graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana, Tārgales pag.), SIA “Jāņlejas” (piena lopkopība, Ances pag.), SIA “Akmeņkalni” (jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība, Vārves pag.) u. c.¹¹⁶

Bioloģiskajā lauksaimniecībā Ventspils novadā darbojas 34 uzņēmēji, kas nodarbojas ar augkopību, pārstrādi un lopkopību.¹¹⁷

Valsts vides dienesta Ventspils reģionālā vides pārvalde pēdējos gados saņēmusi sūdzības par vidi negatīvi ietekmējošām lauksaimniecības darbībām. 2016. gadā saņemta sūdzība par SIA “Ugāles agro”, kas izlej šķidrmēslus uz lauka laikā, kad tas nav atļauts, 2017. gadā par kūsmēslu smaku Vārves pagastā no z/s “Stepnieki” kūsmēslu izkļiedes uz laukiem un Popes pagasta māju “Meiri” govju ganāmpulku, kas brīvi kļīst gar Rindas upi, kur nokārto dabiskās vajadzības, bet iedzīvotāja šo ūdeni izmanto, lai mazgātos. 2018. gadā saņemta sūdzība par vircas noplūdi Popes pagastā pie mājām “Līcnieki”.¹¹⁸

Lauksaimniecības radītais piesārņojums ir viens no cēloņiem un riskiem virszemes ūdensobjektu kvalitātes uzlabošanai. Kā būtiska lauksaimniecības ietekme tiek noteikta Užavas upei. Pasākumi, kas veicinātu tās kvalitātes uzlabošanu būtu ierīkot ilggadīgos stādījumus aramzemēs, ieviest konservējošo (minimālo) augsnes apstrādi, samazināt slāpekļa mēslojuma lietojumu (par 20% no normas), izveidot sedimentācijas dīķus(baseinu).¹¹⁹

Nesaimnieciska, nepārdomāta un intensīva lauksaimniecība atstāj nozīmīgu negatīvu ietekmi uz vidi kopumā, ne tikai uz virszemes un pazemes ūdeņiem, bet arī gaisa kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. Lai gan novadā dominē meža zemes, tomēr arī lauksaimniecība ieņem nozīmīgu vietu novada ekonomiskajā darbībā. Ņemot vērā salīdzinoši augsto bioloģisko daudzveidību, attīstot novadā lauksaimniecību, pēc iespējas būtu nepieciešams vairāk aktivizēt tādu saimniekošanu, kas atstātu pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi, t. sk. virszemes un pazemes ūdeņiem un veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu novadā. Svarīga ir esošo plāvu un ganību apsaimniekošana, kā arī atbilstoša bioloģiski vērtīgo zālāju izmantošana, lai tās neaizaugtu ar krūmiem un tajās saglabātos vērtīgās un aizsargājamās sugas un to daudzveidība. Zemju īpašnieki, kuru īpašumos ir konstatēti bioloģiski vērtīgi zālāji, var pieteikties atbalsta maksājumu saņemšanai par pareizu zālāju apsaimniekošanu.

4.8.3. DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVES UN KARJERU IZSTRĀDES TERITORIJAS

Ventspils novada teritorijā atrodas (pilnībā vai daļēji) derīgo izrakteņu atradnes:

- 133 būvmateriālu izejvielu derīgo izrakteņu atradnes (smilts, smilts-grants, māls, smilšmāls);
- 141 kūdras atradnes¹²⁰;

¹¹⁵Lauksaimniecības datu centrs, reģistri. Lauksaimniecības dzīvnieki. 01.01.2023.

¹¹⁶Lursoft statistikas dati, www.lursoft.lv

¹¹⁷Lauksaimniecības datu centra publiskā datu bāze. Bioloģiskās lauksaimniecības statistika, 28.07.2023.

¹¹⁸Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes dati, vēstule Nr. 9.4. – 11/1647. 06.09.2019.

¹¹⁹Ventas upju baseina apgabalā ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2022. - 2027.gadam, LVGMC.

¹²⁰<https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/zemes-dzilu-informacijas-sistema>

- o 28 sapropeļa atradnes¹²¹.

Zemes dzīļu izmantošanas licences derīgo izrakteņu ieguvei pēdējos gados izsniegtas un ir derīgas divām organizācijām - SIA "ZIBU Ventspils" (Vārves pagasts (kūdras atradnes "Vārves purvs" iecirknis "Purvmalas", kūdras atradne "Vārves purvs") un Ventspils novada pašvaldībai (Piltene pag., smilts-grants un smilts atradne "Grantskalni (Ozollejas)).¹²²

No būvmateriālu izejvielu atradnēm, pēc pieejamajiem datiem, tiek izmantotas 14 atradnes, kuras atrodas Ances, Piltene, Popes, Puzes, Ugāles, Užavas, Vārves un Ziru pagastos. Atradnes galvenokārt tiek izmantotas smilts, smilts – grants ieguvei.¹²³

No kūdras atradnēm tiek izmantota – atradne "Vārve", Vārves pagastā (2019. gadā A krājumi 85,46 tūkst. t., N krājumi 518,14 tūkst. t. ¹²⁴). Kūdru Vārves pagastā iegūst uzņēmums SIA "ZIBU Ventspils".

Plašāku derīgo izrakteņu ieguvei Ventspils novadā ierobežo to atrašanās, pārklāšanās vai robežošanās ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, novadā ir ievērojams skaits dabas liegumu, kuros tiek aizsargāti īpaši aizsargājami biotopi, t. sk. purva biotopi, kuros veidojusies kūdra.

Ventspils novadā plānota derīgo izrakteņu ieguve smilts-grants un smilts atradnē "Dižkorsīši" 22,94 ha platībā Užavas pagastā. Paredzētajai darbībai izstrādāts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums un norītējusi sabiedriskā apspriešana.¹²⁵

Derīgo izrakteņu ieguve ir saistīta ar potenciālu negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi (gaisa piesārņojums, troksnis, hidroloģiskās un bioloģiskās izmaiņas u. c.), līdz ar to svarīgi ir veicot derīgo izrakteņu ieguvei, ņemt vērā normatīvo aktu prasības un paredzēt pasākumus, lai veiktā darbība pēc iespējas atstāt mazāku negatīvo ietekmi uz vidi (bioloģiski vērtīgām teritorijām, pilsētu, ciemiem, kultūrvēsturiskiem objektiem, ainavām u. c.).

4.8.4. ŪDENSĀIMNIECĪBĀ UN ENERĢĒTIKĀ IZMANTOJAMĀS TERITORIJAS

Ventspils novadā atrodas divas mazās hidroelektrostacijas (HES) uz Engures upes - Gravas HES (Usmas pagasts) un "Vecdzirnavas" HES (Ugāles pagasts).

Uzstādot mākslīgas konstrukcijas uz upēm, tiek mainīta dabiskā gan ūdens, gan tajā esošo organismu un sanešu plūsma. Krasas ūdens līmeņa svārstības ietekmē upē mītošos dzīvos organismus. Kā viena no būtiskākajām ietekmēm un riskiem Engures upes kvalitātei ir HES un aizsprosti. Arī Usmas ezeram un Pāces upei, kā vienas no būtiskajām slodzēm, kas var ietekmēt to kvalitāti ir HES un aizsprosti. Lai uzlabotu Engures upes kvalitāti nepieciešams būvēt zivju ceļus uz HES aizsprostiem. Pāces upes kvalitātes uzlabošanai nepieciešams uzlabot upes gultnes laterālo nepārtrauktību, nojaucot aizsprostus.¹²⁶

4.9. APDZĪVOTĀS VIETAS

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu un spēkā esošo Ventspils novada teritorijas plānojumu, novadā ir šādas apdzīvotās vietas:

- o Piltene;
- o Ances pagasta ciemi - Ance, Irbene, Jorņiņi, Lonaste, Rinda, Virpe;
- o Jūrkalnes pagasta ciemi – Jūrkalne, Labrags, Ošvalki;
- o Popes pagasta ciemi – Desciems, Jaun muiža, Pope, Spiņņi, Topciems, Vēde;
- o Puzes pagasta ciemi – Amele, Blāzma, Puzenieki, Puzes muiža, Stikli;
- o Tārgales pagasta ciemi – Akmeņdziras, Būšnieki, Dokupe, Jaunciems, Jaunupe, Krievlauki, Lielirbe, Liepene, Lūžņa, Miķeltornis, Oviši, Packules ciems, Standzes ciems, Tārgale;
- o Ugāles pagasta ciemi – Māteri, Ugāle;
- o Usmas pagasta ciemi – Amjūdze, Ragbrūžciems, Usma;

¹²¹ Ventspils rajona teritorijas plānojums, 2006.

¹²² Zemes dzīļu izmantošanas licences. <https://registri.vvd.gov.lv/>, 03.10.2023.

¹²³ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", Derīgo izrakteņu reģistrs.03.10.2023.

¹²⁴ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", Derīgo izrakteņu reģistrs. A – izpētītie, N – novērtētie.

¹²⁵ Vides pārraudzības valsts birojs, www.vpvb.gov.lv, 10.08.2023.

¹²⁶ Ventas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2022. - 2027.gadam, LVĢMC.

- Užavas pagasta ciemi – Sārnate, Užava, Vendzavas;
- Vārves pagasta ciemi – Cirpstene, Leči, Pasiekste, Vārve, Ventava, Zūras;
- Zitu pagasta ciems – Ziras;
- Zlēku pagasta ciems – Zlēkas;
- mazciemi¹²⁷;
- viensētas¹²⁸.

Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes ietvaros izvērtēts priekšlikums grozīt Sārnates ciema robežu.

Saskaņā ar darba uzdevumu teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei, viens no uzdevumiem noteikts izvērtēt Užavas pagasta Sārnates ciema statusa maiņu. Pašvaldība saņēmusi vairāku nekustamo īpašumu īpašnieku ierosinājumu izslēgt vairākas zemes vienības no ciema robežām, pamatojot ierosinājumu ar plašākām izmantošanas iespējām atrodoties ārpus ciema teritorijas. Izstrādājot Teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakciju tika sagatavots ciema robežas izmaiņu iespējamais variants un informācija ar ieguvumiem un zaudējumiem no teritorijas izmantošanas iespēju viedokļa zemes vienībai atrodoties ciemā vai lauku teritorijā.

16.04.2021. tika organizēta attālināta darba grupas sanāksme, piedaloties Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātājiem, pašvaldības pārstāvjiem un vairākiem Sārnates ciema iedzīvotājiem (nekustamo īpašumu īpašniekiem), kas bija izteikuši ierosinājumu izskatīt iespēju atsevišķas zemes vienības izslēgt no Sārnates ciema robežām. Darba grupas diskusiju rezultātā tika izvēlēta alternatīva negrozīt Sārnates ciema robežu. Lēmums, galvenokārt, pamatots ar ciema atrašanos Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā un nenozīmīgiem ieguvumiem teritorijas izmantošanā, ja zemes vienības tiktu izslēgtas no ciema teritorijas.

Citu novada teritorijā esošo ciemu robežu vai statusu izmaiņu nepieciešamība Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes ietvaros nav vērtēta. Spēkā esošajā Ventspils novada teritorijas plānojumā (pamatdokumentā) esošo piekrastes ciemu robežas apstiprinātas saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Ņemot vērā, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem netiek grozīta neviena piekrastes ciema robežas, Vides pārskatā netiek iekļauts esošo piekrastes ciemu robežu noteikšanas pamatojums.

¹²⁷ vēsturiski izveidojusies apdzīvota vieta ar dominējošu izklaidu vai dominējošu koncentrētu apbūvi, kurai novada teritorijas plānojumā nav noteiktas robežas un kuras nosaukums ir iekļauts Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Vietvārdu datubāzē. Novada dome vai pašvaldības kompetentā institūcija nosaka mazciemā ietilpstošās adreses

¹²⁸ savrupa viena dzīvojamā ēka vai savrupas vairākas dzīvojamās ēkas, kā arī ar šo ēku vai ēkām funkcionāli saistītās saimniecības ēkas teritorijā, kur zemi primāri izmanto lauksaimniecības vai mežsaimniecības vajadzībām. Viensētas statusu piešķir pašvaldības dome, piešķirot viensētai nosaukumu.

5. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GROZĪJUMI NETIKTU ĪSTENOTI

Kā norādīts Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes Darba uzdevumā, tad grozījumu izstrādes pamatojums ir, lai īstenojot Ventspils novada teritorijas plānojumu, tiktu novērstas konstatētās neprecizitātes un nepilnības, kas būtu papildināmas vai labojamas, un kuru risināšana iespējama veicot grozījumus teritorijas plānojumā.

1. Netiktu novērstas Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu nepilnības un atsevišķas neatbilstības spēkā esošajiem ārējiem normatīvajiem aktiem.
2. Uzsākot Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi, saņemti 23 fizisko un juridisko personu iesniegumi ar priekšlikumiem. Neizstrādājot Teritorijas plānojuma grozījumus, priekšlikumu iesniedzējiem nebūtu iespējams īstenot savas plānotās attīstības ieceres. Savas attīstības iecerei būtu jāizstrādā lokālplānojuma, lai grozītu teritorijas plānojumu vai jāgaida jauns Ventspils novada teritorijas plānojums.
3. 07.10.2019. un 15.10.2020. tika grozīti Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumi Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", kas nosaka vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei un teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju. Neveicot Teritorijas plānojuma grozījumus netiktu nodrošināta tā atbilstība normatīvo aktu prasībām.
4. 15.10.2020. tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumos Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", kas cita starpā būtiski atviegloja vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietojuma nosacījumus. Neveicot Teritorijas plānojuma grozījumus, netiktu noteiktas "Teritorijas, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība, kuru jauda ir lielāka par 20 kW" (TIN14) un "Putnu un sīkspārņu migrācijai nozīmīga teritorija" (TIN118).
5. 15.10.2020. tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumos Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", kas cita starpā noteica, ka vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW ir atļauta Mežu teritorijā (M), atbilstoši teritorijas plānojuma nosacījumiem. Neveicot Teritorijas plānojuma grozījumus, netiktu noteikta un attēlota funkcionālās zonas Meža teritorija (M) apakšzona Meža teritorija (M1), kur atļauta vēja elektrostaciju un vēja parku izvietošana.
6. Teritorijas plānojuma grozījumos netiktu integrēti spēkā esoši lokālplānojumi, kas tika izstrādāti, lai īstenotu vēja elektrostaciju būvniecību – Teritorija, ar atšķirīgiem noteikumiem vēja elektrostaciju izvietojumam (TIN119).
7. Netiktu noteiktas "Teritorijas, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja" (TIN15). Netiktu pārskatītas prasības derīgo izrakteņu ieguvei novadā un dzēsta funkcionālā zona Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1), kur galvenā izmantošana bija noteikta derīgo izrakteņu ieguve.
8. Saskaņā ar pētījuma "Ventspils novada ainavas un to vērtības" datiem netiktu noteiktas novada augstvērtīgas ainavu telpas - Kultūrvēsturiski augstvērtīgā ainavu telpa (TIN51), Vizuāli augstvērtīgā ainavu telpa (TIN52), Augstvērtīgā dabas ainavu telpa (TIN53).
9. Netiktu noteiktas un attēlotas "Teritorijas, kurā ierīko centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas" (TIN16).
10. Netiktu aktualizēta un grozīta spēkā esošajā Ventspils novada teritorijas plānojumā noteiktā Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjosla. Aizsargjosla grozīta ņemot vērā Aizsargjoslu likuma un Ministru kabineta 11.06.2024. noteikumu Nr.351 "Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika" prasības.
11. Netiktu pārskatītas pamatdokumentā noteiktās un attēlotās "Teritorija krasta kāpu aizsargjoslā, kur atļauta tūrisma un atpūtas apbūve" (TIN13). Teritorijas plānojuma grozījumu 4.redakcijā šī teritorijas ar iepriekšējiem noteikumiem ir dzēsta.

6. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS UN VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Teritorijas plānojuma grozījumos ietverti risinājumi, kas noteiks turpmākos novada teritorijas izmantošanas un apbūves veidošanas noteikumus, transporta attīstību, pakalpojumu, uzņēmējdarbības un ražošanas attīstību, dzīvojamās apbūves un zaļo teritoriju veidošanu, prasības dabas resursu un kultūrvēsturisko vērtību apsaimniekošanai un saglabāšanai, inženiertīklu nodrošinājumam un vides ilgtspējīgai attīstībai.

Ņemot vērā, ka Teritorijas plānojuma grozījumos tiek iekļauti gan sociālekonomisko, gan dabas un kultūrvēsturisko jomu attīstības nosacījumi, plānošanas dokumentā noteiktie risinājumi nav viennozīmīgi vērtējami, jo, tos īstenojot, var tikt atstāta gan pozitīva, gan neitrāla, gan negatīva ietekme uz vidi novadā.

Teritorijas plānojumu grozījumu īstenošanas rezultātā visbūtiskāk ietekmēto teritoriju vides stāvoklis aprakstīts Vides pārskata 4. nodaļā. Izvērtējot Teritorijas plānojuma grozījumu Grafiskajā daļā veiktās izmaiņas, kā arī Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – TIAN), iezīmējas jomas teritorijas, kurām būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība, īstenojot atsevišķus projektus, veicot būvniecību vai arī atkārtoti pievērst uzmanību, izstrādājot teritorijas plānojumu vai lokālplānojumus:

- Būtiskākie problēmjautājumi izriet no Aizsargjoslu likuma 6. un 36. panta nosacījumiem, bet ne tiešā veidā tieši no teritorijas plānojuma grozījumiem cik vairāk, ja runā par teritorijas apsaimniekošanu, t.i., infrastruktūras izbūvi (noejas uz jūru, centralizētie kanalizācijas tīkli piekrastes ciemos vai bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas ietaises vai decentralizētās kanalizācijas sistēmas uzraudzība) vai pārbūvi, lai mazinātu antropogēnās slodzes ietekmi.
- Bļivi apdzīvotās vietas - Piltene un ciemu teritoriju apsaimniekošana, transporta un inženiertīklu infrastruktūras attīstība, pārbūve un vides kvalitātes uzlabošana, kā arī ievērojot TIAN nosacījumus un bļivu stādījumu veidošanu starp dzīvojamo apbūvi un rūpnieciskās apbūves teritorijām, lai pēc iespējas mazinātu negatīvo ietekmi (trokšņus, gaisa piesārņojumu u. c.).
- Nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana visās bļivi apdzīvotajās teritorijās (atbilstoša inženierapgāde, ielu/ceļu tīkls u.c.). Kanalizācijas, ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšana un ar centralizētajiem ūdensapgādes pakalpojumiem nodrošināto bļivas apbūves teritoriju (pilsētas un ciemu teritoriju) īpatsvara paaugstināšana (gan esošās, gan jaunveidojamās apbūves pieslēgšana pie esošajām centralizētajām sistēmām). Pašvaldībai rekomendējams izstrādāt mehānismu (saistošos noteikumus) esošās apbūves pieslēgumu veidošanai pie centralizētajiem inženiertīkliem un objektiem. Atzinīgi vērtējamas ar Teritorijas plānojuma grozījumiem noteiktās teritorijas ar īpašiem noteikumiem "Teritorija, kurā ierīko centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas" (TIN16). TIN16 teritorijas noteiktas Piltenes un ciemu teritorijās, kur ir izbūvēti centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas tīkli. Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta trešā daļa nosaka, ka teritorijas plānojumos ir jānorāda teritorijas, kurās jau ir izbūvēti kanalizācijas un ūdensapgādes tīkli un kur perspektīvā tos ir plānots ierīkot.
- Sakārtojot un attīstot transporta infrastruktūras objektus, izbūvējot jaunus veloceļus un gājēju infrastruktūru, veidot pārdomātus un sasaistītus risinājumus, lai neveidotos infrastruktūras pārrāvumi un avārijas situācijas, kad tiek traucēta gan gājēju, gan velosipēdistu, gan transporta kustība un drošība.
- Rūpnieciskās apbūves teritorijās un lauksaimniecības teritorijās, kurās atļauta vieglās, smagās ražošanas, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu un atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve, stingrāka darbības kontrolēšana, ievērot buferzonas, nepārsniegt piesārņojošo darbību atļautās emisijas, netiktu pieļautas būtiskas ietekmes, smakas, putekļi, troksnis u.c.
- Plānoto un esošo derīgo izrakteņu ieguves vietu potenciālās ietekmes (puteļi, troksnis, vibrācijas, ūdens trūkums, ūdensobjektu piesārņojums, samazināta bioloģiskā daudzveidība u. c.) uz vidi samazināšanas pasākumu stingra uzraudzība, TIAN noteikumu, VPVB nosacījumu ievērošana un pastāvīgs vides stāvokļa monitorings.
- Derīgo izrakteņu ieguve iespējama arī Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R), Lauksaimniecības teritorijās (L), Meža teritorijās (M, M1), Ūdeņu teritorijās (Ū), ja tās neatrodas pilsētas un ciemu teritorijās, līdz ar to iespējama derīgo izrakteņu ieguvēja konfliktsituācijas izveidošanās ar blakus esošo zemju īpašniekiem, it īpaši tuvumā esošo dzīvojamo māju īpašniekiem. Jāpievērš uzmanība TIAN nosacījumu ievērošanas uzraudzībai, iegūstot derīgo izrakteņus un veicot karjeru rekultivāciju.

- Vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecība funkcionālā zonā Meža teritorija (M1) – ņemt vērā aizsargājamo biotopu, sugu, mikroliegumu un to buferzonu sastopamību un izvietojumu. Darbību veicot ievērojot dabas aizsardzības jomas u.c. normatīvo aktu prasības.
- Īpaši aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plānu regulāra aktualizēšana un iekļauto teritorijas apsaimniekošanas pasākumu īstenošana un uzraudzība.
- Tūrisma un atpūtas aktivitāšu, lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās darbības, kā arī jaunu apbūves teritoriju sabalansēšana ar dabas aizsardzības interesēm, nepārsniedzot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, piekrastes, krasta kāpu aizsargjoslas, biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku u.tml. noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm (īpašu uzmanību pievēršot funkcionālajā zonā Savrupmāju apbūves teritorija (DzS2, DzS3), Dabas un apstādījumu teritorija (DA2), Lauksaimniecības teritorija (L) un Lauksaimniecības teritorija (L3), kā arī Meža teritorija (M).
- Attīstoties transporta infrastruktūrai un pieaugot transporta plūsmai veidojas troksnis, tiek ietekmēta gaisa kvalitāte, drošība, u.c. Ventspils novadā tiek plānota vairāku transporta infrastruktūras objektu izbūve un attīstība (Ventspils lidosta, Ugāles apvedceļš, tilta izbūve pār Ventu, u.c.). Galvenokārt ietekme no transporta infrastruktūras veidojas tās izbūves laikā un pieaugot transporta plūsmai. Izbūves laikā galvenokārt veidojas īslaicīga ietekme, kuru būtiski ir kontrolēt, lai netiktu nodarīti neatgriezeniski pārkāpumi. Pieaugot transporta plūsmai, lielākoties negatīva ietekme tiek radīta infrastruktūras objektu pieguļošajās teritorijās, pieaug trokšņa līmenis un gaisa piesārņojums, kā arī ir potenciāli avāriju draudi.
- Nepieļaut neattīrītu un/vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu ieplūšanu upēs un ezeros un dabiskā ūdens režīma mākslīgas izmaiņas upēs un ezeros (t.sk. ietekme no meliorācijas grāvjiem).
- Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā izvirzīto prasību ievērošana ūdensobjektu apsaimniekošanā un aizsardzībā, vides kvalitātes mērķu sasniegšana.
- Lokālu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanas efektivitātes un drošības videi paaugstināšana, nodrošinot decentralizēto (lokālo) kanalizācijas sistēmu notekūdeņu savākšanu, videi drošu transportēšanu un utilizēšanu atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī kontroli, lai notekūdeņi tiktu nogādāti uz attīrīšanas iekārtām, nodrošinot videi draudzīgu to apsaimniekošanu.
- Pamesto un neapsaimniekoto urbumu, kas ir potenciāli bīstami pazemes ūdens piesārņošanas avoti, apzināšana, apsekošana un tamponēšana. Pastiprinātas uzmanības pievēršana to turpmākai apsaimniekošanas kārtībai.
- Saimniecisko darbību – ražošanas, lauksaimnieciskās darbības, derīgo izrakteņu ieguves un mežsaimniecības sabalansēšana ar dabas aizsardzības interesēm.
- Atbilstoša meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, atbilstoši teritorijas esošajam vai plānotajām izmantošanas mērķim.
- Publisko ūdeņu un to piekrastes pieejamības paaugstināšana, izveidojot labiekārtotas atpūtas un peldēšanās vietas, veicot ūdeņu kvalitātes monitoringu, ierobežojot motorizēto ūdens transportlīdzekļu izmantošanu peldēšanās un atpūtas vietās.
- Rezervējot teritorijas pastaigu un tūrisma taku, kā arī veloceļu tīklu izveidei, jāizvērtē rekreācijai un tūrismam piemērotas teritorijas un objektu infrastruktūras, kā arī turpmākās attīstības virzieni saistībā ar bioloģiski un ainaviski augstvērtīgām teritorijām un dabas vērtību noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm.
- Degradēto teritoriju un objektu (bijušo fermu, ražošanas un tehnisko teritoriju, nepabeigto būvju u.c.) sakārtošana, rekultivācija un turpmākā izmantošana atbilstoši mērķim.
- Detalizētāka potenciāli piesārņoto vietu izpēte (augsnēs, grunts un pazemes ūdeņu piesārņojums) un piesārņojuma līmeņa novērtējums. Konstatējot piesārņojumu veikt teritorijas sanāciju. Teritorijā dzīvojamās vai publiskās apbūves izvietošana veicama tikai pēc konstatētā piesārņojuma novēršanas.
- Invazīvās ziedaugu sugas Sosnovska latvāņa (*Heracleum sosnowskyi Manden*) u.c. invazīvo sugu izplatīšanās vietu apzināšana un īstenojot kombinētos pasākumus (ķīmiskos, bioloģiskos, mehāniskos) novērst to izplatību un samazināt to izplatības teritorijas.
- Applūstošās teritorijās dzīvojamās apbūves veidošanu nepieļaušana, applūšanas risku un to ietekmes uz iedzīvotāju drošību un potenciālo vides piesārņošanu izvērtēšana.

7. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

7.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Starptautu konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās iekļauti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām un Kioto protokols

Konvencijas un uz tās pamata pieņemtā Kioto protokola mērķis ir normalizēt siltumnīcas gāzu daudzumu atmosfērā, nosakot gan vispārīgus pamatprincipus (konvencija), gan saistošos siltumnīcas gāzu emisiju samazināšanas apjomus (protokols).

Konvencija “Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, Orhūsas konvencija, Orhūsa (25.06.1998.)

Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu sadarbību vides jomā, nodrošinot piekļuves tiesības tiesu iestādēm, saņemt informāciju un piedalīties lēmumu pieņemšanā vides jomā.

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Berne (16.09.1979.)

Konvencijas mērķis ir nodrošināt aizsardzību Eiropas savvaļas augu un dzīvnieku sugām un to dzīvesvietām, t. sk. uzsverot aizsardzības nozīmi tām sugām, kuras ir apdraudētas, to skaits ātri samazinās vai tām draud pilnīga izzušana. Apdraudētu sugu saraksts izveidots trīs pielikumos un vēl vienā pielikumā norādītas aizliegtās dzīvnieku ieguves metodes. Konvencijas prasības ietvertas Latvijas normatīvajos aktos — LR likums “Par sugu un biotopu aizsardzību” (16.03.2000.), LR MK noteikumi Nr.396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.), LR MK noteikumi Nr.940 “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” (18.12.2012.), LR MK noteikumi Nr.199 “Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā” (28.05.2002.).

Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro (05.06.1992.)

Konvencijas mērķis ir saglabāt bioloģisko daudzveidību un izmantot ilgtspējīgi dzīvās dabas vērtības. Konvencijas prasības ietvertas likumos “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1999.) un “Sugu un biotopu aizsardzības likumā” (16.03.2000.).

Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija, Parīze (1972.)

Konvencijas mērķis ir apzināt, aizsargāt, popularizēt un saglabāt nākošajām paaudzēm kultūras un dabas vērtības, kam ir izcila vērtība gan vietējā, gan starptautiskā mērogā.

Eiropas ainavu konvencija, Florence (20.10.2000.)

Konvencijas mērķis ir sekmēt ainavu aizsardzību un pārvaldību, veidojot kopīgu sadarbību ainavu jomā Eiropā.

Eiropas Savienības (ES) direktīvas:

- ES Padomes direktīva 92/43/EEK “Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību” jeb Biotopu direktīva aizsargā augus, dzīvniekus, biotopus, un nodala īpaši aizsargājamus dabas apgabalus, veidojot aizsargājamo dabas teritoriju tīklu *Natura 2000*, kas izveidots dabas daudzveidības aizsardzībai.
- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 200/60/EK Ūdeņu struktūrdirektīvas (23.10.2000.) mērķi ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli, veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.
- ES Padomes direktīva 79/409/EEK “Par savvaļas putnu aizsardzību jeb Putnu direktīva” (02.04.1979.) aizliedz darbības, kas apdraud putnus (tīši nonāvē vai sagūstīta putnus, iznīcināt to ligzdas, iegūst putnu olas). Atsevišķām darbībām ir atsevišķi izņēmumi (tirdzniecība ar dzīvniekiem vai mirušiem putniem, medības, kas tiek atļauti dalībvalstīm, vienojoties ar Eiropas Komisiju).
- ES Padomes direktīva 2010/75/EK “Par rūpnieciskajām emisijām” (24.11.2010.) nosaka prasības rūpnieciskajām darbībām, paredzot īpašus noteikumus kurināmā un atkritumu sadedzināšanas iekārtām. Dalībvalstīm ir jāveic pamata un preventīvie pasākumi, lai iekārtās nerodas būtisks piesārņojums vai jāveic pasākumi tā novēršanai, izmantojot tehniski labākos pieejamos risinājumus.

7.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

Valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas augstākais dokumentu, kurā kā viena no prioritātēm ir daba kā nākotnes kapitāls. Izvirzot mērķi - Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā, dokumentā tiek analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

Izvirzīts mērķis – nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos. Izvirzītie valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva tiek īstenota, realizējot pakārtotas nozaru un teritoriju attīstības politikas.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam

Rīcības virzienā “Daba un Vide – “Zaļais kurss”” noteikti mērķi:

- 1) oglekļa mazietilpīga un klimatnoturīga attīstība;
- 2) bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;
- 3) īstenota vides, dabas resursu apsaimniekošanas un enerģētikas politika, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem.

Aizvietot fosilos energoresursus, izmantojot vietējos un atjaunojamos energoresursus, jo īpaši saules un vēja enerģiju, mazinās valsts atkarību no enerģijas importa, paaugstinās energoapgādes drošību un mazinās gaisa piesārņojumu

Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam

Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. Tas izstrādāts atbilstoši Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam noteiktajām prioritātēm un Eiropas Zaļā kursa stratēģiskiem mērķiem. Vides aizsardzības likuma 4. panta otrā daļa nosaka, ka Ministru kabinets apstiprina Vides politikas pamatnostādnes, ņemot vērā nacionālās prioritātes un Eiropas Savienības un starptautiskos nosacījumus.

Noteikti vides politikas mērķi:

- 1) virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- 2) veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- 3) saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
- 4) samazināt piesārņojumu.

Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam

Latvija ir apņēmusies kļūt klimatneitrāla līdz 2050.gadam. Stratēģija nosaka 100% siltumnīcefekta gāzes emisiju samazināšanu visos tautsaimniecības sektoros. Nesamazināmās siltumnīcefekta gāzes emisijas kompensēt ar piesaisti zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā un CO₂ piesaistes palielināšanu. Klimatneitralitātes sasniegšanai noteiktas divas iespējamās pamatpieejas:

- 1) tehnoloģiskie risinājumi;
- 2) dzīvesveida maiņa.

Mērķi tiek sasniegti, ieviešot oglekļa mazietilpīgas attīstības principus. Būtiska loma stratēģijas mērķu sasniegšanā ir pārejai no fosilo kurināmo lietošanas uz atjaunojamo energoresursu attīstīšanu.

Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. – 2030.gadam

Ilgtermiņa mērķis – uzlabojot enerģētisko drošību un sabiedrības labklājību, ilgtspējīgā, konkurētspējīgā, izmaksu efektīvā, drošā un uz tirgus principiem balstītā veidā veicināt klimatneitrālas tautsaimniecības attīstību:

- 1) veicināt resursu efektīvu izmantošanu, kā arī to pašpietiekamību un dažādību;
- 2) nodrošināt resursu, un it īpaši fosilu un neilgtspējīgu resursu, patēriņa būtisku samazināšanu un vienlaicīgu pāreju uz ilgtspējīgu, atjaunojamo energoresursu un inovatīvu resursu izmantošanu;
- 3) stimulēt tādas pētniecības un inovāciju attīstību, kas veicina ilgtspējīgas enerģētikas sektora attīstību un klimata pārmaiņu mazināšanu.

Latvijā elektroenerģijas ražošanā ir zema energoresursu diversifikācija, kas būtiski ietekmē elektroenerģijas pašnodrošinājumu un energoatkarību no importētajiem fosilajiem resursiem. Plānots palielināt atjaunojamo

energoresursu īpašvaru elektroenerģijas ražošanā, palielinot uzstādītās VES un saules fotoelementu jaudas, ņemot vērā Latvijas elektroenerģijas pārvades tīklu kapacitāti, kas šobrīd ļauj palielināt tīklos nodoto elektroenerģijas apjomu par 800 MW.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma¹²⁹

Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas uzdevums ir sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu Latvijā, vienlaicīgi, sargājot dabu un nodrošinot dabas aizsardzības pasākumus visos līmeņos, valdības, pašvaldības un iedzīvotāju. Veicināt ārvalstu un vietējiem uzņēmējiem saskatīt prioritātes investīcijām un tehniskās palīdzības projektiem un nodrošināt Latvijas starptautisko saistību izpildi.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas stratēģiskie mērķi:

- Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- Saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- Nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.- 2028.gadam

Plāns izstrādāts atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma prasībām un pēctecīgi turpina Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2013.-2020. gadam noteiktos rīcībpolitikas virzienus, kā arī nosaka jaunus virzienus un pasākumus, kuri nepieciešami, lai sasniegtu starptautiskajos un nacionālajos politikas plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos noteiktās saistības un mērķus¹³⁰.

Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022. - 2027.gadam¹³¹

Upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāni un plūdu riska pārvaldības plāni ir vidēja termiņa attīstības dokumenti (to aptvertais laika periods ir 6 gadi), kas tiek izstrādāti ar mērķi sekmēt ilgtspējīgu, ar ekonomiskās attīstības interesēm sabalansētu ūdens resursu apsaimniekošanu, kā arī nodrošināt cilvēku un to radītās saimnieciskās vides aizsardzību no plūdu izraisītajiem riskiem.

8. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

8.1. TIEŠĀS UN NETIEŠĀS IETEKMES

Realizējot teritorijas plānojuma grozījumus noteiktos risinājumus, var veidoties nepastarpināti tiešās ietekmes uz vidi un mijiedarbībā starp vidi un tiešām ietekmēm - netiešās ietekmes uz vidi, ietekmes var būt gan pozitīvas, gan negatīvas.

8.1.1. TIEŠĀS IETEKMES

Lielākoties tiešo ietekmi uz vidi atstāj zemes lietojuma veida maiņa, no jauna būvējot - dzīvojamo, publisko, rūpniecisko apbūvi, attīstot transporta un inženierbūvju infrastruktūru, uzsākot derīgo izrakteņu ieguvu, veicot teritoriju atmežošanu vai meža ieaudzēšanu u. c. Galvenokārt, mainot zemes lietošanas veidu, tiek samazināta dabas pamatņu platība, konkrētās teritorijas bioloģiskā daudzveidība un potenciāli palielinās piesārņojums (gaisa, ūdensobjektu, augsnes u. c.).

Nozīmīgākās tiešās ietekmes, kas saistītas ar teritorijas plānojuma grozījumu risinājumu ieviešanu un zemes izmantošanas veidu maiņu būs derīgo izrakteņu ieguve, dzīvojamās, publiskās un ražošanas apbūves attīstības plānošana pašreiz esošajās lauksaimniecības un meža zemēs, inženierbūvju attīstības plānošana.

¹²⁹Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 1999.

¹³⁰Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam, VARAM, 2021.g., <https://www.varam.gov.lv/lv/media/6191/download>

¹³¹Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022. - 2027. gadam

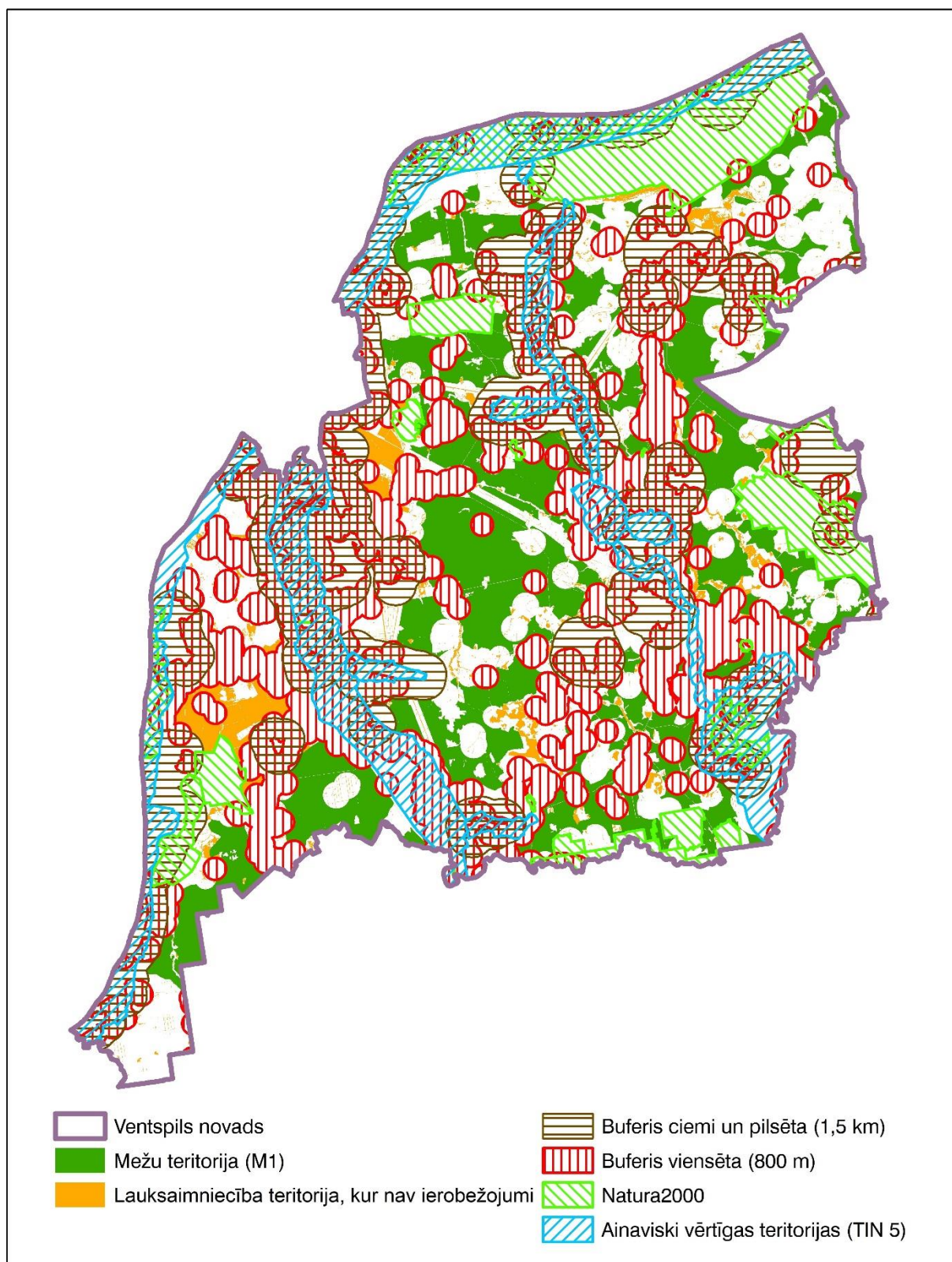
Potenciālo derīgo izrakteņu vietu ieguves ierīkošana un ekspluatācija saistās ar tiešu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Veicot atradnēs gruntsūdens atsūkņēšanu, pieguļošajā apkārtnē esošajās viensētu akās var samazināties ūdens. Novadot atsūkņēto gruntsūdeni dabiskā ūdensobjektā, var tikt atstāta nelabvēlīga ietekme uz zivju resursiem, izmainīta ūdens temperatūra un pH līmenis, palielināties suspendēto vielu koncentrācija u. c. Svarīgi ir nepieļaut normatīviem aktiem neatbilstoša atsūkņētā ūdens novadīšana vidē. Karjeru ierīkošana neatgriezeniski izmaina bioloģisko daudzveidību teritorijā. No derīgo izrakteņu ieguves var veidoties piesārņojošo vielu emisijas gaisā – izrakteņa iegūšanas procesā, no transporta un apstrādes procesā. Piesārņojošo vielu nonākšana augsnē un ūdenstecēs var veidoties tehnisko līdzekļu avāriju gadījumā. Troksnis un vibrācijas var veidoties un tehnisko līdzekļu izmantošanas un būtiskākā ietekme var veidoties no spridzināšanas darbiem, kad teritorijā var veidoties paaugstināta līmeņa troksni un vibrācijas, kas ietekmētu tuvumā esošo apbūvi.

Potenciālā vēja elektrostaciju būvniecība Mežu teritorijā (M1) saistās ar tiešu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Jāņem vērā, ka saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", ka ietekmes uz vidi procedūru (turpmāk – IVN) piemēro VES būvniecībai, ja to kopējā jauda ir 50 MW un vairāk, izņemot tādu VES, kurām piemērojams sākotnējais izvērtējums saskaņā ar Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likumu.

Jāņem vērā, ka "Mežu teritorijas" M1 noteiktas:

- ārpus pilsētas un ciemiem;
 - ne tuvāk dzīvojamajām ēkām lauku apvidū kā 800 m;
 - ārpus "Teritorijām, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība" (TIN14), kas noteiktas 1.5km attālumā no pilsētas vai ciema robežas;
 - ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- u.c.

Ventspils novads	Kopējā novada platība, ha	%
	245767	100 %
Lauksaimniecības teritorijas platība, kurai nav ierobežojumi VES būvniecībai	7366,68	3%
Mežu teritorija (M1)	45417,5	18,50%

7. ATTĒLS. Potenciālās vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecībai piemērotas teritorijas

Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likumu piemēro gadījumos, kad VES vai vēja parkam plānots noteikt **nacionālo interešu objekta statusu**. Attiecīgi pēc nacionālo interešu objekta statusa piešķiršanas VES būvniecība iespējama šajā likumā noteiktajās teritorijās un kārtībā, neatkarīgi no tā, vai attiecīgajā teritorijā pašvaldības teritorijas plānojums pieļauj vai nepieļauj VES novietošanu. Likuma mērķis ir noteikt atvieglotu IVN procesu vēja parku būvniecībai tādās teritorijās, kurās varētu nebūt būtiska ietekme uz vidi. Savukārt sākotnējā IVN procesu piemēro, ja VES tiek plānotas ārpus:

- 1) īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Natura 2000 teritorijām, mikroliegumiem, kā arī 2 km platām buferjoslām ap Natura 2000 teritorijām un putnu sugu aizsardzībai noteiktiem mikroliegumiem;

- 2) datu pārvaldības sistēmā "Ozols" reģistrētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm;
- 3) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas, kā arī virszemes ūdensobjektu aizsargjoslām;
- 4) aizsargjoslām (aizsardzības zonām) ap kultūras pieminekļiem.

Veidojoties jaunai blīvai dzīvojamajai apbūvei pilsētā un ciemos, būtiski, lai samazinātu tiešo ietekmju radīto slodzi uz vidi, tiktu sakārtota un izbūvēta ielu infrastruktūra, kvalitatīvi un efektīvi inženiertīkli, nodrošināta iespēja veidot pieslēgumus pie centralizētajām kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmām.

Veidojot apbūvi ainaviskās un kultūrvēsturiskās teritorijās un to tuvumā jāpievērš īpaša uzmanība, lai tā iekļaujas teritorijā un nemazina teritorijas esošo vērtību.

Detalizēti jāizvērtē tiešā ietekme uz vidi, ainavu, tuvākām un tālākām teritorijām, pirms tiek veikta zemes izmantošanas veidu maiņa. Svarīgi ir ievērot un kontrolēt TIAN iekļautos aizliegumus, ierobežojumus un nosacījumus dažādu teritoriju izmantošanai un atļautās apbūves, labiekārtojuma veidošanai, nodrošinājumam ar inženiertīkliem, kā arī ievērot normatīvos aktus, lai pēc iespējas mazinātu zemes izmantošanas veidu maiņas un konkrētu objektu (dzīvojamās apbūves, ražošanas, derīgo izrakteņu ieguves, inženiertīklu u. c.) tiešās ietekmes uz vides kvalitāti.

Izbūvējot jaunas un paplašinot ražošanas jaudas un esošās teritorijas rūpniecības uzņēmumos, nedrīkst pieļaut vai arī līdz minimumam jāsamazina piesārņojošo darbību ietekme uz apkārtējo vidi un dzīves kvalitāti, lai atmosfēras gaisā, virszemes un gruntsūdeņos nonāktu pēc iespējas mazāk piesārņojošo vielu emisiju. Kontrolējošajām institūcijām stingri jākontrolē ražošanas uzņēmumu darbība, lai tiktu ievērotas izsniegto piesārņojošo darbību atļaujās noteiktie vidē novadīto piesārņojošo vielu apjomu limiti. Pirms ražošanas uzņēmumu attīstības jāveic esošo un plānoto inženiertīklu, piebraukšanas iespēju un pieslēguma jaudu analīze un to plānoto atbilstību konkrētajās vietās, lai savlaicīgi tiktu novērstas problēmsituācijas, kas saistītas ar notekūdeņu apsaimniekošanu, emisiju novadīšanu vidē un citos aspektos. Vietās, kur saskaras ražošanas uzņēmumu un iedzīvotāju intereses, ikvienai rūpnieciskajai darbībai un/vai objekta būvniecībai jāveic publiskās apspriešanas procedūra, kā arī jānodrošina blīvu aizsargstādījumu joslas. Bet ir pieļaujama iespēja, ka uzņēmuma darbības rezultātā radītās emisijas, kas nonāk vidē var būt tikai tik nenozīmīgas, ka tiek ievērotas normatīvajos aktos izvirzītās prasības uz gaisa kvalitāti, virszemes un pazemes ūdeņiem, smakām, trokšņiem un līdz ar to iedzīvotāju dzīves kvalitāte tuvumā esošajās teritorijās netiek pasliktināta.

Ciemu teritorijās, kur nav centralizētā kanalizācijas nodrošinājuma, var radīt tiešu slodzi uz ūdensobjektu kvalitāti novadā. Līdz ar to, lai samazinātu tiešās ietekmes uz vidi, būtu jāuzlabo centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības efektivitāte, jānodrošina faktisko pieslēgumu izveide un jāveic inženiertīklu paplašināšana. Nav pieļaujama jaunu blīvu apbūves teritoriju attīstība, pirms nav sakārtota tehniskā infrastruktūra un nodrošināti pieslēgumi pie centralizētajiem tīkliem, kas veicina piesārņojuma nonākšanu vidē upēs, ezeros un citās ūdenstilpēs, meliorācijas novadgrāvjos, gruntī u. c. Tiešās ietekmes uz vidi tiks būtiski samazinātas, nodrošinot efektīvu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, kā arī piesārņoto vietu sanāciju un saimnieciskajā darbībā pielietojot videi draudzīgas metodes, nepieļaujot neattīrītu sadzīves notekūdeņu noteci ūdensobjektos vai iesūcinot gruntī.

Potenciālais tūristu skaita pieaugums novadā var veidot tiešu negatīvu ietekmi uz vidi, aizsargājamām dabas vērtībām, īpaši jūras piekrastē, ja novadā nav izveidota atbilstoša infrastruktūra. Nesankcionētas darbības, kā ugunsgrāku kurināšana, atkritumu atstāšana, augsnes nomīcīšana u.c. var atstāt negatīvas sekas. Tiešās ietekmes uz vidi samazināšanai novadā jāveido atbilstoša infrastruktūra – norādes, dabas takas, atkritumu urnas, atpūtas vietas, ugunsgrāku vietas.

Pozitīvu tiešu ietekmi uz vidi novadā radīs TIAN ietvertie aizliegumi, ierobežojumi un nosacījumi teritoriju izmantošanai, atļautajai apbūvei un labiekārtojuma veidošanai. Ievērojot un kontrolējot noteikumus, pašvaldība pēc iespējas mazinās zemes izmantošanas veidu maiņas un konkrētu objektu tiešās ietekmes uz vidi. Tiek paredzēts, ka tiks veicināta ūdensobjektu kvalitātes uzlabošanās, pašvaldības ūdenssaimniecības, atkritumu saimniecības u. c. pakalpojumu turpmāka attīstība un efektivitāte, tūrisma un atpūtas vietu labiekārtošana u. c.

8.1.2. NETIEŠĀS IETEKMES

Zemes vienību sadalīšana mazākās vienībās, tūristu skaita pieaugums, transporta noslodzes palielināšanās un saimniecisko darbību vērsšanās plašumā var veidot netiešu ietekmi uz vidi.

Sadalot zemi mazākās vienībās un veidojot jaunu apbūvi, tiek veikta zemes kategorijas maiņa, kas samazina dabas pamatnes apjomu un rada salīdzinoši lielāku ietekmi uz vidi. Ietekme uz vidi tiek vērtēta kā maznozīmīga, ja apbūve tiek veikta esošo apdzīvoto vietu robežās un netiek apbūvētas jaunas dabas teritorijas. Rūpīgi jāizvērtē plānotā

apbūve vai cita veida darbība, kas ietekmē zemes virskārtu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kultūras pieminekļu un ūdensobjektu tuvumā.

Veicot zemes lietošanas kategoriju maiņu, izbūvējot jaunus objektus - dzīvojamo un publisko apbūvi, tehnisko un transporta infrastruktūru, ražošanas objektus, iegūstot derīgos izrakteņus tiek samazinātas dabas pamatnes un savvaļas sugu dzīvotņu platības. Svarīgi pievērst uzmanību, ja apbūves un ražošanas paplašināšana notiek īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā (ar augstu bioloģisko vērtību). Nav pieļaujama ražošanas uzņēmumu teritorijas paplašināšana īpaši aizsargājamo dabas teritorijas virzienā.

Attīstot transporta infrastruktūru, izbūvējot, atjaunojot ceļus un ielas var radīt troksni, gaisu piesārņojošās vielas no izplūdes gāzēm, augsnes piesārņojumu ar eļļām un degvielām. Šī ietekme uz vidi parasti ir īslaicīga un neatstāj ilgstošu ietekmi uz vidi. Lai samazinātu ietekmi uz vidi, izbūves darbus izstrādā atbilstoši projektam un normatīvajiem aktiem, būvniecības tehnikas uzpildīšanai jānotiek tam speciāli paredzētās vietās un ja nepieciešams, jāparedz pasākumi trokšņa mazināšanai.

Paplašinoties saimnieciskajai darbībai, vide var tikt netieši ietekmēta. Pieaugot mežsaimniecības apjomam, var tikt samazināta bioloģiskā daudzveidība un neskartā vide, intensīvās ražošanas lauksaimniecība var piesārņot vidi ar minerālmēsliem, kas veicina ūdensobjektu aizaugšanu un Baltijas jūras ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos.

Nepārsniedzot trokšņa, gaisa un virszemes ūdeņu robežvērtības, netiešās ietekmes neatstāj nozīmīgas sekas uz vidi.

Tūrisma jomai attīstoties novadā un pieaugot tūristu skaitam, tiktu sakārtota vide, bet pastāvētu risks pieaugt arī antropogēnajai slodzei. Lai samazinātu apmeklētāju negatīvo ietekmi uz vidi, jāattīsta pārdomāta un sakārtota tūrisma un atpūtas infrastruktūra.

Derīgo izrakteņu ieguves karjeru tuvumā, būvniecības procesos, lai samazinātu netiešo ietekmi uz vidi, kā arī to tuvumā esošajām aizsargājamām dabas teritorijām, svarīgi ir ievērot TIAN noteikumus.

Pieaugot iedzīvotāju skaitam novadā un attīstoties saimnieciskajai darbībai vide var tikt netieši ietekmēta, īpaši pieaugot vidē novadīto notekūdeņu apjomam, kas veicina ūdensobjektu aizaugšanu un Baltijas jūras ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos, nonākot tajā piesārņojumam.

Pozitīvu netiešu ietekmi uz vidi veicinātu sabiedrības vides izglītības aktivitātes un informējoši pasākumi par ietekmes uz vidi radīto negatīvo seku samazināšanas iespējām, ko var darīt ikviens novada iedzīvotājs, piemēram, par pieslēgšanos centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, kvalitatīvu un efektīvu individuālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanu u. c.

8.2. ĪSLAICĪGĀS UN ILGLAICĪGĀS IETEKMES

8.2.1. ĪSLAICĪGĀS IETEKMES

Ietekmes, kas ir īslaicīgas, veidojas uz vidi galvenokārt būvniecības procesā un lielākā daļa šo ietekmju tiek pārtrauktas līdz ar būvniecības darbu izbeigšanu. Būvniecības procesā - dzīvojamo, publisko, ražošanas ēku un būvju, ielu un ceļu, dažāda veida inženiertīklu - siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, sakaru, elektroapgādes u.c. objektu būvniecība vai pārbūve rada īslaicīgus traucējumus vidē - troksni, zemsedzes bojājumus, būvgružus, putekļu emisijas, vibrācijas.

Būvniecības procesu gaitā svarīgi ir kontrolēt, lai vidē tieši nenonāk bīstamas vielas. Iespējama teritorijas piegružošana ar būvniecības atkritumiem un sadzīves atkritumiem, piesārņošana ar naftas produktiem no autotransporta. Var veidoties gruntsūdeņu piesārņojums (gadījumā, ja gruntsūdeņi ir tuvu zemes virskārtai), ko rada mašīnu un mehānismu nepareiza izmantošana un degvielas, smērvielu, arī šķidro būvmateriālu (krāsu, laku u. c.) noplūdes zemes virskārtā.

Sezonālais tūristu skaita pieaugums arī var veidot īslaicīgu ietekmi uz vidi. Jūras piekraste, neskartie meži un laivošanai piemērotās upes pavasara un vasaras sezonā piesaista ievērojamu skaitu apmeklētāju. Līdz ar to pašvaldībai aktīvajā tūrisma sezonā jāseko līdzi apmeklētāko objektu vides un infrastruktūras stāvoklim.

Laikā, kad uz vidi tiek veikta īslaicīga ietekme, jānovērtē vai bojājot un iznīcinot augsnes virskārtu netiek iznīcināti vērtīgi biotopi un sugas, neatgriezeniski bojāti tuvumā augošie koki, piesārņota augsne ar būvniecības materiāliem, ķīmiskām vielām un piesārņoti gruntsūdeņi.

8.2.2. ILGLAICĪGĀS IETEKMES

Ilglaicīgu ietekmi uz vidi atstāj zemes lietošanas kategorijas maiņa. Attīstoties apbūvei, transporta infrastruktūrai un inženierbūvēm, uz vidi var tikt radīta ilglaicīga ietekme. Palielinoties transporta plūsmām, kuru intensitāte ir augsta noteiktos ceļu posmos, ielās, uz vidi tiek radīta ilgstoša ietekme, ko izraisa autotransporta radītais troksnis, vibrācijas un izplūdes gāzes.

Lauksaimniecības zemju intensīva izmantošana arī rada ilglaicīgu ietekmi uz vidi, nepārdomāti saimniekojot, tiek noplicināta augsne un virszemes ūdeņi piesārņoti ar mēslojumu un augu aizsardzības līdzekļiem.

Ventspils novadā ir salīdzinoši liels mežu īpatsvars un maz lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību, līdz ar to ir atbildīgi jāizvērtē TIAN izvirzītie nosacījumi par mežu ieaudzēšanu lauksaimniecības teritorijās pašvaldībā un atbildīgajās institūcijās. Pirms zemes lietošanas kategorijas maiņas, jāizvērtē katru plānoto atsevišķo gadījumu un iespējamo ietekmi uz vidi (t.sk. ainavu, hidroloģisko režīmu, sugu dzīvotnēm, u.c.), kā arī jāievēro īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

8.3. SUMMĀRĀS IETEKMES

Vairāku ietekmju kopums ir summārās ietekmes, kas var veidoties realizējot teritorijas plānojuma grozījumos paredzētos pasākumus.

Gan tieši, gan netieši, negatīvo summāro ietekmi uz vidi mazinās normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, kas ņemti vērā izstrādājot teritorijas plānojuma grozījumus un TIAN noteiktās prasības. Bet kopumā tiek plānots, ka summārā ietekme uz vidi būs pozitīvāka, nekā teritorijas plānojuma grozījumus neīstenojot.

Teritorijas plānojuma grozījumu realizēšana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kāda tā ir pašlaik ņemot vērā vides aizsardzības normatīvus un atbildīgo institūciju izvirzītās prasības. Līdz ar to novadā nevajadzētu veidoties lielākai ietekmei uz piejūras teritorijām, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kultūrvēsturisko un ainavisko mantojumu nekā salīdzinot ar spēkā esošā teritorijas plānojuma regulējumu.

Izstrādājot teritorijas plānojuma grozījumus, tiek saskaņots un atrasts kompromisa risinājums starp novada iedzīvotāju, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un aizsardzības un pašvaldības attīstības interesēm.

Izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus, zemes ierīcības projektus un veicot būvniecību, svarīgi ir novērtēt katras konkrētās ieceres un aktivitātes potenciālās kumulatīvās ietekmes uz vidi, ko nav iespējams izdarīt teritorijas plānojuma grozījumu mērogā. Konkrēta projekta realizācijas ietvaros jāizvērtē plānotās darbības un jānodrošina, lai summārā ietekme būtu pēc iespējas mazāka un neradītu neatgriezeniskas sekas.

Pēc pieejamās informācijas var secināt, ka lielāko ietekmi uz vidi novadā var radīt antropogēnā slodze uz piejūras teritorijām, derīgo izrakteņu ieguve, vēja elektrostaciju būvniecība, intensīva lauksaimniecība un mežu izciršana.

Potenciālo summāro ietekmju samazināšanai svarīgi ir ievērot un kontrolēt (veikt nepārtrauktu monitoringu) TIAN iekļautos nepieciešamos pasākumus, kā arī ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) un atbildīgo vides institūciju nosacījumus.

9. IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

Teritorijas plānojuma grozījumos, iekļauti vairāki nosacījumi un pasākumi, kurus ievērojot, tiks samazināta vai novērsta negatīvā ietekme uz vidi.

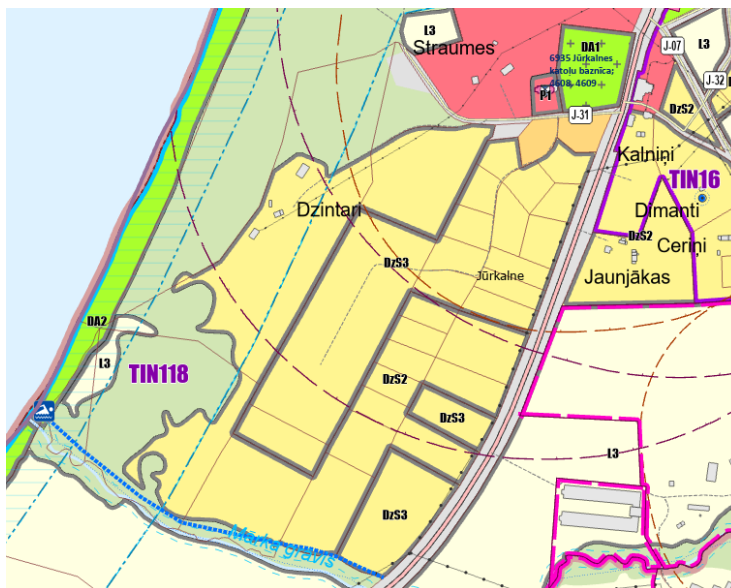
9.1. FUNKCIONĀLĀ ZONĒJUMA IZMAIŅAS

1. **Funkcionālajās zonās noteikts vairāku izmantošanas veidu apraksts**, lai nošķirtu kāda izmantošana atļauta un kāda nav atļauta, piemēram, Savrupmāju apbūves teritorijā (DzS) atļauta *Tirdzniecības vai pakalpojumu objektu apbūve (12002): veikals, aptieka, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmums, amatniecība, sadzīves un citu pakalpojumu objekts, izņemot degvielas uzpildes stacijas, gāzes uzpildes stacijas vai transporta apkāpes uzņēmumus vai citus objektus, kas veic piesārņojošas darbības.*

Spēkā esošajā teritorijas plānojumā izmantošanas veidu apraksts nav noteikts. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ievērojami sašaurinātas izmantošanas iespējas, izslēdzot iespējas blakus veidoties savstarpēji konfliktējošām izmantošanām, piemēram, dzīvojamā apbūve un piesārņojumu (troksnis, palielināta transporta plūsma) radoša saimnieciskā darbība. Vienlaicīgi samazinātas iespējas izmantot teritoriju veidā, kas atstāj ietekmi uz vidi.

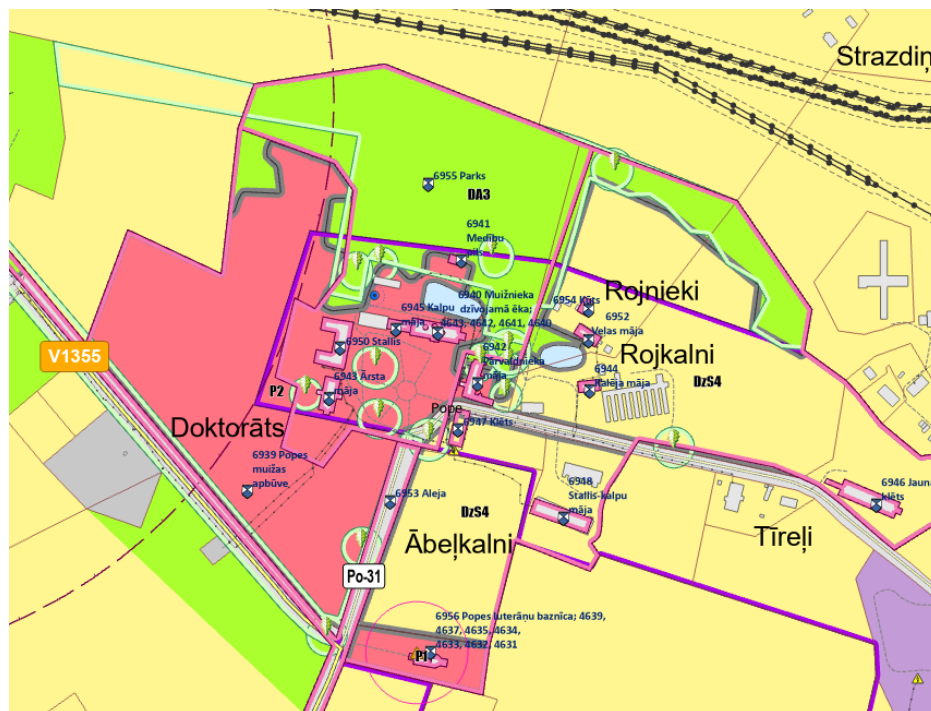
2. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes ietvaros, pamatojoties uz izstrādātāja priekšlikumiem un darba grupu lēmumiem **veiktas izmaiņas funkcionālajā zonējumā un zonu izmantošanas un apbūves noteikumos:**

- ☐ ar mērķi veidot tradicionālajai lauku apbūvei ciemos (īpaši piekrastes ciemos) atbilstošākas dzīvojamās teritorijas, vairākās funkcionālajās zonās, piemēram *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS, DzS1, DzS2), Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM), Lauksaimniecības teritorija (L2)* samazināts atļautais ēkas augstums;
- ☐ Jūrkalnes ciema centra daļā, pēc īpašnieku ierosinājuma esošās *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS2)* vietā izveidota jauna apakšzona *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS3)*, pieļaujot veidot mazākas zemes vienības – 1200 m² (spēkā esošajā teritorijas plānojumā – 5000 m²). Vienlaicīgi TIAN noteikts nosacījums, ka dzīvojamās vai publiskās apbūves ēkas atļautas zemes vienībās, kuru platība ir mazāka par 2500 m², ja ēkas tiek pieslēgtas centralizētas kanalizācijas sistēmas tīklam. Šāds risinājums no vides aizsardzības viedokļa iespējams nav labākais, jo tiek paredzēta blīvākas apbūves iespējas, bet nav nodrošināta centralizētas ūdenssaimniecības pieejamība, kas decentralizētas kanalizācijas gadījumā var radīt slodzi uz netālu esošo Mārka grāvi un tālāk uz Baltijas jūru, lai arī otrā pusē valsts reģionālajam autoceļam P111 Ventpils (Leči) - Grobiņa ir pieejama centralizēta ūdenssaimniecība, kurai ir iespējams pieslēgties. Lielāka dzīvojamās apbūves teritorija var tik pakļauta trokšņa piesārņojumam no valsts reģionālā autoceļa P111.

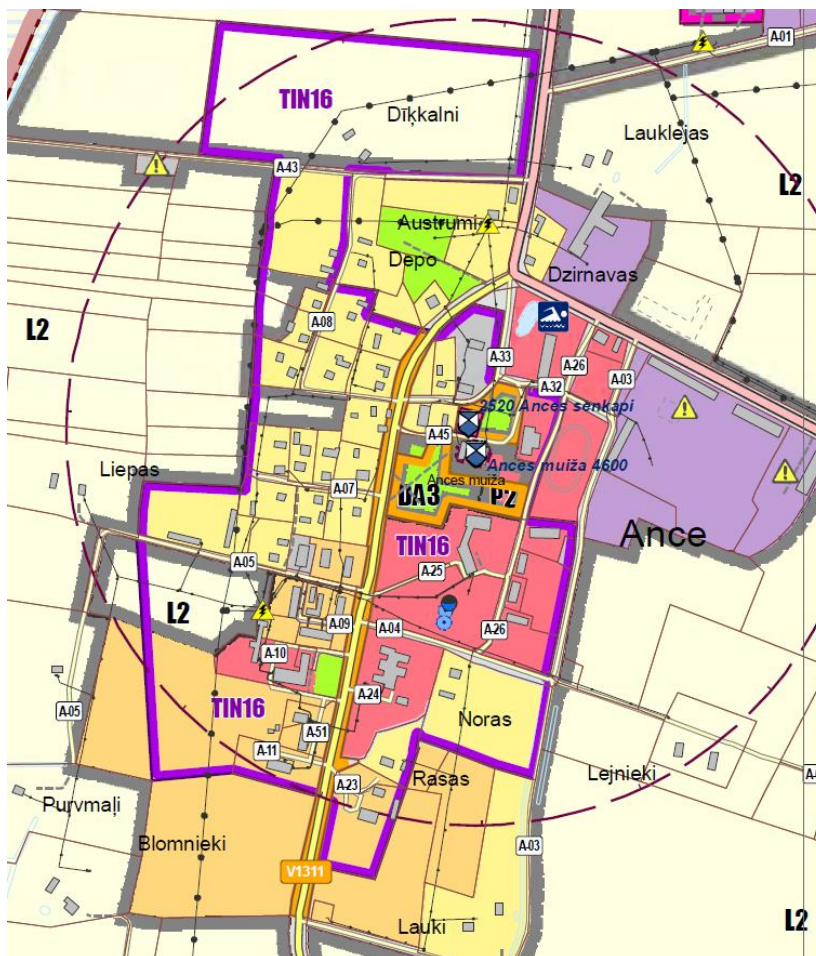
- ☐ izveidota jauna funkcionālā apakšzona *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS4)*, Popes muižas apbūves teritorijā, lai nodrošinātu, ka kultūras pieminekļu ansamblī nav noteiktas funkcionālās

zonas ar standartizētām prasībām apbūvei (īpaši kvantitatīviem apbūves rādītājiem), kas ievērojami mazina teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem. Funkcionālajā apakšzonā samazinātas publiskās apbūves iespējas, salīdzinot ar zonu DzS un noteiktas prasības kultūras pieminekļa aizsardzībai.

- ☐ izveidota jauna funkcionālā apakšzona *Publiskās apbūves teritorija* (P1), kurā iekļautas zemes vienības, kurās atrodas baznīca, kas ir kultūras piemineklis, lai nodrošināt, ka kultūras piemineklim nav noteiktas funkcionālās zonas ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazina teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem.
- ☐ izveidota jauna funkcionālā apakšzona *Publiskās apbūves teritorija* (P2), kurā iekļautas zemes vienības, kurās atrodas muižu apbūves ēkas un bākas, kas ir kultūras pieminekļi, lai nodrošināt, ka kultūras piemineklim nav noteiktas funkcionālās zonas ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazina teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem.
- ☐ Dzēsta funkcionālā apakšzona *Rūpnieciskās apbūves teritorija* (R1), kur galvenā izmantošana bija noteikta derīgo izrakteņu ieguve. Noteiktas jaunas teritorijas ar īpašiem noteikumiem "Teritorija, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja" (TIN15).
- ☐ *Transporta infrastruktūras teritorijā* (TR), ņemot vērā, ka zonā atļauta arī publiskā apbūve, šim izmantošanas veidam noteikta minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs - 10% (iepriekš nav noteikts).
- ☐ Tehniskās apbūves teritorijā (TA) noteikts maksimālais apbūves augstums - 9 m arī Transporta apkalpojošā infrastruktūrai, Noliktavu apbūve un Energoapgādes uzņēmumu apbūve (iepriekš nav noteikts).
- ☐ Tehniskās apbūves teritorija (TA1) izveidota jauna funkcionālā apakšzona, integrējot Ventspils novada pašvaldības domes 29.09.2022. apstiprinātajos piecos lokālpārplānojumos izveidoto Tehniskās apbūves teritorijas funkcionālo apakšzonu un tajā noteiktos izmantošanas un apbūves noteikumus.
- ☐ Izveidota jauna funkcionālā apakšzona *Dabas un apstādījumu teritorija* (DA3), kurā iekļautas zemes vienības, kuru teritorijā atrodas kultūras piemineklis (parki), lai nodrošināt, ka kultūras piemineklim nav noteiktas funkcionālās zonas ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazina teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras

pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem. TIAN noteikts, ka labiekārtojumu veido, ņemot vērā kultūrvēsturiskās ainavas identitāti.

- *Mežu teritorijā (M)* noteikts minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs – 70% (iepriekš nav noteikts).
- *Mežu teritorija (M1)* izveidota jauna funkcionālā apakšzona, atbalstot AS “Latvijas valsts meži” 29.07.2022. vēstulē Ventspils novada pašvaldībai izteikto priekšlikumu atļaut vēja elektrostaciju vai vēja parku izveidi meža zemēs. Atļauta Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): vēja elektrostacijas, citi teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi pielīdzināti “Mežu teritoriju” (M) noteikumiem. Vēja elektrostaciju izvietojumam “Mežu teritorijās” M1 piemērojami TIAN 3.2.3.nodaļas “Alternatīvā energoapgāde” noteiktie ierobežojumi vēja elektrostaciju izvietojumam. “Mežu teritorijas” M1 noteiktas: ārpus pilsētas un ciemiem; ne tuvāk dzīvojamajām ēkām lauku apvidū kā 800 m; ārpus “Teritorijām, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība” (TIN14), kas noteiktas 1.5 km attālumā no pilsētas vai ciema robežas, ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.
- *Lauksaimniecības teritorijā (L)* dzīvojamajai apbūvei noteikts minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs – 50% (iepriekš nav noteikts); publiskajai apbūvei noteikts minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs – 10% (iepriekš nav noteikts); publiskajai apbūvei noteikts maksimālais augstums – 9 m (iepriekš nav noteikts).
- Dzēsta funkcionālā apakšzona *Lauksaimniecības teritorija (L1)* - Upatu poldera (Ugāles pagastā) un Užavas poldera (Užavas un Zirū pagastos) teritorijās. Spēkā esošajā teritorijas plānojumā L1 teritorijas noteiktas kā nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas. Saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) vēstuli Ventspils novada pašvaldībai Ministru kabineta 2013.gada 28.maija noteikumos Nr.291 “Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām” minētās Upatu poldera (Ugāles pagastā) un Užavas poldera (Užavas un Zirū pagastos) teritorijas nav noteiktas kā nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas.

- *Lauksaimniecības teritorija (L3)* - piejūras ciemos (Labrags, Jūrkalne, Ošvalki, Sārnate, Vendzavas, Užava, Liepene, Jaunupe, Oviši, Lūžņa, Miķeltornis, Lielirbe, Jaunciems) samazināts maksimālais atļautais ēkas augstums no 9 m uz 7 m. Vispārējā gadījumā saglabāta noteiktā minimālā jaunveidojamās zemes vienības minimālā platība – 2 ha. Ar teritorijas plānojuma grozījumiem samazināta¹³² minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība Sārnatē – 1 ha. Tārgales pagasta ciemos Oviši, Lūžņa, Miķeltornis, Lielirbe, Liepene, Jaunupe un Jaunciems minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība samazināta uz 5000 m² (iepriekš - Tārgales pagasta ciemos Oviši, Lūžņa, Miķeltornis, Lielirbe un Jaunciems – 1 ha)¹³³. Minimālās jaunveidojamās zemes vienības platības samazināšana nodrošinās pēctecības principa ievērošanu.
- Ņemot vērā izmaiņas normatīvajos aktos¹³⁴, Tārgales pagasta teritorijā ar teritorijas plānojuma grozījumiem *Savrupmāju apbūves teritorijām* (DzS) lauku teritorijā (ārpus ciemiem) Ventspils pilsētas apkārtnē mainīts zonējums uz *Lauksaimniecības teritorija* (L). Minētajās teritorijās minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība būs 2 ha, izslēdzot iespēju blīvas apbūves veidošanai ārpus ciemu teritorijām.

9.2. GROZĪJUMI TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMOS

1. NOTEIKUMI DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVEI

Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes darba grupa vērtēja spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktos ierobežojumus derīgo izrakteņu ieguvei un tika atbalstītas izmaiņas:

- grozīts attālums kādā jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta – tuvāk par 500 m no Piltenes pilsētas un ciemu Ugāle, Piltene, Pope, Tārgale, Blāzma, Ventava, Ance, Vārve, Zūras, Užava, Usma, Zlēkas, Jūrkalne, Ziras, Dokupe, Standzes ciems un Stikli robežas un tuvāk par 300 m no pārējo ciemu robežas¹³⁵;
- noteikts, ka jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta tuvāk par 100 m cita īpašnieka zemes vienības robežai, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav saņemts attiecīgās zemes vienības īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums¹³⁶;
- noteikts, ka jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta tuvāk par 200 m no īpaši aizsargājamas dabas teritorijas robežas un teritorijās ar īpašiem noteikumiem "Ainaviski vērtīga teritorija" (TIN51, TIN52, TIN53)¹³⁷.

Ar teritorijas plānojuma grozījumiem pastiprinātas prasības nosakot minimālos attālumus starp potenciālajiem piesārņojumu radošiem objektiem (vides troksnis, putekļi u.c. ietekmes) un apdzīvoto vietu, dzīvojamo un publisko apbūvi, tūrisma objektiem, tādejādi mazinot derīgo izrakteņu ieguves objektu ietekmi uz apkārtējām teritorijām.

2. PRASĪBAS VĒJA ELEKTROSTACIJU IZVIETOŠANAI

13.10.2020. tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumos Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", kas cita starpā **būtiski atviegloja** vēja elektrostaciju (turpmāk arī - VES), kuru jauda ir lielāka par 20 kW, un vēja parka izvietojuma nosacījumus. Vienlaicīgi saglabātas pašvaldības tiesības teritorijas plānojumā iekļaut nosacījumus vēja elektrostaciju izvietojumam¹³⁸.

Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem veiktas izmaiņas TIAN 3.2.3.nodaļā "Alternatīvā energoapgāde".

¹³² Sārnatē minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība noteikta 1 ha, darba grupai atbalstot ciema iedzīvotāju un zemes īpašnieku izteiktu priekšlikumu.

¹³³ Pamatojums: Tārgales pagasta teritorijas plānojumā, kas bija spēkā līdz 2016.gadam, minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība "Lauku dzīvojamās apbūves teritorijās" bija 5000 m². Ievērojot tiesiskās palāpības principu, ar Teritorijas plānojuma grozījumiem noteikta minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība, kāda tā bija līdz Ventspils novada teritorijas plānojuma spēkā stāšanās brīdim 2016.gadā.

¹³⁴ Ventspils novada teritorijas plānojuma izstrādes laikā (2013.-2016.g.) spēkā esošajā Tārgales pagasta teritorijas plānojumā ievērojamas lauku teritorijas (ārpus ciemiem) Ventspils pilsētas apkārtnē bija noteiktas kā Savrupmāju apbūves teritorija (DzS). Ņemot vērā tā brīža normatīvo regulējumu, Ventspils novada teritorijas plānojumā attiecīgās teritorijas arī tika noteiktas kā Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS). Ar 13.10.2020. grozījumiem MK noteikumos Nr.240 245.punkts, kas pielāva Savrupmāju apbūves teritoriju (DzS) plānošanu ārpus ciema vai pilsētas ir svītrots, līdz ar to šāda situācija ir neatbilstoša normatīvajiem aktiem.

¹³⁵ spēkā esošajā teritorijas plānojumā - 500 m no pilsētas vai ciema - pagasta centra robežas un 200 m no pārējo ciemu robežas

¹³⁶ spēkā esošajā teritorijas plānojumā nav šāda ierobežojuma

¹³⁷ spēkā esošajā teritorijas plānojumā nav šāda ierobežojuma

¹³⁸ Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumu Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", 161. punkts

TIAN 55.punktā noteikts, ka **vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, novietojumu paredz, izstrādājot lokālplānojumu vai detālplānojumu, kura ietvaros:**

- 1) veic ainavas vizuālās ietekmes trīsdimensiju (3D) modelēšanu, kombinējot reljefa, apauguma, ēku un aerofoto materiālus un sagatavo ietekmes uz ainavu izvērtējumu, kurā iekļautas iespējamās ainavas izmaiņas, tās atspoguļojot no vairākiem skatu punktiem dažādos attālumos;
- 2) saņem ornitologa un hiropterologa eksperta atzinumus;
- 3) iekļauj vēja elektrostacijas radīto trokšņu prognozes aprēķinu un slēdzienu par trokšņa ietekmi uz blakus nekustamajiem īpašumiem;
- 4) iekļauj mirgošanas efekta no vēja elektrostacijas rotora lāpstiņu kustības ietekmes izvērtējumu uz apkārtnējo apbūvi un izstrādā risinājumus tās mazināšanai.

PAMATOJUMS:

1) *Saskaņā ar normatīvajiem aktiem¹³⁹ ne visos gadījumos VES ar jaudu virs 20 kW izvietojumam nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums vai sākotnējais izvērtējums, līdz ar to šādos gadījumos netiek vērtēta ietekme uz ainavu, netiek veikts trokšņa un mirgošanas efekta ietekmes izvērtējums uz blakus esošajiem nekustamajiem īpašumiem, kā arī netiek nodrošināta publiskā apspriešana.*

2) *Detālplānojuma vai lokālplānojuma izstrādes ietvaros iespējams iegūt daudzpusīgu novērtējumu, tiek nodrošināta publiskā apspriešana un tiek saņemti risinājumu skarto nekustamo īpašumu īpašnieku saskaņojumi, ja tas nepieciešams.*

DELEĢĒJUMS:

1) *MK noteikumu Nr.240 161.punkts nosaka, ka VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, atļauts izvietot punktā noteiktajās funkcionālajās zonās, atbilstoši teritorijas plānojuma nosacījumiem. Teritorijas plānojuma nosacījums – detālplānojuma vai lokālplānojuma izstrāde, ar noteiktiem konkrētiem uzdevumiem dokumentu izstrādes ietvaros.*

2) *Saskaņā ar Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumu Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 39.punktu detālplānojumu izstrādā teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā noteiktajos gadījumos.*

TIAN 56.punktā noteikts, ka **vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība ir aizliegta šādās teritorijās:**

- 1) pilsētas vai ciema teritorijā;

PAMATOJUMS – MK noteikumu Nr.240 163.punkts pieļauj VES un vēja parkus izvietot arī pilsētas vai ciema teritorijā, neskatoties uz šo objektu augstumu, kas to potenciāli negatīvajai ietekmei pakļautu plašas apdzīvotās vietas teritorijas un lielu iedzīvotāju skaitu.

DELEĢĒJUMS - MK noteikumu Nr.240 162.punkts nosaka, ka teritorijas plānojumā var noteikt teritorijas, kurās VES būvniecība ir aizliegta.

- 2) teritorijā ar īpašiem noteikumiem "Teritorija, kurā aizliegta vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība" (TIN14), kas aptver platību līdz 1,5 km attālumam no pilsētas vai ciema robežas;

MĒRĶIS

Sabalansēt un rast kompromisu starp dažādām ieinteresētām un iesaistītajām pusēm (novada iedzīvotāji, uzņēmēji, pašvaldība) attiecībā uz VES un vēju parku izvietojumu novada administratīvajā teritorijā.

PAMATOJUMS:

1) *MK noteikumu Nr.240 163. punkts pieļauj VES un vēja parku, neņemot vērā šo objektu augstumu, izvietot ne tikai pilsētas vai ciema teritorijā, bet arī to tiešā tuvumā, kas to potenciāli negatīvajai ietekmei pakļautu plašas blīvi apdzīvotās teritorijas un lielu iedzīvotāju skaitu, kā arī var radīt nekustamā īpašuma*

¹³⁹ likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. un 2.pielikums

vērtības samazināšanos, ja vēja elektrostacijas ir vizuāli redzamas¹⁴⁰ (ainavas dominantes), radot industriālu vidi lauku ainavas telpā.

2) Analizējot attīstības stadijā esošo vēja parku ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumus¹⁴¹, secināms, ka 250 m augstu VES mirgošanas efekta no VES rotora lāpstiņu kustības ietekme sniedzas līdz pat 2 km attālumā. VES attālinot, mirgošanas efekta ietekmes intensitāte samazinās.

3) Izvērtējot novada ciemu struktūru un blīvumu, secināms, ka ciemu teritorijās iekļautā platība būtiski atšķiras (ir ievērojami mazāka) no teritorijas ārpus ciemiem. Ciemu apbūves struktūra ir blīvāka, tajos koncentrējas lielāks iedzīvotāju skaits, atsevišķos gadījumos ciema robežās ir iekļautas teritorijas, kas primāri paredzētas apbūvei, bet šobrīd vēl nav apbūvētas.

4) Teritorijas plānojuma grozījumu publiskās apspriešanas laikā tika saņemti iesniegumi no iedzīvotājiem, kuros tika lūgts neatļaut izvietot VES, kuru jauda ir lielāka par 20kW tuvāk par 1,5 km vai 3 km no ciema robežas, pamatojot to ar bažām negatīvām sekām uz dzīves vidi un cilvēku veselību.

5) Pielietojot datus balstītas telpiskās plānošanas metodes un ĢIS rīkus un modelējot gan 800 m buferjoslu ap dzīvojamo un publisko apbūvi, gan modelējot 1,5 km platu joslu no pilsētas vai ciema robežas, secināms, ka lielākajā daļā gadījumu teritorijas pārklājas un jau šobrīd aizliegta VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība. Tādējādi noteiktais attālums ir samērīgs un atbilstošs, salīdzinot ar VES tuvākās apkārtnes nekustamo īpašumu īpašnieku iespējamo tiesību aizskārumu sava īpašuma turpmākai izmantošanai, kā arī, lai ievērotu un nodrošinātu Teritorijas attīstības plānošanas likuma 3.pantā noteiktos Teritorijas attīstības plānošanas principus, īpaši integrētas pieejas principu un daudzveidības principu, kā arī Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteikto interešu saskaņotības principu un atklātības principu.

Ņemot vērā minēto pamatojumu, teritorijas plānojuma grozījumos kā TIN14 noteikta 1,5 km plata josla no pilsētas vai ciema robežas, kurā aizliegta VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība.

DELEĢĒJUMS:

1) MK noteikumu Nr. 240 162. punkts nosaka, ka teritorijas plānojumā var noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība ir aizliegta.

2) MK noteikumu Nr. 240 144. punkts nosaka, ka plānojot inženierbūves, kas atbilst vispārīgajos būvnoteikumos noteiktā inženierbūvju iedalījuma III grupai¹⁴², teritorijas plānojumā paredz pasākumus šādu objektu ietekmes mazināšanai uz apkārtējām teritorijām un drošības attālumus līdz dzīvojamai un publiskai apbūvei, nosakot tajos teritorijas izmantošanas aprobežojumus.

3) teritorijā ar īpašiem noteikumiem "Ainaviski vērtīga teritorija" (TIN51, TIN52, TIN53).

PAMATOJUMS - Latvijas nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.-2030. gadam Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatā norādīts, ka plānotā vēja enerģētikas straujā attīstība Latvijā vērtējama kā ainaviski negatīvu ietekmi izraisīša, un šo ietekmi ir pamats vērtēt kā būtisku. Lai šī būtiskā nelabvēlīgā ietekme būtu pieļaujama, VES parki jāveido vietās, kur tie būtiski neietekmē īpaši aizsargājamās teritorijas ar ainavu kā profilējošo aizsargājamo vērtību, katram projektam jāveic ietekmes uz vidi novērtējums un projekts jāīsteno tikai būtiskas negatīvas ietekmes nekonstatēšanas gadījumā¹⁴³.

DELEĢĒJUMS:

1) MK noteikumu Nr.240 223.punkts nosaka, ka ainaviski vērtīgajās teritorijās aizliegtas darbības, kuru rezultātā notiek nevēlamas ainavas struktūras izmaiņas.

2) MK noteikumu Nr.240 162.punkts nosaka, ka teritorijas plānojumā var noteikt teritorijas, kurās VES būvniecība ir aizliegta.

TIAN 56.punktā noteikts, ka **vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība ir aizliegta:**

¹⁴⁰ [Vēja parku redzamības ietekme uz īpašuma vērtībām: Telpisko atšķirību analīze - ScienceDirect](#)

¹⁴¹ Vēja elektrostaciju izbūve Tārgales un Popes pagastos, Ventspils novadā (SIA "Ventspils Wind"), <https://www.vpvb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/veja-elektrostaciju-izbuve-targales-un-popes-pagastos-ventspils-novada-sia-ventspils-wind>

¹⁴² vēja elektrostacija ar jaudu virs 20 kW ir III grupas inženierbūve

¹⁴³ Latvijas nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.-2030. gadam Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma [Vides pārskats](#), SIA "Enviroprojekts", 2019.g., 61.lpp

1) lauku teritorijā tuvāk dzīvojamai ēkai nekā attālums, kas ir četras reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums, ja nav saņemts attiecīgās dzīvojamās ēkas īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums;

PAMATOJUMS:

1) Kā minēts iepriekš, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumos secināts, ka 250 m augstu VES mirgošanas efekta ietekme sniedzas līdz pat 2 km attālumā.

2) Tiek atļauta VES būvniecība tuvāk dzīvojamai ēkai, ja ir saņemts attiecīgās dzīvojamās ēkas īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums.

DELEĢĒJUMS:

1) MK noteikumu Nr.240 161.punkts nosaka, ka VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, atļauts izvietot punktā noteiktajās funkcionālajās zonās atbilstoši teritorijas plānojuma nosacījumiem.

2) MK noteikumu Nr.240 163.1. un 163.2. apakšpunkti nosaka, ka attālums no tuvākās plānotās VES un vēja parka robežas līdz dzīvojamām un publiskām ēkām ir **vismaz** 500 m vai 800 m (atkarībā no VES jaudas). Minētajos MK noteikumu Nr.240 apakšpunktos noteikts minimālais attālums ("vismaz") no dzīvojamās un publiskās ēkas līdz VES vai vēja parka robežai. Pašvaldībai, ņemot vērā MK noteikumu Nr.240 161.punkta deleģējumu, ir tiesības teritorijas plānojumā noteikt nosacījumus VES izvietojumam, tai skaitā paredzot lielāku attālumu nekā MK noteikumu Nr.240 163.1. un 163.2. apakšpunktos noteiktais minimālais attālums.

3) MK noteikumu Nr.240 144.punkts nosaka, ka plānojot inženierbūves, kas atbilst vispārīgajos būvnoteikumos noteiktā inženierbūvju iedalījuma III grupai, teritorijas plānojumā paredz pasākumus šādu objektu ietekmes mazināšanai uz apkārtējām teritorijām un drošības attālumus līdz dzīvojamai un publiskai apbūvei, nosakot tajos teritorijas izmantošanas aprobežojumus.

2) ja cita īpašnieka īpašumā esoša zemes vienība lauku teritorijā atrodas 800 m vai tuvāk plānotajai vēja elektrostacijai un teritorijas plānojumā attiecīgajā zemes vienībā atļauta dzīvojamā apbūve vai publiskā apbūve, ja nav saņemts attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums;

PAMATOJUMS:

1) MK noteikumu Nr.240 163¹.punkts nosaka, ka MK noteikumu 163. punktā minētos nosacījumus ievēro arī gadījumos, ja esošo vēja elektrostaciju un vēja parku tuvumā tiek plānota jauna dzīvojamā vai publiskā apbūve.

2) TIA iekļautais regulējums noteikts, lai izslēgtu situācija, ka zemes vienībā, kas atrodas teritorijas plānojumā noteiktā funkcionālajā zonā, kurā atļauta dzīvojamās mājas būvniecība, bet šīs zemes vienības īpašniekam nav iespējas būvēt dzīvojamo māju, jo tuvāk nekā 800 m ir uzbūvēta VES. Pietam, ne VES ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, ne būvniecības procesā minētās zemes vienības īpašnieka saskaņojums netiek prasīts, ne visos gadījumos tiek organizēta publiskā apspriešana, savas tiesiskās intereses zemes vienības īpašniekam nav iespējams aizstāvēt. Līdz ar to saskaņojuma saņemšana uzskatāma par samērīgu prasību, salīdzinot ar zemes vienības īpašnieka tiesību aizskārumu - aizliegumu būvēt dzīvojamo māju.

DELEĢĒJUMS - MK noteikumu Nr.240 161.punkts nosaka, ka VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, atļauts izvietot punktā noteiktajās funkcionālajās zonās, atbilstoši teritorijas plānojuma nosacījumiem. Teritorijas plānojuma nosacījums – vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība ir aizliegta, ja cita īpašnieka īpašumā esoša zemes vienība lauku teritorijā atrodas 800 m vai tuvāk plānotajai vēja elektrostacijai un teritorijas plānojumā attiecīgajā zemes vienībā atļauta dzīvojamā apbūve vai publiskā apbūve un nav saņemts attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums.

MEŽU TERITORIJA (M1)

Teritorijas plānojuma grozījumos izveidota jauna funkcionālā apakšzona Mežu teritoriju (M1), atbalstot AS "Latvijas valsts meži" 29.07.2022. vēstulē Ventspils novada pašvaldībai izteikto priekšlikumu atļaut vēja elektrostaciju vai vēja parku izveidi meža zemēs.

- atļauta *Energoapgādes uzņēmumu apbūve* (14006): vēja elektrostacijas;
- citi teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi pielīdzināti Mežu teritorija (M) noteikumiem;

- vēja elektrostaciju izvietojumam Mežu teritorijās M1 piemērojami TIAN 3.2.3.nodaļas "Alternatīvā energoapgāde" noteiktie ierobežojumi vēja elektrostaciju izvietojumam.

Ministru kabinets 2020.gadā, grozot MK noteikumu Nr.240, 161.punktu, politiski izšķirās atļaut vēja elektrostaciju izvietojumu meža zemēs, secinot, ka meža zemes ir piemērotas vēja elektrostaciju izvietojumam.

2022.gadā izsludinātajos valsts politikas plānošanas dokumentos "Informatīvais ziņojums par sauszemes vēja parku turpmāko attīstību valstī"¹⁴⁴ un "Informatīvais ziņojums "Stratēģiskie vēja enerģijas ražošanas attīstības projekti valsts meža zemēs"¹⁴⁵ uzsvērta nepieciešamība veicināt meža zemju izmantošanu vēja elektrostaciju būvniecībai.

Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes darba grupa, līdzsvarojot valsts politikas, valsts un pašvaldības iedzīvotāju intereses, sagatavojot Teritorijas plānojuma grozījumu 3.redakciju lēma atbalstīt vēja elektrostaciju izbūvi meža zemēs, izveidojot funkcionālo apakšzonu Mežu teritorijā (M1), kur atļauta vēja elektrostaciju būvniecība.

Mežu teritorijas M1 izvērtētas un noteiktas:

- ārpus pilsētas un ciemiem;
- ne tuvāk dzīvojamajām ēkām lauku apvidū kā 800 m;
- ārpus "Teritorijām, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība" (TIN14), kas noteiktas 1,5 km attālumā no pilsētas vai ciema robežas;
- ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- ārpus augstvērtīgas ainavu telpas - Kultūrvēsturiski augstvērtīgā ainavu telpa (TIN51), Vizuāli augstvērtīgas ainavu telpa (TIN52) un Augstvērtīgas dabas ainavu telpa (TIN53);
- ārpus Putnu un sīkspārņu migrācijai nozīmīgas teritorijas (TIN18).

10. IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Kā pamata alternatīva plānošanas dokumenta grozījumiem ir "0" alternatīva, negrozot spēkā esošo Ventspils novada teritorijas plānojumu. Līdz ar to netiktu noteikta jeb aktualizēta Ventspils novada teritorijas izmantošana atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas attīstības plānošanas jomā u.c. ārējo normatīvo aktu prasībām.

Sagatavojot Teritorijas plānojuma grozījumus, tika analizēti un ieviesti risinājumi ņemot vērā iedzīvotāju priekšlikumus, pašvaldības un institūciju norādes, Darba uzdevuma uzdevumus, kā arī ilgtspējīgas attīstības nosacījumus, kas sekmēs kvalitatīvas vides veidošanos novadā. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes laikā tika apspriesti un analizēti dažādi risinājumi - attīstības scenāriji jeb alternatīvas.

☐ Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas Krasta kāpu aizsargjoslas pārskatīšana

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 6. panta otro daļu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu iedala vairākās joslās, tostarp Krasta kāpu aizsargjoslā, kuras platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija (Aizsargjoslu likuma 6. panta otrās daļas 1. punkts). Minētā tiesību norma Krasta kāpu aizsargjoslas platumam paredz izņēmumu gadījumus, tostarp Aizsargjoslu likuma 6. panta otrās daļas 1. punkts b) apakšpunktā paredz, ka ciemu robežās, kas apstiprināti Aizsargjoslu likuma 67. pantā paredzētajā kārtībā, to var samazināt līdz 150 m, tomēr kā obligātu nosacījumu paredz – *"obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus 300 m platā joslā un ņemot vērā vēsturisko apdzīvotuma struktūru"*. Aizsargjoslu likuma 33. panta pirmā daļa noteic, ka *"aizsargjoslas nosaka ar šo likumu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā attēlo teritorijas plānojumos"*.

- 1. alternatīva – Ventspils novada teritorijas plānojuma pamatdokumentā noteiktā un attēlotā Krasta kāpu aizsargjosla, veicot Teritorijas plānojuma grozījumus netiek aktualizēta un pārskatīta, tiek saglabāta kāda tā ir noteikta pamatdokumentā. Alternatīvas pamatojums – uzdevums nav noteikts Teritorijas plānojuma grozījumu darba uzdevumā. Bet šāds risinājums neatbilst aktuālo normatīvo aktu prasībām.

- 2. alternatīva - Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijā tika atsevišķās vietās precizēta Krasta kāpu aizsargjosla atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģiona administrācijas priekšlikumam, tika saņemti

¹⁴⁴ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/452e4fa0-9819-41f5-a596-c0719d5edd50

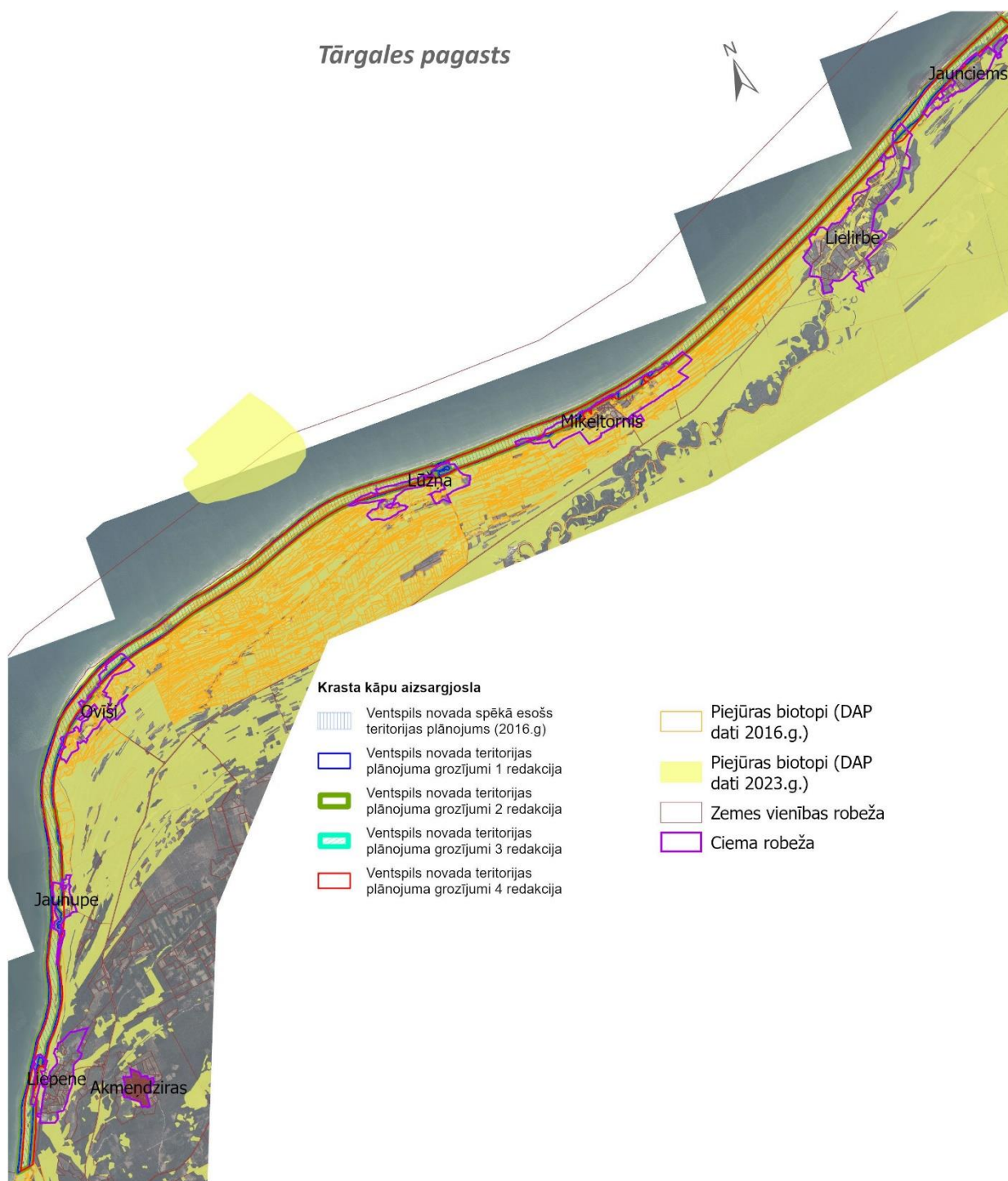
¹⁴⁵ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/7b1da4cd-8a0e-4524-83f2-2a0a72b65860

dati par teritorijām, ko aizņem īpaši aizsargājамie biotopi, kas precizēti ES nozīmes biotopu inventarizācijas projekta “Dabas skaitīšana” ietvaros.

- **3.alternatīva** - Teritorijas plānojuma grozījumu 4. redakcijā, ņemot vērā aktuālo normatīvo aktu prasības, t.i., Aizsargjoslu likuma un Ministru kabineta 11.06.2024. noteikumu Nr.351 “Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika” (turpmāk – MK Nr.351) prasības. Īpaši aizsargājamo biotopu teritorijas ņemtas vērā saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrēto informāciju. Krasta kāpu aizsargjoslas noteikšanā un attēlošanā ņemtas vērā arī krasta erozijas apdraudētās vietas¹⁴⁶ – uz 2043. gadu prognozētā erozijas zona, kas noteikta saskaņā ar 2023. gadā veikto pētījumu “Jūras krasta erozijas riska kļāšu noteikšana”¹⁴⁷, kur izdalītas 4. erozijas riska klases un palīgklase. Pamatojoties uz šiem datiem, Grafiskajā daļā noteiktas un attēlota Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjosla (7., 8. attēls). Šī alternatīva ir uzskatāma par labāko, lai ievērotu normatīvo aktu prasības un pildītu šīs aizsargjoslas funkciju.

¹⁴⁶ Krasta kāpu aizsargjoslas platumu krasta erozijas apdraudētajās vietās nosaka, ņemot vērā erozijas dinamiku.

¹⁴⁷ Pētījums “Iespējamo risinājumu kopuma izstrādi jūras krasta erozijas mazināšanai”, biedrība “Baltijas krasti”, 2023./2024. gads. Pieejams: <https://klimatam.lv/norvegijas-grantu-projekts/publikacijas/petijumi-un-metodiskie-materiali/>

8. ATTĒLS. Krasta kāpu aizsargjosla novada Z daļā

9. ATTĒLS. Krasta kāpu aizsargjosla novada D daļā

❑ Ciema robežu un statusa izmaiņas

Viens no Teritorijas plānojuma grozījumu darba uzdevumiem ir noteikts izvērtēt esošo ciemu robežas un nepieciešamības gadījumā veikt ciema robežu precizēšanu Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā. Paskaidrojuma rakstā iekļaut ciema robežu izmaiņu pamatojumu.

Saskaņā ar Darba uzdevumu Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei, viens no grozījumu uzdevumiem ir izvērtēt **Užavas pagasta Sārnotes ciema statusa maiņu**. Pašvaldība saņēmusi vairāku nekustamo īpašumu īpašnieku ierosinājumu izslēgt vairākas zemes vienības no ciema robežām, pamatojot ierosinājumu ar plašākām izmantošanas iespējām atrodoties ārpus ciema teritorijas.

Vides pārskatā esošā vides stāvokļa raksturojumā sniegta informācija par Piltenē un ciemos pieejamajiem centralizētajiem inženiertīkliem un to objektiem, kas ir būtiski blīvas apbūves vietas attīstībai no vides aizsardzības viedokļa (esošo inženiertīklu pārbūve un jaunu izbūve, izvērtējot ciema atrašanās vietu un pieprasījumu).

Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes ietvaros tika izskatītas alternatīvas:

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ciema robežas un negrozīt noteikto ciema statusu, t.sk. arī Sārnotes ciemam. Teritorijas plānojuma grozījumos Sārnotes ciemam tiek saglabāts ciema statuss, netiek grozīts uz mazciemu. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem nav paredzēts mainīt, t.sk. arī piekrastes ciemu robežas, lai gan pašlaik piekrastes ciemu teritoriju robežas noteiktas tā, ka tajos iekļautas arī salīdzinoši plašas neapbūvētas (galvenokārt meža zemju) teritorijas. Visiem ciemiem ciema statuss un robežas ir noteiktas jau vēsturiski, ciemi netiek veidoti no jauna. Ciemu Oviši, Lūžņa, Miķeltornis, Liepene, Jaunupe teritoriju aizņem daudzveidīgu īpaši aizsargājamo piejūras biotopu un sugu komplekss, kas veido vienotu teritoriju un ir īpaši jutīgs pret antropogēno slodzi. Tāpat uzmanība būtu jāpievērš uz apstākli, ka vairākiem no piekrastes ciemos iekļautajiem nekustamajiem īpašumiem nav iespējams nodrošināt piebraukšanu jeb piekļuvi ar autotransportu, jo daudzviet dabas lieguma "Oviši" teritorijā ceļu būvniecība ir aizliegta. Turpmākajā novada teritorijas attīstības plānošanā ieteicams ņemt vērā šos apstākļus un ārējo normatīvo aktu prasības attiecībā uz ciema statusu saglabāšanu vai atcelšanu un ciema robežu grozīšanu. Ņemot vērā, ka piekrastes ciemos nav izbūvēta centralizēta ūdenssaimniecība, ņemot vērā apdzīvojuma sezonalitāti un iedzīvotāju skaita svārstības, ļoti būtiski ir kontrolēt decentralizēto kanalizāciju. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem plānots samazināt minimālo jaunveidojamo zemes vienības platību Užavas pagasta Sārnotes ciemā – no 2 ha (spēkā esošajā teritorijas plānojumā) uz 1 ha, bet Tārgales pagasta ciemos Oviši, Lūžņa, Miķeltornis, Lielirbe, Liepene, Jaunupe un Jaunciems minimālo jaunveidojamo zemes vienības platību plānots samazināt no 1 ha (spēkā esošajā teritorijas plānojumā) uz 5000 m², kas veicina lielāku skaitu jaunveidojamo zemes vienību sadali, blīvāku apbūves veidošanos, ciemos, kur nav pieejami centralizēti ūdenssaimniecības pakalpojumi, kas var radīt lielāku slodzi un ietekmi uz vidi.

- 2. alternatīvā tika izvērtēta Sārnotes ciema robežu grozīšana, izslēdzot no ciema teritorijas vairākas zemes vienības, izvērtējot saņemtos iedzīvotāju un zemes īpašnieku iesniegumus.

16.04.2021. tika organizēta attālināta darba grupas sanāksme, piedaloties Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātājiem, pašvaldības pārstāvjiem un Sārnotes ciema iedzīvotājiem (nekustamo īpašumu īpašniekiem), kas bija izteikuši ierosinājumu izskatīt iespēju atsevišķas zemes vienības izslēgt no Sārnotes ciema robežām. Darba grupas diskusiju rezultātā tika pieņemts lēmums atbalstīt gan 1., gan 2.alternatīvu un negrozīt Sārnotes ciema robežu, lēmumu, galvenokārt, pamatojot ar ciema atrašanos Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā un necīgiem ieguvumiem teritorijas izmantošanā, ja zemes vienības tiktu izslēgtas no ciema teritorijas.

Popes pagasta Vēdes ciema statuss

Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes ietvaros izvērtētas alternatīvas:

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ciema statusu.

- 2. alternatīvā tika izvērtēta Popes pagasta Vēdes ciemam atcelt ciema statusu. Vēdes ciema tiešā tuvumā un ciema robežās ir interese par derīgo izrakteņu ieguvu, bet saskaņā ar spēkā esošajiem Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem derīgo izrakteņu ieguve ciema teritorijā vai tiešā tās tuvumā (300 m attālumā) ir aizliegta¹⁴⁸.

Ciema statusu piešķir un atceļ novada dome, pamatojoties uz pašvaldības teritorijas plānojumu, kurā ir noteikta ciema robeža un pamatota ciema izveides nepieciešamība. Kā arī ciema statusu var piešķirt tādai novada teritorijas

¹⁴⁸ Šādā gadījumā Vēdes ciems iegūtu mazciema statusu, kas saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 10. pantu ir vēsturiski izveidojusies apdzīvota vieta ar dominējošu izklaidu vai dominējošu koncentrētu apbūvi, kurai novada teritorijas plānojumā nav noteiktas robežas un kuras nosaukums ir iekļauts Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Vietvārdu datubāzē.

daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Izvērtējot argumentus, Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes darba grupa izvēlējās 1. alternatīvu un lēma saglabāt Vēdes ciemam ciema statusu.

☐ **Noteikumi derīgo izrakteņu ieguvei**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ierobežojumus attālumiem no apdzīvotajām vietām un zemes vienību robežām un saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu.

- 2. alternatīvā izvērtēti iespējami ierobežojošie noteikumi un grozīts attālums kādā jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta – tuvāk par 500 m no Piltenes pilsētas un ciemu Ugāle, Piltene, Pope, Tārgale, Blāzma, Ventava, Ance, Vārve, Zūras, Užava, Usma, Zlēkas, Jūrkalne, Ziras, Dokupe, Standzes ciems un Stikli robežas un tuvāk par 300 m no pārējo ciemu robežas. Noteikts, ka jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta tuvāk par 100 m cita īpašnieka zemes vienības robežai, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav saņemts attiecīgās zemes vienības īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums. Noteikts, ka jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta tuvāk par 200 m no īpaši aizsargājamas dabas teritorijas robežas un teritorijās ar īpašiem noteikumiem "Ainaviski vērtīga teritorija" (TIN5).

Teritorijas plānojuma grozījumos dzēsta funkcionālā apakšzona Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1), kur galvenā izmantošana bija noteikta derīgo izrakteņu ieguve. Noteiktas jaunas teritorijas ar īpašiem noteikumiem "Teritorija, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja" (TIN15). Teritorijas noteiktas atbilstoši Valsts vides dienesta un pašvaldības datiem. Ņemot vērā jau saņemtās atļaujas, uz šīm teritorijām neattiecināma apbūves noteikumu prasības, kas nosaka teritorijas, kur derīgo izrakteņu ieguve ir aizliegta, ja derīgo izrakteņu ieguve tiek uzsākta līdz 2026.gada 31.decembrim.

Izvēlēta 2. alternatīva līdz ar to samazinot potenciāli iespējamo ietekmi, kas rodas derīgo izrakteņu ieguves laikā.

☐ **Aizliegums vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietojumam lauku teritorijā tuvāk dzīvojamai ēkai nekā attālums, kas ir 4 reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ierobežojumus vēja elektrostaciju izvietojumam un saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu.

- 2. alternatīvas ietvaros tika izvērtēta iespēja mirgošanas efekta no vēja elektrostacijas rotora lāpstiņu kustības ietekmes mazināšanai izmantot tehnoloģisku risinājumu, nosakot, ka vēja elektrostaciju aprīko ar atbilstošām tehnoloģijām un programmatūru, kas automātiski un neatkarīgi no komersanta, kam izsniegta licence elektroenerģijas ražošanai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, apstādina vēja elektrostacijas rotora lāpstiņu kustību un nodrošina 0 (nulle) stundu mirgošanas efektu (ēnu) gadā dzīvojamai apbūvei, publiskai apbūvei un lauksaimniecības dzīvniekiem paredzētām ēkām.

- 3. alternatīvas ietvaros tika izvērtēta iespēja (un tika iekļauta 1.0 redakcijā) mirgošanas efekta no vēja elektrostacijas rotora lāpstiņu kustības ietekmes mazināšanai noteikt minimālo attālumu no esošās dzīvojamās ēkas. Tika izvirzīts priekšlikums noteikt, ka vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecība ir aizliegta lauku teritorijā - tuvāk dzīvojamai ēkai nekā attālums, kas ir 8 reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav saņemts attiecīgās dzīvojamās ēkas īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums.

- 4. alternatīvas ietvaros tika izvērtēta iespēja - aizliegums vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietojumam lauku teritorijā tuvāk dzīvojamai ēkai nekā attālums, kas ir 4 reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums, ja nav saņemts attiecīgās dzīvojamās ēkas īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums.

Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes darba grupā, sagatavojot 2.0 redakciju, tika izvēlēta 4.alternatīva, kas no vides viedokļa rada salīdzinoši mazāku ietekmi uz vidi un esošām dzīvojamajām mājām lauku teritorijā, vienlaicīgi samērīgi ierobežojot VES izvietojumu, ņemot vērā pabeigto un uzsākto ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru vēja elektrostaciju vai vēja parku plānotajai būvniecībai.

☐ **Aizliegums vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietojumam lauku teritorijā, ja cita īpašnieka īpašumā esoša zemes vienība atrodas 800 m vai tuvāk plānotajai vēja elektrostacijai**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ierobežojumus vēja elektrostaciju izvietojumam un saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu. Tādējādi saskaņā ar MK noteikumu Nr.240 163.¹ apakšpunktu, ja esošās vēja elektrostacijas un vēja parka tuvumā tiktu plānota jauna dzīvojamā vai publiskā apbūve, to nebūtu atļauts būvēt tuvāk nekā 800 m esošai vēja elektrostacijai, kuras jauda ir lielāka par 2 MW.

- 2. alternatīvas ietvaros tika izvērtēts priekšlikums noteikt, ka vēja elektrostaciju ar jaudu lielāku par 20kW aizliegts būvēt lauku teritorijā, ja cita īpašnieka īpašumā esoša zemes vienība atrodas 800 m vai tuvāk plānotajai vēja elektrostacijai un teritorijas plānojumā attiecīgajā zemes vienībā atļauta dzīvojamā apbūve vai publiskā apbūve un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav saņemts attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rakstveida saskaņojums.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi uz vidi un esošām dzīvojamajām mājām lauku teritorijā.

☐ **Teritorijas, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība (TIN14) izveide**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ierobežojumus vēja elektrostaciju izvietojumam un saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu.

- 2. alternatīvas ietvaros tika izvērtēts priekšlikums noteikt, teritorijas ap ciemiem un pilsētām, kurās aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība. 13.10.2020. tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumos Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", kas cita starpā būtiski atviegloja vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietojuma nosacījumus, svītrojot iepriekš noteiktos attālumus no ciema vai pilsētas robežas. Tika vērtēts risinājums ar plānojuma grozījumiem noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība nav atļauta. 1.0 redakcijā tika iekļautas teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN14) - 3 km attālumā no pilsētas vai ciema robežas, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība.

- 3. alternatīvas ietvaros, sagatavojot teritorijas plānojuma 2.0 redakciju, tika izvērtēts priekšlikums noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība nav atļauta, nosakot teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN14) - 1,5 km attālumā no pilsētas vai ciema robežas, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā, sagatavojot 2.0 redakciju, tika izvēlēta 3.alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi uz vidi, ainavu un apdzīvotajām vietām, bet vienlaicīgi samērīgāk ierobežo VES izvietojumu. Noteiktas teritorijas (TIN14) - 1,5 km attālumā no pilsētas vai ciema robežas, kur aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība

☐ **Funkcionālās apakšzonas Mežu teritoriju (M1) izveide, atļaut vēja elektrostaciju vai vēja parku būvniecību**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt ierobežojumus vēja elektrostaciju izvietojumam un saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu, neatļaujot "Mežu teritorijās" vēja elektrostaciju būvniecību. Šāda alternatīva tika izvēlēta teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 un 2.0 redakcijās.

- 2. alternatīvas ietvaros tika AS "Latvijas valsts meži" priekšlikums atļaut vēja elektrostaciju vai vēja parku būvniecību meža zemēs.

Ventspils novada pašvaldība, līdzsvarojot valsts politikas, valsts un pašvaldības iedzīvotāju intereses, sagatavojot teritorijas plānojuma 3.redakciju izšķirās atbalstīt vēja elektrostaciju izbūvi meža zemēs, izveidojot funkcionālo apakšzonu M1, kur atļauta vēja elektrostaciju būvniecība, kas no vides viedokļa potenciāli rada lielāku ietekmi uz vidi un ainavu, bet vienlaicīgi samērīgāk ierobežo VES izvietojumu un mazāk ietekmē novada apdzīvotās vietas un to iedzīvotājus.

☐ **Funkcionālo zonu izmantošanas noteikumu grozījumi attiecībā uz maksimālo ēkas augstumu**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt atsevišķu funkcionālo zonu izmantošanas noteikumus attiecībā uz jau noteikto maksimālo augstumu.

- 2. alternatīvas ietvaros ar mērķi veidot tradicionālajai lauku apbūvei ciemos (īpaši piekrastes ciemos) atbilstošākas dzīvojamās apbūves teritorijas, tika izvērtēts priekšlikums vairākās funkcionālajās zonās, piemēram, Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS, DzS1, DzS2), Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM), Lauksaimniecības teritorija (L2) samazināt atļauto ēkas augstumu, piemēram, no 9 m uz 7 m.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas saglabā tradicionālo apbūves ainavu piekrastes ciemos.

☐ **Jaunas funkcionālās apakšzonas Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS3) izveide Jūrkalnes ciema daļā**

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt funkcionālo zonu Jūrkalnes ciema daļā.

- 2. alternatīvas ietvaros ar mērķi veidot kompaktāku apbūvi Jūrkalnes ciema centrālajā daļā un atbalstīt vairāku zemes īpašnieku priekšlikumus veidot kompaktāku savrupmāju apbūves teritoriju, izveidot jaunu funkcionālo apakšzonu Jūrkalnes ciema centrālajā daļā, nosakot minimālo jaunveidojamās zemes vienības platību – 1200 m².

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi uz vidi, jo, lai arī pieļauj koncentrētākas apbūves veidošanos, papildus nosaka prasību zemes vienībās, kas mazākas par 2500 m², veikt dzīvojamās vai publiskās apbūves ēku būvniecība, ja tiek ierīkots pieslēgums centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Spēkā esošajā funkcionālajā zonā šāda prasība nav noteikta, pieļaujot arī lokālus notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumus. Vienlaicīgi jaunas funkcionālās apakšzonas izveide veicina tradicionālās apbūves un ainavas saglabāšanos novada piekrastes ciemos.

☐ Jaunas funkcionālās apakšzonas Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS4) izveide Popes ciema daļā

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt funkcionālo zonu Popes ciema daļā.

- 2. alternatīvas ietvaros Popes muižas apbūves teritorijā paredzēts izveidot jaunu apakšzonu Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS4). Mērķis - nodrošināt, ka kultūras pieminekļa ansamblī nav noteikta funkcionālā zona ar standartizētām prasībām apbūvei (īpaši kvantitatīviem apbūves rādītājiem).

Šāda situācija ievērojami mazinātu teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāktu pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no kultūrvēsturisko vērtību aizsargāšanas viedokļa rada mazāku ietekmi, jo apakšzonā ievērojami samazinātas publiskās apbūves iespējas, salīdzinot ar zonu DzS un noteiktas prasības kultūras pieminekļa aizsardzībai.

☐ Jaunu funkcionālo apakšzonu Publiskās apbūves teritorija (P1 un P2) izveide

- 1. alternatīva paredzēja nemainīt funkcionālo zonu.

- 2. alternatīvas ietvaros tika paredzēts izveidot jaunas funkcionālās apakšzonas, kurās tiktu iekļautas zemes vienības, kurās atrodas baznīcas, kas ir kultūras piemineklis (P1) vai muižu apbūves ēkas un bākas, kas ir kultūras pieminekļi (P2). Mērķis - nodrošināt, ka kultūras piemineklim nav noteikta funkcionālā zona ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazinātu teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no kultūrvēsturisko vērtību aizsargāšanas viedokļa rada mazāku ietekmi, jo apakšzonā ievērojami samazinātas publiskās apbūves iespējas, salīdzinot ar zonu P un noteiktas prasības kultūras pieminekļu aizsardzībai.

☐ Funkcionālās zonas Dabas un apstādījumu teritorija (DA3) izveide

- 1. alternatīva paredzēja saglabāt esošo funkcionālo zonējumu, neparedzot jaunas apakšzonas izveidi.

- 2. alternatīvas ietvaros tika paredzēts izveidot jaunu funkcionālo apakšzonu DA3, kurā tiktu iekļautas zemes vienības, kur atrodas kultūras pieminekļi (parki), lai nodrošinātu, ka kultūras piemineklim nav noteiktas funkcionālā zona ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazinātu teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no kultūrvēsturisko vērtību aizsargāšanas viedokļa rada mazāku ietekmi, jo apakšzonā ievērojami samazinātas izmantošanas iespējas, kas mazinātu teritorijas izmantošanas paredzamību, noteiktas prasības labiekārtojuma veidošanai, ņemot vērā kultūrvēsturiskās ainavas identitāti.

☐ Funkcionālās zonas Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1) dzēšana

- 1. alternatīva paredzēja saglabāt funkcionālo zonu R1, kurā galvenā izmantošana noteikta derīgo izrakteņu ieguve. Šādā gadījumā derīgo izrakteņu ieguve tiktu atļauta apakšzonā R1 normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, neskatoties vai jau ir saņemta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja vai nav.

- 2. alternatīvas ietvaros tika paredzēts funkcionālo zonu R1 dzēst un, paralēli, izmantojot Valsts vides dienesta izsniegtos datus un pašvaldības informāciju, noteikt jaunas teritorijas ar īpašiem noteikumiem "Teritorija, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja" (TIN15). Ņemot vērā jau saņemtās atļaujas, uz šīm teritorijām neattiecinātu TIAN prasības, kas nosaka teritorijas, kur derīgo izrakteņu ieguve ir aizliegta, ja derīgo izrakteņu ieguve tiek uzsākta līdz 2026.gada 31.decembrim.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi.

☐ Teritorijas, kurā ierīko centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas (TIN16) izveide

- 1. alternatīva paredzēja saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu attiecībā uz pieslēgumu veidošanu centralizētajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai.

- 2. alternatīvas ietvaros tika paredzēts noteikt teritorijas atbilstoši apdzīvotajās vietās izbūvētiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas tīkliem, kur jaunbūvējamu vai pārbūvējamu ēku jāpieslēdz centralizētas ūdensapgādes sistēmai un centralizētas kanalizācijas sistēmai, ja tā atrodas normatīvajos aktos, kas nosaka vispārīgās prasības vietējās pašvaldības teritorijas plānošanai un apbūvei, noteiktā funkcionālajā zonā, kurā paredz obligātu centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi. TIN16 teritorijas noteiktas atbilstoši izbūvētiem centrālās ūdenssaimniecības sistēmu tīkliem apdzīvotajās vietās.

☐ **Ainaviski vērtīgu teritoriju (TIN5) izveide**

- 1. alternatīva paredzēja neveidot jaunas Ainaviski vērtīgas teritorijas (TIN5), saglabājot spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto regulējumu.

- 2. alternatīvas ietvaros tika vērtētas iespējas saskaņā ar pētījuma "Ventspils novada ainavas un to vērtības" datiem (izstrādātais Baltijas Vides forums, 2020.g.) noteikt novada augstvērtīgas ainavu telpas.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no vides viedokļa un kultūrvēsturisko vērtību aizsargāšanas viedokļa rada mazāku ietekmi. Izveidotas - Kultūrvēsturiski augstvērtīgā ainavu telpa (TIN51), Vizuāli augstvērtīgā ainavu telpa (TIN52), Augstvērtīgā dabas ainavu telpa (TIN53). Teritorijās aizliegtas darbības, kuru rezultātā notiek nevēlamas ainavas struktūras izmaiņas, piemēram, nozīmīgu skatu punktu un perspektīvu aizsegšana ar būvēm, apstādīšana ar kokiem vai būtiska reljefa pārveidošana. Teritorijā aizliegta vēja elektrostaciju būvniecība, kuru jauda ir lielāka par 20 kW. Būvvaldei ir tiesības prasīt veikt ainavas izvērtējumu detālplānojuma vai būvniecības ieceres dokumentācijas ietvaros. Ainavas analīzes ietvaros izvērtē plānotā objekta vizuālās uztveres zonas un esošo skatu koridoru saglabāšanas iespējas, pēc iespējas saglabājot raksturīgo ainavu.

☐ **Apbūves parametru izmaiņas atsevišķās funkcionālajās zonās**

- 1. alternatīva paredzēja saglabāt esošos apbūves parametrus.

- 2. alternatīvas ietvaros tika paredzēts grozīt atsevišķus apbūves parametrus, nodrošinot teritorijas izmantošanas paredzamību un raksturīgo lauku apbūves ainavu.

Teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā tika izvēlēta 2.alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi:

- LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJĀ (L) dzīvojamajai apbūvei noteikts minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs – 50% (iepriekš nav noteikts); publiskajai apbūvei noteikts minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs – 10% (iepriekš nav noteikts); publiskajai apbūvei noteikts maksimālais augstums – 9 m (iepriekš nav noteikts).
- MEŽU TERITORIJĀ (M) noteikts minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs – 70% (iepriekš nav noteikts); atļautās izmantošanas papildinātas ar *Aizsardzības un drošības iestāžu apbūve*.
- LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJĀ (L2) - pilsētā un ciemos samazināts maksimālais atļautais ēkas augstums no 12 m uz 9 m.
- LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJĀ (L3) - piejūras ciemos (Labrags, Jūrkalne, Ošvalki, Sārnate, Vendzavas, Užava, Liepene, Jaunupe, Ovīši, Lūžņa, Miķeļtornis, Lielirbe, Jaunciems) samazināts maksimālais atļautais ēkas augstums no 9 m uz 7 m; vispārējā gadījumā saglabāta noteiktā minimālā jaunveidojamās zemes vienības minimālā platība – 2 ha. Samazināta minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība Sārnatē – 1 ha. Tārgales pagasta ciemos Ovīši, Lūžņa, Miķeļtornis, Lielirbe, Liepene, Jaunupe un Jaunciems – 5000 m². Spēkā esošajā teritorijas plānojumā - Tārgales pagasta ciemos Ovīši, Lūžņa, Miķeļtornis, Lielirbe un Jaunciems – 1 ha¹⁴⁹.

¹⁴⁹ Pamatojums: Tārgales pagasta teritorijas plānojumā, kas bija spēkā līdz 2016.gadam, minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība "Lauku dzīvojamās apbūves teritorijās" bija 5000 m². Ievērojot tiesiskās palāpības principu, ar Teritorijas plānojuma grozījumiem noteikta minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība, kāda tā bija līdz Ventspils novada teritorijas plānojuma spēkā stāšanās brīdim 2016.gadā. Sārnatē minimālā jaunveidojamās zemes vienības platība noteikta 1 ha, atbalstot ciema iedzīvotāju un zemes īpašnieku izteiktu priekšlikumu.

11. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Īstenojot Teritorijas plānojuma grozījumus, netiek paredzēta nozīmīga negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un Natura 2000 teritorijām, kuru saglabāšanai, aizsardzībai un negatīvo ietekmju sabalansēšanai, kas rodas plānošanas dokumenta paredzēto darbību rezultātā, tiek veikti kompensēšanas pasākumi.

12. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Ģeogrāfiski Ventspils novads atrodas pie Baltijas jūras, kuras ekoloģisko stāvokli ietekmē tās piekrastē esošo valstu piesārņojums no lauksaimniecības, sadzīves notekūdeņiem, fosilā kurināmā, transporta u.c. saimnieciskajām darbībām.

Iespējamā pārrobežu ietekme uz citām Baltijas jūras valstīm var notikt, bet Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumos netiek paredzētas darbības, kas pasliktinātu Baltijas jūras stāvokli. Plānošanas dokumentā tiek noteikti dažādu darbību ierobežojumi un nosacījumi, kuru ievērošana tieši vai netieši samazinās iedzīvotāju radīto negatīvo ietekmi uz virszemes ūdeņiem un līdz ar to arī uz Baltijas jūru. Piejūras ciemos, lauksaimniecības teritorijās, nav atļauts veidot specializētos lopkopības kompleksus, intensīvas mājputnu un mājlopu audzēšanas kompleksus un audzēt kažokzvērus.

13. ĪSTENOŠANAS MONITORINGS

Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" paredz plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu.

Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanas monitorings jāveic, lai noteiktu tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, kas nav bijusi paredzēta izstrādājot dokumentu. Monitoringa izstrādei izmanto informāciju, kas iegūta izstrādājot Vides pārskatu, valsts statistikas datus un citu pašvaldībai pieejamo informāciju.

Pašvaldība Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – Birojs) atzinumā, par Vides pārskatu norādītajā termiņā (2026. gadā), iesniegs Birojam monitoringa ziņojumu. Par palīg līdzekli monitoringa ziņojuma formai var izmantot Biroja sagatavoto paraugu. Ziņojumā tiek apkopota pieejamā informācija par novada vides (dabas) faktoriem, ekonomiskajiem faktoriem un teritorijas plānojuma rezultatīvajiem rādītājiem. Monitoringa ziņojuma veikšanai var izmantot Ventspils novada teritorijas plānojumu ar grozījumiem, Vides pārskatu, valsts statistikas pārskatus, datubāzes u.c. informācijas avotus, pievēršot uzmanību atsevišķiem indikatoriem (skat. 11. tabulu).

11.tabula. Īstenošanas monitoringa indikatori

<i>Joma</i>	<i>Indikatori</i>
Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte	- Ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte (LVĢMC dati); - Peldvietu kvalitāte (Veselības inspekcijas un pašvaldības dati); - Savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums (LVĢMC dati); - Paliekošais piesārņojums (LVĢMC dati, pašvaldības dati).
Gaisa kvalitāte	- Emisijas no katlu mājām, rūpniecības u.c. emisiju avotiem (LVĢMC dati, Lielrīgas reģionālā vides pārvalde); - Reģistrētā autotransporta skaits, t. sk. elektrotransporta (CSDD dati); - Elektromobiļu uzlādes staciju skaits (CSDD dati); - Ielu, ceļu uzturēšanas pasākumi putekļu samazināšanai (ielu uzkopšana pēc ziemas sezonas, grants seguma ielu uzturēšana vasaras periodā u. c. pasākumi (Pašvaldības dati)); - Energoefektīvo projektu skaits (Pašvaldības dati).
Ūdens saimniecība	- Ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte (LVĢMC dati) - Dzeramā ūdens analīžu rezultāti (Pašvaldības dati, Veselības inspekcija); - Savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums (LVĢMC dati) - Piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi (Pašvaldības dati);

<i>Joma</i>	<i>Indikatori</i>
	- Attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām (Pašvaldības dati, Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, LVĢMC dati); - Virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi (Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, LVĢMC dati); - Ieviestie pasākumi tīrāku notekūdeņu novadīšanai vidē (organizāciju, pašvaldības dati).
Atkritumu apsaimniekošana	- Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanas pasākumi novadā (pašvaldības dati un atkritumu apsaimniekotāja dati); - Radīto atkritumu apjoms (t.sk. bīstamo atkritumu) (LVĢMC, Pašvaldības dati); - Nodoto šķiroto un sadzīves atkritumu apjoms (LVĢMC, Pašvaldības dati).
Aizsargājamās dabas teritorijas	- Īpaši aizsargājamo biotopu platības un kvalitāte, īpaši aizsargājamo sugu atradņu skaits un stāvoklis (pašvaldība sadarbībā ar sugu un biotopu ekspertiem, Dabas aizsardzības pārvalde); - Dabas aizsardzības plāna izstrāde/aktualizācija (novada pašvaldība, Dabas aizsardzības pārvalde); - Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu pieņemšana (novada pašvaldība, Dabas aizsardzības pārvalde).
Kultūrvēsturiskais mantojums un tūrisms	- Sakopto, atjaunoto kultūrvēsturisko objektu skaits (pašvaldības dati); - Attīstīto un sakārtoto tūrisma objektu un infrastruktūras projektu skaits (pašvaldības dati); - Pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde (pašvaldība).
Degradētās teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu, degradēto teritoriju skaits (reģistra dati, pašvaldības dati); - Sakārtoto, attīstīto un revitalizēto objektu/teritoriju skaits (pašvaldības dati, objektu īpašnieki).

14. KOPSAVILKUMS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk SIVN) ietvaros izstrādāts Vides pārskats Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumiem (turpmāk - teritorijas plānojuma grozījumi).

SIVN nepieciešamību nosaka likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", vides pārskata saturs un izstrādes kārtība noteikta - MK 23.03.2004. noteikumos Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" Teritorijas plānojuma grozījumiem SIVN procedūra uzsākta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk VPVB) 13.07.2020. lēmumu Nr.4-02/42 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu".

Spēkā esošā teritorijas plānojumā noteiktā funkcionālā zonējuma, teritorijas izmantošanas aprobežojumu un apgrūtinājumu izmaiņas izstrādā kā pašvaldības teritorijas plānojuma grozījumus¹⁵⁰.

Vides pārskatu sagatavoja SIA "Reģionālie projekti", atbilstoši normatīvo aktu prasībām, konsultējoties ar Vides pārraudzības valsts biroju (VPVB), Dabas aizsardzības pārvaldi, VVD Atļauju pārvaldi (agrāk - Ventspils reģionālo vides pārvaldi) un Veselības inspekciju.

Sabiedrības informēšanai par plānošanas dokumentu un Vides pārskata izstrādi tiek organizēta publiskā apspriešana.

Vides pārskats tiek izstrādāts, lai izvērtētu plānošanas dokumenta grozījumos plānoto darbību, teritorijas izmantošanas un apbūves radīto ietekmi uz vidi un īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, izvērtējot grafiskās daļas kartes un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

Ventspils novads ir bagāts ar dabas resursiem, līdz ar to novadā ir ievērojams skaits īpaši aizsargājamo objektu un teritoriju. Vides stāvoklis Ventspils novadā kopumā ir labs, tā kvalitāti galvenokārt ietekmē saimnieciskā darbība, kā lauksaimniecība, autotransports, notekūdeņi, rūpnieciskās ražošanas uzņēmumi u.c. Pašvaldībai pastiprināta uzmanība jāpievērš ūdenssaimniecību attīstībai blīvi apdzīvotās teritorijās, kurās līdz šim nav pieejami šādi pakalpojumi. Bagātīgais tūrisma piesaistes objektu klāsts veicina tūristu skaita pieaugumu novadā, līdz ar to jāattīsta tūrisma infrastruktūra, līdzsvarojot tautsaimniecības un dabas vērtības.

Teritorijas, kurās teritorijas plānojuma grozījumu rezultātā var tikt pieļautas kādas ietekmes:

- Baltijas jūras piekrastes teritorija;
- Ciema teritorijas, kurās mainīts apbūves parametrs – jaunveidojamās zemes vienības platība, kā rezultātā bez centralizētas kanalizācijas sistēmas, veidojoties blīvākai apbūvei, var veidoties vides piesārņojums;
- meža teritorijas un lauksaimniecības teritorijas, kurās atļauta vēja elektrostaciju vai vēja parku attīstība.

Netiek paredzēts „0” variants, kad netiktu izstrādāti teritorijas plānojuma grozījumi. Vides pārskatā iekļauts risinājumu alternatīvu izvērtējums. Teritorijas plānojuma grozījumos netiek plānotas darbības, kas ietekmētu Natura 2000 teritorijas līdz ar to kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami un netiek noteikti.

Pārrobežu iespējamā ietekme uz citām Baltijas jūras valstīm var notikt, bet Ventspils novada teritorijas plānojumā līdz 2026. gadam un teritorijas plānojuma grozījumos netiek paredzētas darbības, kas pasliktinātu Baltijas jūras ekoloģisko stāvokli.

Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam un teritorijas plānojuma grozījumu realizācijas jeb īstenošanas sekas, tiks novērtētas veicot plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu VPVB norādītajos gados.

Izstrādātie Ventspils novada teritorijas plānojuma grozījumi kopumā nav pretrunā ar dabas aizsardzības normatīviem un to mērķi atbilst starptautiskajiem un nacionālajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem. Ievērojot vides aizsardzības normatīvus, TIAN nosacījumus un kompetento institūciju izvirzītās prasības, plānošanas dokumenta īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kāda tā ir pašlaik.

¹⁵⁰ MK 14.10.2014. noteikumu Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 93.punkts

PIELIKUMI

1.pielikums. Ūdensobjektu kvalitāte Ventspils novadā¹⁵¹

ŪO kods	Gads	Stacijas tips	Stacijas nosaukums	Makrozoobentoss	Bentoss	Makrofīti (MA)	Zivis	Fitoplanktons (PP)	Fitobentoss	Bioloģija kopā (BIO)	O ₂	N-NH ₄	Hlorofils	BSP5	BSP7	Nkop	N-NO ₃	Pkop	P-PO ₄	Seki	Cu	Zn	Fiz-ķīmija	Hidro-morfoloģija	Kopvērtējums
V076	2017.	R4	Engure, grīva		3	2				3	8.9	0.04			1.6	0.93	0.17	0.04	0.015		0.8	2.8	1	3	3
V068	2012.	R6	Irbe, Vičaki hidroprofils		3					3	8.2	0.08			2.1	1.1	0.16	0.057	0.015				2	1	3
V068	2014.	R6	Irbe, Vičaki hidroprofils		3	3				3	10	0.04			1.4	0.9	0.35	0.051	0.013		1.5	5.8	1	1	3
V068	2015.	R6	Irbe, Vičaki hidroprofils		3	3	2			3	10.6	0.05			1.4	1.06	0.52	0.051	0.01		1.7	3.5	1	1	3
V068	2016.	R6	Irbe, Vičaki hidroprofils								10	0.05			1.5	1.07	0.46	0.057	0.013		1.4	2.1	1	1	1*
V068	2017.	R6	Irbe, Vičaki hidroprofils								9.5	0.05			2	1.27	0.4	0.057	0.014		1.2	3.5	1	1	1*

¹⁵¹Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati. No 2019. līdz 2021. gadam attēloti dati no pārskatiem par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli.

Ar zvaigznīti * norādīts kvalitātes kopvērtējums stacijai, gadījumos, kad bioloģiskie dati nav pieejami (vērtējums pēc fizikāli ķīmiskajiem rādītājiem).

Tabulās dotas gada vidējās koncentrācijas un indeksu vērtības

Fizikāli ķīmiskajiem rādītājiem norādītas to koncentrācijas (mg/l), Seki dziļums – metros, kā arī ar krāsojumu parādīta atbilstība kvalitātes klasei

Zila krāsa - augsta kvalitāte, **zaļa krāsa** - laba kvalitāte, **dzeltena krāsa** - vidēja kvalitāte, **oranža krāsa** - slikta kvalitāte, **sarkana krāsa** - ļoti slikta kvalitāte

ŪO kods	Gads	Stacijas tips	Stacijas nosaukums	Makrozoobentoss	Bentoss	Makrofīti (MA)	Zivis	Fitoplanktons (PP)	Fitobentoss	Bioloģija kopā (BIO)	O ₂	N-NH ₄	Hlorofils	BSP5	BSP7	Nkop	N-NO ₃	Pkop	P-PO ₄	Seki	Cu	Zn	Fiz-ķīmija	Hidro-morfoloģija	Kopvērtējums
V068	2018.	R6	Irbe, Vičaki	hidroprofils	3				1	3	9.2	0.06			1.6	1	0.32	0.049	0.012		1.2	1.9	1		3
V068	2019.	R6	Irbe, Vičaki	hidroprofils							10,1	0.05		1.4	1.6	1.5	0.56	0.051	0.013		1.7	2.6	1		1*
V068	2020.	R6	Irbe, Vičaki	hidroprofils							9.5	0.03		1.12		1.06		0.044					1		1
V068	2021.	R6	Irbe, Vičaki	hidroprofils	1						9.9	0.03		1.6		1.16		0.041					1		1
E012	2017	L4	Klāņezers, vidusdaļa		2	2			1	2	10.3	0.07	8.8		2	0.9	0.05	0.024	0.001		1.4	3.5	1	1	2
V067	2017	R2	Lūžupe, grīva		4					4	7.3	0.08			1.8	1.11	0.04	0.083	0.028		0.8	3.1	3	1	4
V067	2019	R2	Lūžupe, grīva	2						2	8.4	0.11		1.4	1.6	1.0	0.06	0.080	0.034		0.8	2.7	2		2
V026	2018	R1	Medoles strauts			1				1	5.2	0.09			2.9	1.1	0.06	0.06	0.004		0.7	2.5	3		3
V071	2016	R3	Pāce, grīva		4	2			2	4	10.5	0.05				0.96		0.079			1.8	1	3	3	4
E019	2013	L9	Puzes vidusdaļa	ezers,	2	3		2		3		0.05	7.5			0.8		0.033		1.4			4	3	3
E019	2019	L9	Puzes vidusdaļa	ezers,	1			2		2						0.77		0.023		1.2	1.5	1.6	4		3

ŪO kods	Gads	Stacijas tips	Stacijas nosaukums	Makrozoobentoss	Bentoss	Makrofīti (MA)	Zivis	Fitoplanktons (PP)	Fitobentoss	Bioloģija kopā (BIO)	O ₂	N-NH ₄	Hlorofils	BSP5	BSP7	Nkop	N-NO ₃	Pkop	P-PO ₄	Seki	Cu	Zn	Fiz-ķīmija	Hidro-morfoloģija	Kopvērtējums
V075	2017	R4	Rinda, grīva		3	3			1	3	9.6	0.04			1.7	0.98	0.21	0.039	0.008		1	2.6	1	4	3
V069	2017	R6	Stende, grīva		3	1				3	7.9	0.04			2.2	1.21	0.36	0.058	0.014		0.9	5.1	2	4	3
V078	2017	R4	Tirukšupe, grīva		3	1				3	7.3	0.04			2.1	1.5	0.36	0.044	0.008		0.9	3.8	2	4	3
E023	2014	L5	Usmas ezers, vidusdaļa		2	2		2		2		0.03	5.3			0.62		0.03		2.2	3.8	12.6	2	3	2
E023	2017	L5	Usmas ezers, vidusdaļa					2		2	10.9	0.03	6.6		1.3	0.6	0.06	0.016	0.005	1.6	1.4	2.6	3	3	3
E023	2018	L5	Usmas ezers, vidusdaļa					3		3	10.7	0.03			1.5	0.7	0.08	0.028	0.003	2.4	1.4	3.8	2		3
V025	2016	R4	Užava, grīva		4	3			1	4	9.6	0.06			1.6	1.6	0.97	0.071	0.016		1.3	3.2	1	3	4
V025	2017.	R4	Užava, grīva		3	2				3	9.8	0.1			1.6	1.7	0.8	0.06	0.017		1.6	3.7	2	3	3
V025	2018.	R4	Užava, grīva								9.3	0.1			1.8	1.6	0.73	0.07	0.021		1.2	1.8	2		2*
V025	2019.	R4	Užava, grīva								10.0	0.10		1.5	1.7	2.2	1.39	0.059	0.020		1.4	1.8	2		2*
V025	2020.	R4	Užava, grīva								9.4	0.07		1.50		1.55		0.049					1		1
V025	2021.	R4	Užava, grīva		3						9.3	0.07		1.3		1.89		0.047					1		3

ŪO kods	Gads	Stacijas tips	Stacijas nosaukums	Makrozoobentoss	Bentoss	Makrofīti (MA)	Zivis	Fitoplanktons (PP)	Fitobentoss	Bioloģija kopā (BIO)	O ₂	N-NH ₄	Hlorofils	BSP5	BSP7	Nkop	N-NO ₃	Pkop	P-PO ₄	Seki	Cu	Zn	Fiz-ķīmija	Hidro-morfoloģija	Kopvērtējums
V027	2012.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils		2		4	3		3	6.8	0.04			1.5	1.2	0.53	0.046	0.011				3	2	3
V027	2013.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils		3	3	3	2		3	7.7	0.08			1.4	2	1.26	0.058	0.014		1.5	9.5	2	2	3
V027	2014.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils		1	4		1		4	9.1	0.05			1.1	1.7	1.03	0.04	0.009		1.8	9.3	1	2	4
V027	2015.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils		1	3		1		3	9.4	0.05			1.3	1.85	0.94	0.042	0.012		1.5	2.3	1	2	3
V027	2016.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils					1		1	10.2	0.04			1.5	2.42	1.35	0.056	0.01		1.5	3.3	2	2	2
V027	2017.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils			3		1	2	3	11.2	0.06			1.4	2.67	1.69	0.044	0.011		1.5	2	2	2	3
V027	2018.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils					1		1	10.5	0.06			1.3	1.7	0.83	0.052	0.012		1	1.2	1		1
V027	2019.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils								10.9	0.05		1.4	1.7	3.2	2.29	0.048	0.011		1.5	1.2	3		3*
V027	2020.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils								10.7	0.03		1.19		2.61		0.045					2		2

ŪO kods	Gads	Stacijas tips	Stacijas nosaukums	Makrozoobentoss	Bentoss	Makrofīti (MA)	Zivis	Fitoplanktons (PP)	Fitobentoss	Bioloģija kopā (BIO)	O ₂	N-NH ₄	Hlorofils	BSP5	BSP7	Nkop	N-NO ₃	Pkop	P-PO ₄	Seki	Cu	Zn	Fiz-ķīmija	Hidro-morfoloģija	Kopvērtējums
V027	2021.	R7	Venta, Vendzava, hidroprofils		2			2			11,3	0.04		1.4		3.86		0.040					4		3
E025	2016	L1	Būšnieku ezers, vidusdaļa		2	1				2		0.04	2.3			0.7		0.016		2.2	1.8	1.1	1		2
V022	2016	R1	Pāžupīte, grīva		5	2			1	5	9.9	0.06				1.44		0.045			1	4.1	2	1	5
V070	2017	R4	Lonaste, grīva		3				2	3	9.6	0.04			2.16	1.08	0.24	0.052	0.011		1.2	3.9	1	1	3
V072	2016.	R3	Raķupe, grīva		3	1			1	3	10.4	0.05				1.19		0.049			1.6	1	1	1	3
V072	2021.	R3	Raķupe, grīva		2						9.9	0.03		1.9		1.08		0.038					1		2
V023	2016.	R3	Rīva, grīva		3	3			2	3	11.3	0.04				1.37		0.079			1.4	2	3	1	3
V023	2018.	R3	Rīva, grīva								11.2	0.06			1.4	1.1	0.45	0.07	0.019		1.3	1.8	2		2*
V023	2019.	R3	Rīva, grīva								11.3	0.06		1.3	1.5	1.7	1.09	0.069	0.022		1.4	2.0	1		1*
V023	2020.	R3	Rīva, grīva			1				1	11.1	0.07		1.28		1.08		0.060					1		1
V023	2021.	R3	Rīva, grīva		2						10.7	0.05		1.2		1.46		0.049					1		2

VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDĀTĀJS

Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045

tālr.: +371 67320809

birojs@rp.lv

www.rp.lv